

Uradni list Republike Slovenije

Internet: <http://www.uradni-list.si>

e-pošta: info@uradni-list.si

Št. **73** Ljubljana, torek **13. 8. 2002**

Cena 1540 SIT

ISSN 1318-0576

Leto XII

MINISTRSTVA

3477. Pravilnik o tlačnih posodah tipa jeklenke

Na podlagi 2. člena zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (Uradni list RS, št. 59/99, 31/00 in 54/00) izdaja ministrica za gospodarstvo

PRAVILNIK o tlačnih posodah tipa jeklenke*

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta pravilnik določa metode in potrebne postopke preskušanja tlačnih posod tipa jeklenke.

2. člen

Izraz »tlačna posoda«, ki je uporabljen v tem pravilniku, pomeni katero koli stabilno ali premično posodo ali zbiralnik, tipa jeklenke, v katerem se lahko na fluid (plin, para ali tekočina) ustvari ali razvije tlak večji od 0,5 bara in ustreza naslednjim predpisom:

- pravilnik o varjenih plinskih jeklenkah iz nelegiranega jekla (Uradni list RS, št. 73/02)
- pravilnik o jeklenih plinskih jeklenkah iz celega in (Uradni list RS, št. 73/02)
- pravilnik o plinskih jeklenkah iz nelegiranega aluminija ali aluminijevih zlitin iz celega (Uradni list RS, št. 73/02) (v nadaljnjem besedilu: pravilniki o plinskih jeklenkah).

3. člen

Ta pravilnik ne velja za:

- posode, ki so posebej načrtovane za jedrsko uporabo in pri katerih lahko napaka povzroči radioaktivno sevanje,
- posode, ki so posebej načrtovane za vgradnjo na ladajah in letalih ali za pogon ladij in letal,
- cevovode.

4. člen

Zahteve za načrtovanje, konstruiranje, proizvodnjo ter postopke pregledovanja, preskušanja in obratovanja za posamezne kategorije tlačnih posod, so določene v pravilnikih

* Pravilnik vsebinsko povzema direktivo ES o skupnih določbah in metodah pregledovanja tlačnih posod (76/767/EEC, 87/354/EEC in 88/665/EEC).

o plinskih jeklenkah, ki se nanašajo na posamezne tlačne posode in na dodatno opremo.

V tem pravilniku pomeni ES tip tlačne posode vsako posodo, ki je načrtovana in proizvedena tako, da izpolnjuje zahteve pravilnika o plinskih jeklenkah, v katerega po svojih značilnostih sodi.

5. člen

Ni dovoljeno odkloniti, prepovedati ali omejiti dajanja v promet in obratovanje ES tipa tlačne posode, če izpolnjuje zahteve tega pravilnika in pravilnika o plinskih jeklenkah, v katerega po svojih značilnostih sodi.

6. člen

Postopka ES pregleda tipa in ES ugotavljanja skladnosti sta enakovredna ustreznim nacionalnim postopkom.

7. člen

Naloge priglšenega organa, ki izvaja postopka ES pregleda tipa in ES ugotavljanja skladnosti posode, so omejene na preglede, ki se opravljajo v skladu s pravilniki o plinskih jeklenkah in na postopke, ki jih določa ta pravilnik.

II. ES PREGLED TIPRA

8. člen

Kadar pravilnik o plinskih jeklenkah tako določa, je ES pregled tipa uvodni ukrep pred:

- ES ugotavljanjem skladnosti,
- dajanjem v promet in obratovanje.

Priglšeni organ na zahtevo proizvajalca, ali njegovega pooblaščenega zastopnika s sedežem v ES, izvrši ES pregled tipa za vsak tip tlačne posode, ki izpolnjuje zahteve pravilnikov o plinskih jeklenkah, ki se nanašajo na določeno kategorijo tlačne posode.

Vloga za ES pregled tipa za določen tip tlačne posode se lahko vložijo le pri enem priglšenemu organu.

Priglšeni organ odobri, zavrne ali umakne ES pregled tipa v skladu z določili tega poglavja ter 1., 2. in 4. točko Priloge I, ki je sestavni del tega pravilnika.

9. člen

Če so rezultati pregleda, ki so določeni v 2. točki Priloge I zadovoljivi, priglšeni organ, ki je opravil pregled, izda potrdilo o ES pregledu tipa in ga pošlje vlagatelju.

Kadar se to potrdilo nanaša na tlačno posodo, za katero se mora opraviti ES ugotavljanje skladnosti, mora proizva-

jalec pred postopkom ugotavljanja skladnosti nanjo pritrčiti oznako, ki je navedena v točki 3.1. Priloge I.

Zahteve v zvezi s potrdilom o ES pregledu tipa in ustrezno oznako so določene v 3. in 5. točki Priloge I.

10. člen

Kadar se ES pregled tipa ne zahteva za kategorijo tlačnih posod, ki izpolnjujejo zahteve pravilnikov o plinskih jeklenkah, vendar je vložen zahtevek za ES ugotavljanje skladnosti, proizvajalec na lastno odgovornost, pred postopkom ugotavljanja skladnosti, na takšne tlačne posode namesti posebno oznako, ki je opisana v točki 3.2. Priloge I.

11. člen

Priglašeni organ, ki je izdal potrdilo o ES pregledu tipa, mora le-tega umakniti, če niso izpolnjeni vsi pogoji, ki so določeni v pravilnikih o plinskih jeklenkah.

Če priglašeni organ, ki je izdal potrdilo o ES pregledu tipa, ugotovi, da tlačna posoda določenega tipa, za katerega je bilo izdano potrdilo, ne ustreza temu tipu:

- lahko potrdilo o ES pregledu tipa ohrani, kadar so ugotovljene razlike minimalne ali nimajo bistvenega vpliva na načrtovane lastnosti tlačne posode ali metode proizvodnje in v nobenem primeru ne ogrožajo varnosti;

- mora potrdilo o ES pregledu tipa umakniti, če spremembe ogrožajo varnost;

- od proizvajalca zahteva, da čim prej opravi ustrezne spremembe v proizvodnji, če meni, da proizvedena serija ne ustreza več potrdilo o ES pregledu tipa. Potrdilo mora umakniti, če proizvajalec ne izpolni te zahteve.

Priglašeni organ, ki je izdal potrdilo o ES pregledu tipa, mora le-to prav tako umakniti, če ugotovi, da potrdila ne bi smel izdati.

III. UGOTAVLJANJE SKLADNOSTI

12. člen

Z ES ugotavljanjem skladnosti se ugotovi, ali tlačna posoda ustreza zahtevam pravilnikov o plinskih jeklenkah, ki se nanašajo nanjo. Potrdi se z oznako za ES skladnost.

13. člen

Kadar je tlačna posoda predmet ES ugotavljanja skladnosti, priglašeni organ pregleda, ali:

- tlačna posoda spada v kategorijo, ki je predmet ES pregleda tipa in če je tako, ali ustreza pregledanemu tipu in ali ima pritrjeno oznako za ES pregled tipa;

- tlačna posoda spada v kategorijo, ki je izločena iz ES pregleda tipa, in če je tako, ali ustreza zahtevam, ki so določene v pravilnikih o plinskih jeklenkah;

- tlačna posoda izpolnjuje zahteve pravilnikov o plinskih jeklenkah, kar zadeva rezultate preskušanj in pravnega pritrjevanja predpisanih oznak in napisov.

Proizvajalec mora priglašenu organu dovoliti dostop do kraja proizvodnje, kadar je to potrebno, da bi priglašeni organ lahko opravil naloge, ki so mu zaupane.

14. člen

V Prilogi III, ki je sestavni del tega pravilnika, so določena minimalna merila, ki jih mora pristojno ministrstvo upoštevati pri imenovanju priglašanih organov, ki delujejo po tem pravilniku. Pristojno ministrstvo mora na nacionalni ravni sprejeti takšne ukrepe, da zagotovi učinkovito in neovirano delovanje priglašanih organov.

15. člen

Pristojno ministrstvo obvešča Komisijo Evropske unije o imenovanju in preklicu imenovanja priglašanih organov. Obvestilo vsebuje sklep o imenovanju priglašene organa z navedbo specifičnih dejavnosti, katere lahko opravlja v okviru svojega imenovanja in njegovo razpoznavno številko.

Pristojno ministrstvo tako imenovanje umakne, če ugotovi, da priglašeni organ ne izpolnjuje ali je prenehal izpolnjevati merila, določena v Prilogi III. O tem obvesti stranke in organe, ki jih to zadeva ter navede, ali je bilo imenovanje umaknjeno v celoti ali le za določene dejavnosti.

Imenovanje lahko umakne ali omeji le ministrstvo, ki je priglašeni organ imenovalo.

16. člen

Po opravljenem ES ugotavljanju skladnosti tlačne posode, pod pogoji iz 13. člena, in na način, kakor je navedeno v Prilogi II, ki je sestavni del tega pravilnika, priglašeni organ, v skladu z določili 3. točke Priloge II, na posodo pritrči oznake za delno ali končno ES skladnost.

Zahteve o obliki in značilnostih oznak za ES skladnost so določene v 3. točki Priloge II.

Če je tako določeno v pravilniku o plinskih jeklenkah, priglašeni organ izda potrdilo, v katerem so navedeni opravljeni preskusi in njihovi rezultati.

17. člen

Kadar pravilnik o plinskih jeklenkah, ki se nanaša na določeno kategorijo tlačnih posod, ne zahteva ES ugotavljanja skladnosti, proizvajalec na lastno odgovornost, potem ko je preveril, da vsaka tlačna posoda izpolnjuje zahteve odredbe o plinskih jeklenkah in kadar je skladna z odobrenim tipom, na posodo pritrči:

- a) posebno oznako, ki je navedena v točki 5.3. Priloge I, kadar se zahteva ES pregled tipa;

- b) posebno oznako, ki je navedena v točki 5.4. Priloge I, kadar se ne zahteva ES pregled tipa.

IV. OZNAKE IN NAPISI

18. člen

Predpisane oznake morajo biti na vsako posodo in na njeno dodatno opremo pritrjene vidno, čitljivo in neizbrisno.

Neupravičena namestitvev oznak in napisov, ki bi jih lahko zamenjali z ES oznakami, se kaznuje v skladu z določbami zakona, ki ureja tehnične zahteve za proizvode in ugotavljanje skladnosti.

V. ODSTOPANJE OD DOLOČB

19. člen

Pri načrtovanju in proizvodnji tlačne posode je dovoljeno določeno odstopanje od določb pravilnikov o plinskih jeklenkah, pri čemer za tlačno posodo še vedno velja 5. člen tega pravilnika, kolikor je, kljub določenim spremembam pri načrtovanju ali v proizvodnji, še vedno zagotovljena enaka stopnja varnosti.

VI. ZAŠČITNA DOLOČBA

20. člen

Kadar pristojni inšpekcijski organ iz utemeljenih razlogov meni, da ena ali več tlačnih posod ogroža varnost ljudi ali premoženja, čeprav izpolnjujejo zahteve tega pravilnika in

pravilnikov o plinskih jeklenkah, lahko začasno prepove dajanje tlačne posode ali tlačnih posod v promet ali za dajanje tlačnih posod v promet določi posebne pogoje.

O tem takoj obvesti pristojno ministrstvo, le-to pa, kolikor je primerno, obvesti Komisijo Evropske unije in navede razloge za takšno odločitev.

21. člen

Za vsako odločitev priglašenega organa ali pristojnega inšpekcijskega organa, da zavrne ES pregled tipa ali pritrditve oznake za ES skladnost, da umakne ES pregled tipa ali prepove dajanje v promet ES tipa tlačne posode, je treba navesti razloge, na katerih temelji takšna odločitev. O takšni odločitvi se čim prej obvesti stranke, ki jih to zadeva.

VII. NADZOR

22. člen

Pristojni inšpekcijski organ za opravljanje nadzora nad tlačnimi posodami v prometu in v obratovanju je Tržni inšpektorat Republike Slovenije v skladu z zakonom, ki ureja tržno inšpekcijo in z zakonom, ki ureja tehnične zahteve za proizvode in ugotavljanje skladnosti.

VIII. PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

23. člen

Določbe o obveznostih Republike Slovenije do Komisije Evropske unije iz tega pravilnika se začnejo uporabljati z dnem pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji oziroma z uveljavitvijo ustreznega mednarodnega sporazuma. Do takrat se namesto uporabljenih izrazov:

- 'ES pregled tipa', uporablja izraz 'pregled tipa',
- 'ES ugotavljanje skladnosti' uporablja izraz 'ugotavljanje skladnosti',
- 'potrdilo o ES pregledu tipa' uporablja izraz 'potrdilo o pregledu tipa',
- 'oznaka za ES skladnost' uporablja izraz 'oznaka za skladnost' in
- 'oznaka za ES pregled tipa' uporablja izraz 'oznaka za pregled tipa'.

Do pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji oziroma do uveljavitve ustreznega mednarodnega sporazuma, opravljajo delo priglašenih organov organi za ugotavljanje skladnosti.

24. člen

Do pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji oziroma do uveljavitve ustreznega mednarodnega sporazuma se jeklenke, ki so bile v Republiki Sloveniji predmet ES pregleda tipa, in kolikor je potrebno, ES ugotavljanja skladnosti, namesto z oznako "ε" označijo z oznako "σ" oziroma namesto z oznako "e" z oznako "s".

25. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 017-157/2002

Ljubljana, dne 29. julija 2002.

dr. Tea Petrin l. r.
Ministrica
za gospodarstvo

PRILOGA I

ES PREGLED TIPA

1. VLOGA ZA ES PREGLED TIPA

1.1. Vloga in dokumentacija, ki se nanaša nanjo, se sestavijo v slovenskem jeziku in v jeziku, v katerem posluje priglašeni organ. Priglašeni organ ima pravico zahtevati, da se priložena dokumentacija prav tako sestavi v uradnem jeziku.

1.2. Vloga vsebuje naslednje podatke:

- ime in naslov proizvajalca ali podjetja, njegovega pooblaščenega predstavnika ali vlagatelja in kraj ali kraji proizvodnje tlačne posode,
- kategorijo tlačne posode,
- predvideno uporabo ali nedovoljene uporabe,
- tehnične podatke,
- blagovno znamko ali tip, če obstaja.

1.3. Vlogi sta priložena najmanj dva izvoda zahtevane dokumentacije predvsem pa:

1.3.1. Opis, ki vsebuje:

- specifikacije materialov, metode konstruiranja in trdnostni izračuni za tlačno posodo,
- vse vgrajene varnostne naprave,
- mesta, kjer je treba namestiti oznake ES pregleda tipa in ES skladnosti, ki so določene v tem pravilniku, pa tudi druge oznake, določene v pravilnikih o plinskih jeklenkah.

1.3.2. Splošni načrti, in kadar je potrebno, risbe pomembnih detajlov.

1.3.3. Kateri koli drugi podatki, ki so določeni v pravilnikih o plinskih jeklenkah.

1.3.4. Izjava, ki potrjuje, da ni bila vložena nobena druga vloga za ES pregled tipa za isti tip posode.

2. ES PREGLED TIPA

2.1. ES pregled tipa se opravi na podlagi načrtov, in kadar je primerno, na vzorčnih posodah.

Pregled vsebuje:

- a) preverjanje konstrukcijskih izračunov, proizvodnih metod in kakovosti proizvodnje ter materialov;
- b) kadar je primerno, pregled varnostnih naprav in opreme za merjenje ter metod vgradnje.

3. POTRDILO O ES PREGLEDU TIPA IN OZNAKA O ES PREGLEDU TIPA

3.1. Potrdilo iz 9. člena vsebuje izide pregleda tipa in navaja vse pogoje, ki lahko po prvem, drugem in tretjem odstavku 4. člena veljajo za odobritev. K potrdilu se priložijo opisi in risbe, ki so potrebni za prepoznavanje tipa, in kadar je potrebno, za razlago njegovega delovanja. Oznaka o opravljenem ES pregledu tipa iz 9. člena je stilizirana črka epsilon, oznaka pa vsebuje še:

- v zgornjem delu serijsko številko pravilnika o plinskih jeklenkah, ki je dodeljena glede na razvrstitev po kronološkem zaporedju sprejetja, ter veliko(e) začetnico(e) države, iz katere izhaja priglašeni organ, ki je opravil ES pregled tipa in leto ES pregleda tipa; številko odredbe o plinskih jeklenkah, na katero se nanaša ES pregled tipa.
- v spodnjem delu številko ES pregleda tipa.

Primer te oznake je prikazan v 5.1.

3.2. Oznaka oprostitve od ES pregleda tipa iz 8. člena, ki jo predstavlja stilizirana črka epsilon, simetrično obrnjena okoli navpične osi, v zgornjem delu vsebuje enake podatke, kakor se zahtevajo v prvem odstavku točke 3.1. V spodnjem delu pa je navedena referenčna številka kategorije tlačne posode, ki ni predmet ES pregleda tipa, če je tako določeno v ustreznem pravilniku o plinskih jeklenkah.

Primer te oznake je prikazan v 5.2.

3.3. Oznaka, ki je omenjena v točki a) 17. člena, je enaka kot oznaka za ES pregled tipa, le da jo obkroža šesterokotnik.

Primer te oznake je prikazan v 5.3.

3.4. Oznaka, ki je omenjena v točki b) 17. člena, je enaka kot oznaka oprostitve od ES pregleda tipa, le da jo obkroža šesterokotnik.

Primer te oznake je prikazan v 5.4.

4. OBJAVA ES PREGLEDA TIPRA

4.1. Priglašeni organ obvesti stranko, ki jo to zadeva in hkrati pošlje izvode potrdila o ES pregledu tipa Komisiji Evropske unije, pristojnemu nadzornemu organu in drugim priglašnim organom, ki lahko dobijo tudi kopije tehnične dokumentacije o tlačni posodi in poročil o pregledih in preskušanjih tlačne posode, ki so bili izvedeni.

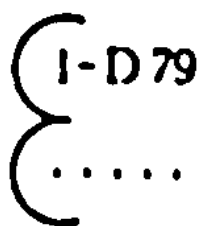
4.2. Umik potrdila o ES pregledu tipa se objavi v skladu s postopkom, opisanim v 4.1.

4.3. Vsak priglašeni organ, ki zavrne ES pregled tipa, o tem obvesti pristojni nadzorni organ, druge priglašene organe in Komisijo Evropske unije.

5. OZNAKE, KI SE NANAŠAJO NA ES PREGLED TIPRA

5.1. Oznaka za ES pregled tipa (glej 3.1.)

Primer:

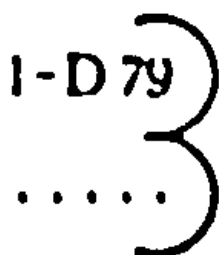

ES pregled tipa, ki ga je leta 1979 opravila Zvezna republika Nemčija v skladu s prvo objavljenim pravilnikom o plinskih jeklenkah.

..... Številka ES pregleda tipa.

5.2. Oznaka oprostitve od ES pregleda tipa (glej 3.2.)

Primer:

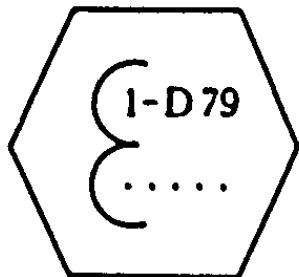

Tlačna posoda, proizvedena v Nemčiji leta 1979, ni predmet ES pregleda tipa v skladu s prvo objavljenim pravilnikom o plinskih jeklenkah.

..... Referenčna številka kategorije tlačne posode, ki ni predmet ES pregleda tipa, če je tako določeno v pravilniku o plinskih jeklenkah.

5.3. Oznaka ES pregleda tipa in oprostitev od ES ugotavljanja skladnosti (glej 3.3.)

Primer:

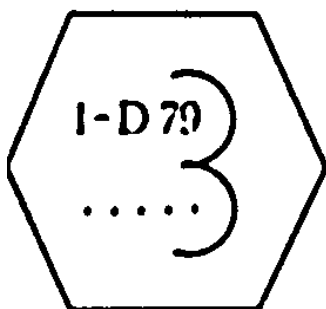

ES pregled tipa, ki ga je leta 1979 opravila Zvezna republika Nemčija v skladu s prvo objavljenim pravilnikom o plinskih jeklenkah.

..... Številka ES pregleda tipa.

5.4. Oznaka oprostitev od ES pregleda tipa in oprostitev od ES ugotavljanja skladnosti (glej 3.4.)

Primer:

Tlačna posoda, proizvedena v Nemčiji leta 1979, ni predmet ES pregleda tipa v skladu s prvo objavljenim pravilnikom o plinskih jeklenkah.

..... Referenčna številka kategorije tlačne posode, ki ni predmet ES pregleda tipa, če je tako določeno v pravilniku o plinskih jeklenkah.

5.5. V pravilnikih o plinskih jeklenkah so lahko določeni namestitvev in dimenzije oznak, ki so povezane z ES pregledom tipa.

Če ni drugače določeno s pravilniki o plinskih jeklenkah, morajo biti črke in številke vsake oznake visoke vsaj 5 mm.

PRILOGA II**ES UGOTAVLJANJE SKLADNOSTI****1. SPLOŠNO**

1.1. ES ugotavljanje skladnosti se lahko opravi v eni ali več fazah.

1.2. Ob upoštevanju zahtev pravilnikov o plinskih jeklenkah velja naslednje:

1.2.1. ES ugotavljanje skladnosti se opravi v eni fazi le za tlačne posode, ki ob pošiljanju iz tovarne tvorijo celoto, t.j. tlačne posode, ki jih je teoretično mogoče prenesti na kraj postavitve, ne da bi jih bilo treba najprej razstaviti.

1.2.2. ES ugotavljanje skladnosti tlačnih posod, ki niso dobavljive v enem kosu, se opravi v dveh ali več fazah.

1.2.3. Z ES ugotavljanjem skladnosti se zlasti zagotovi, da je posoda v skladu s pregledanim tipom, ali če gre za posode, ki so oproščene ES pregleda tipa, da ustrezajo zahtevam, ki so določene v ustreznem pravilniku o plinskih jeklenkah.

2. ZNAČILNOSTI ES UGOTAVLJANJA SKLADNOSTI

2.1. Ob upoštevanju zahtev iz pravilnikov o plinskih jeklenkah, ES ugotavljanje skladnosti vsebuje:

- pregled značilnosti materialov,
- preverjanje konstrukcijskih izračunov, metod in kakovosti proizvodnje ter uporabljenih materialov,
- notranji pregled, ki vsebuje pregled notranjih delov in varjenja,
- tlačni preskus
- pregled vseh vgrajenih varnostnih naprav in opreme za merjenje,
- zunanji pregled delov tlačne posode,
- funkcionalni preskus, kadar je predpisan v ustreznem pravilniku o plinskih jeklenkah.

3. OZNAKE ZA ES SKLADNOST**3.1. Opis oznak**

3.1.1. Ob upoštevanju zahtev pravilnikov o plinskih jeklenkah so značilnosti oznak, ki so nameščene v skladu s 3.3., naslednje:

3.1.1.1. oznaka za končno ES skladnost je sestavljena iz dveh žigov:

3.1.1.1.1. Prvi žig poleg črke 'e' vsebuje:

- v zgornji polovici začetno(e) črko(e), države iz katere izhaja priglašeni organ, ki je opravil ES ugotavljanje skladnosti, skupaj z eno ali dvema številkama, ki označujeta ozemeljsko razdelitev, kadar je to treba,
- v spodnji polovici oznako priglašene organa, ki jo pritrdi predstavnik tega organa skupaj s predstavnikovo oznako, če je primerno;

3.1.1.1.2. Drugi žig sestoji iz datuma ugotovitve ES skladnosti v šesterokotniku, katerega vsebina je določena v pravilnikih o plinskih jeklenkah.

3.1.1.2. Oznaka za delno ES ugotovljeno skladnost sestoji samo iz prvega žiga.

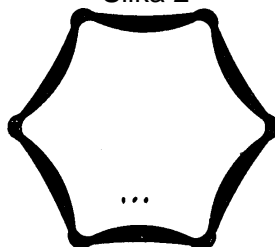
3.2. Oblika in velikost oznak

3.2.1. Primer žigov, opisanih v 3.1.1.1.1. in 3.1.1.1.2., je prikazan na slikah 1 in 2 spodaj.

Slika 1

Slika 2

V pravilnikih o plinskih jeklenkah so lahko določeni namestitvev in dimenzije oznak za ES skladnost. Če ni v pravilnikih o plinskih jeklenkah določeno drugače, morajo biti črke in številke vsake oznake visoke vsaj 5 mm.

3.2.2. Priglašeni organi si izmenjajo risbe oznak o ES skladnosti.

3.3. Namestitvev oznak

3.3.1. Oznaka za končno ES skladnost se namesti na zahtevano mesto na tlačno posodo, ko je njena skladnost dokončno potrjena in je ugotovljena njena skladnost z zahtevami ES predpisov.

3.3.2. Kadar se ES ugotavljanje skladnosti opravi v več kot eni fazi, se oznaka za delno ES skladnost namesti na kraju proizvodnje na posodo ali del posode, za katerega je potrjeno, da ustreza zahtevam ES predpisov, v tej fazi ugotavljanja skladnosti in na mesto, ki je posebej določeno za žig, ali na katerem koli drugem mestu, ki je določeno v pravilnikih o plinskih jeklenkah.

3.3.3. Če posoda ne more biti sestavljena na mestu proizvodnje, ali če bi transport lahko vplival na njene lastnosti, mora biti ES ugotavljanje skladnosti opravljeno kot sledi:

- ES ugotavljanje skladnosti tlačne posode na mestu proizvodnje mora biti opravljeno s strani priglašene organa, ki ga izbere proizvajalec in ki v primeru, da tlačna posoda ustreza zahtevam ES, nanjo pritrdi žig s črko »e«, ki predstavlja oznako za delno ES skladnost, opisano v 3.1.1.1.1,
- končno ES ugotavljanje skladnosti tlačne posode na mestu uporabe mora biti opravljeno s strani priglašene organa, ki ga izbere končni uporabnik in ki v primeru, da tlačna posoda ustreza zahtevam ES, nanjo pritrdi žig opisan v 3.1.1.1.2. Ta skupaj z oznako za delno ES skladnost, tvori oznako za končno ES skladnost.

PRILOGA III

Minimalna merila, ki jih mora upoštevati pristojno ministrstvo pri imenovanju priglašениh organov.

Priglašeni organ, njegov direktor in osebje, odgovorno za izvajanje ES ugotavljanja skladnosti, ne morejo biti hkrati načrtovalec, proizvajalec, dobavitelj ali monter tlačnih posod ali naprav, ki jih je treba pregledati, niti pooblaščen predstavnik katere koli od teh strank. Ravno tako ne smejo biti neposredno vključeni v načrtovanje, konstrukcijo, trženje, zastopanje ali vzdrževanje tlačnih posod ali naprav, niti ne smejo predstavljati strank, ki so vključene v te dejavnosti. To pa ne izključuje možnosti izmenjave tehničnih podatkov med proizvajalcem in priglašenim organom.

Priglašeni organ in njegovo osebje morajo izvajati ES ugotavljanje skladnosti na najvišji ravni strokovne celovitosti in tehnične usposobljenosti ter morajo biti razbremenjeni vseh pritiskov in vplivov, posebno finančnih, ki bi lahko vplivali na njihovo presojo ali na rezultate ugotavljanja skladnosti, posebno od oseb ali skupin ljudi, ki bi lahko imeli koristi od rezultatov ugotavljanja skladnosti.

Priglašeni organ mora imeti na razpolago potrebno osebje in delovna sredstva, ki mu omogočajo primerno izvedbo tehničnih in administrativnih opravil v zvezi z ugotavljanjem skladnosti. Prav tako mora imeti dostop do opreme, ki je potrebna za posebna preverjanja.

Osebje, odgovorno za ugotavljanje skladnosti, mora:

- biti temeljno tehnično in strokovno izšolano,
- imeti zadovoljivo znanje o zahtevah preskusov, ki jih opravlja in zadostne izkušnje glede takih preskusov,
- biti sposobno sestaviti potrdila, zapise in poročila, ki so potrebni za overovitev izvedenih preskusov.

Zagotovljena mora biti nepristranskost osebja priglašenege organa. Plačilo osebja ne sme biti odvisno od števila opravljenih preskusov in tudi ne od rezultatov teh preskusov.

Priglašeni organ mora skleniti zavarovanje v korist tretje osebe.

Osebje priglašenege organa mora, v skladu s tem pravilnikom in s pravilniki o plinskih jeklenkah ali katerokoli določbo nacionalne zakonodaje, ki določa njihovo veljavnost, upoštevati poklicno molčečnost o vseh podatkih, do katerih pride pri opravljanju svojih nalog (razen v odnosu do pristojnih upravnih organov države, v kateri opravlja svoje naloge).

3478. Pravilnik o jeklenih plinskih jeklenkah iz celega

Na podlagi 2. člena zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (Uradni list RS, št. 59/99, 31/00 in 54/00) izdaja ministrica za gospodarstvo

P R A V I L N I K
o jeklenih plinskih jeklenkah iz celega*

1. člen

S tem pravilnikom se določajo tehnične zahteve, preskusi in metode ugotavljanja skladnosti za jeklene plinske jeklenke iz celega.

2. člen

Pravilnik se nanaša na jeklene plinske jeklenke iz celega, ki jih je mogoče ponovno polniti in prevažati, s kapaciteto od 0,5 do vključno 150 litrov, in so načrtovane za hranjenje stisnjenih, utekočinjenih ali raztopljenih plinov (v nadaljnjem besedilu: jeklenke).

Pravilnik se uporablja ne glede na število odprtih jeklenke (ena ali dve odprtini).

Pravilnik se ne uporablja za jeklenke, narejene iz avstenitnega jekla, ali za jeklenke, katerim se doda kovina po zatesnitvi dna.

3. člen

V tem pravilniku »ES tip jeklenke« pomeni vsako jeklenko, ki je bila načrtovana in proizvedena tako, da izpolnjuje zahteve tega pravilnika in pravilnika o tlačnih posodah tipa jeklenke (Uradni list RS, št. 73/02).

4. člen

Ni dovoljeno odkloniti, omejiti ali prepovedati dajanja v promet in obratovanje jeklenk, ki so načrtovane, pregledane in preskušene skladno s pravilnikom, ki ureja tlačne posode tipa jeklenke in tem pravilnikom.

5. člen

Vse jeklenke ES tipa morajo biti predmet ES pregleda tipa.

Vse jeklenke ES tipa morajo biti predmet ES ugotavljanja skladnosti, razen jeklenk s preskusnim vodnim tlakom do 120 barov in s prostornino do enega litra.

6. člen

Tehnične zahteve se nahajajo v Prilogah I, II, III, IV in V, ki so sestavni del tega pravilnika.

7. člen

V Republiki Sloveniji je dovoljeno dajati v promet in obratovanje vse jeklenke ES tipa iz tega pravilnika, ki imajo v

Republiki Sloveniji ali v ES izdani potrdili o ES pregledu tipa, in kolikor je potrebno, o ES skladnosti, ter imajo nameščene ustrezne oznake, skladno s tem pravilnikom.

8. člen

Nadzor nad jeklenkami v prometu in v obratovanju izvaja Tržni inšpektorat Republike Slovenije v skladu z zakonom, ki ureja tržno inšpekcijo in zakonom, ki ureja tehnične zahteve za proizvode in ugotavljanje skladnosti.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

9. člen

Do pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji oziroma do uveljavitve ustreznega mednarodnega sporazuma se jeklenke, ki so bile v Republiki Sloveniji predmet ES pregleda tipa in, kolikor je potrebno, ES ugotavljanja skladnosti, namesto z oznako "ε" označijo z oznako "σ" oziroma namesto z oznako "e" z oznako "s".

10. člen

Določba drugega odstavka točke 2.1.3 Priloge I tega pravilnika se ne uporablja do pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji oziroma do uveljavitve ustreznega mednarodnega sporazuma. Do takrat se namesto izrazov:

- 'ES pregled tipa', uporablja izraz 'pregled tipa',
- 'ES ugotavljanje skladnosti' uporablja izraz 'ugotavljanje skladnosti',
- 'potrdilo o ES pregledu tipa' uporablja izraz 'potrdilo o pregledu tipa',
- 'oznaka za ES skladnost' uporablja izraz 'oznaka za skladnost',
- 'potrdilo o ES skladnosti' uporablja izraz 'potrdilo o skladnosti'.

Do pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji oziroma do uveljavitve ustreznega mednarodnega sporazuma naloge priglašene organa opravlja organ za ugotavljanje skladnosti.

11. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 017-157/2002

Ljubljana, dne 29. julija 2002.

dr. Tea Petrin l. r.
Ministrica
za gospodarstvo

* Ta pravilnik vsebinsko povzema direktivo ES o jeklenih plinskih jeklenkah iz celega (84/525/EEC)

PRILOGA I

1. DEFINICIJE IZRAZOV IN NJIHOVI SIMBOLI

1.1. NAPETOST TEČENJA

V okviru tega pravilnika je treba kot napetost tečenja v izračunih za dele, obremenjene na tlak, upoštevati vrednosti, kakor sledi:

- če jeklo ne izkazuje spodnje in zgornje napetosti tečenja, je potrebno upoštevati najnižjo vrednost dogovorne napetosti tečenja $R_{p0,2}$;
- če jeklo izkazuje spodnjo in zgornjo napetost tečenja, je treba upoštevati vrednost:
 - R_{eL} ali
 - $R_{eH} \times 0,92$ ali
 - $R_{p0,2}$.

1.2. TLAK PORUŠITVE

V okviru tega pravilnika 'tlak porušitve' pomeni tlak, pri katerem se pojavi plastična nestabilnost, t.j. najvišji tlak, dosežen med preskusom porušitve z notranjim vodnim tlakom.

1.3. SIMBOLI

Simboli, uporabljeni v tej prilogi, pomenijo:

P_h = hidravlični preskusni tlak, v barih,

P_r = tlak porušitve jeklenke, izmerjen med preizkusom s porušitvijo z notranjim vodnim tlakom, v barih,

P_{rt} = izračunani najnižji teoretični tlak porušitve, v barih,

R_e = vrednost napetosti tečenja, upoštevana v skladu z 1.1., pri določanju vrednosti R , ki se uporablja za izračun delov, obremenjenih s tlakom, v N/mm^2 ,

R_{eL} = najmanjša vrednost spodnje napetosti tečenja, ki jo jamči proizvajalec jeklenke, v N/mm^2 ,

R_{eH} = najmanjša vrednost zgornje napetosti tečenja, ki jo jamči proizvajalec jeklenke, v N/mm^2 ,

$R_{p0,2}$ = dogovorna napetost tečenja 0,2 %, ki jo jamči proizvajalec, v N/mm^2 ,

R_m = najmanjša vrednost natezne trdnosti, ki jo jamči proizvajalec jeklenke, v N/mm^2 ,

a = najmanjša računaska debelina stene valjastega plašča jeklenke, v mm,

D = imenski zunanji premer jeklenke, v mm,

d = premer trna pri upogibnem preskusu, v mm,

R_{mt} = dejanska natezna trdnost, v N/mm^2

1.4. NORMALIZACIJA

Izraz 'normalizacija' je v tem pravilniku uporabljen v skladu z njegovo definicijo v 68. točki SIST EN 10052: 2000.

Normalizaciji lahko sledi popuščanje pri enakomerni temperaturi, nižji od spodnje transformacijske točke (A_{c1}) jekla.

1.5. POBOLJŠANJE

Izraz 'poboljšanje' označuje toplotno obdelavo izdelane jeklenke, pri kateri jeklenko segrejemo na enakomerno temperaturo, višjo od gornje transformacijske točke jekla (A_{c3}). Jeklenko nato ohlajamo s hitrostjo, ki ne presega 80 % hitrosti ohlajanja, ki bi jo dosegli s hlajenjem v vodi temperature 20 °C, nato pa jo popuščamo pri enakomerni temperaturi, nižji od spodnje transformacijske točke jekla (A_{c1}).

Toplotna obdelava mora biti takšna, da v jeklenki ne pride do razpok. Jeklenk ni dovoljeno kaliti v vodi brez dodatkov.

2. TEHNIČNE ZAHTEVE

2.1. UPORABLJENA JEKLA

2.1.1. Jeklo opredeljujejo postopek njegovega pridobivanja, njegova kemična sestava in toplotna obdelava izdelane jeklenke ter njegove mehanske lastnosti. Proizvajalec mora navesti ustrezne podatke, ob upoštevanju zahtev, naštetih spodaj. Vsako spremembo teh podatkov je treba, s stališča ES pregleda tipa, obravnavati kot spremembo tipa jekla.

a) Postopek pridobivanja

Postopek pridobivanja mora biti opredeljen z navedbo uporabljenega procesa (na primer: martinovka, kisikov konvertor, elektropeč) in uporabljenega postopka pomirjenja.

b) Kemična sestava

Kemična sestava mora navajati vsaj:

- največjo vsebnost žvepla in fosforja v vseh primerih,
- vsebnost ogljika, mangana in silicija v vseh primerih,
- vsebnost niklja, kroma, molibdena in vanadija, če so namerno dodani kot legirni elementi.

Vsebnosti ogljika, mangana, silicija in, kjer je primerno, niklja, kroma, molibdena in vanadija morajo biti dane s takimi tolerancami, da razlike med najnižjo in najvišjo vrednostjo za vsako šaržo ne presegajo:

- za ogljik:
 - 0,06 %, kadar je najvišja vsebnost manjša od 0,30 %,
 - 0,07 %, kadar je najvišja vsebnost enaka ali višja od 0,30 %;
- za mangan in silicij:
 - 0,30 %;
- za krom:
 - 0,30 %, kadar je najvišja vsebnost manjša od 1,5 %,
 - 0,50 %, kadar je najvišja vsebnost enaka ali višja od 1,5 %;
- za nikelj:
 - 0,40 %;
- za molibden:
 - 0,15 %;
- za vanadij:
 - 0,10 %.

c) Toplotna obdelava

Toplotna obdelava mora biti definirana s temperaturo, s časom vzdrževanja te temperature in z vrsto hladilnega medija, ki se uporablja v posamezni fazi obdelave (normalizacija, ki ji sledi ali ne sledi popuščanje ali poboljšanje).

Temperatura avstenitizacije pred kaljenjem ali normalizacijo mora biti vzdrževana v mejah odstopanja 35 °C navzgor ali navzdol. Isto velja za temperaturo popuščanja.

2.1.2. Zahteve, ki morajo biti izpolnjene

Uporabljeno mora biti pomirjeno jeklo, odporno proti staranju. Celotna jeklenka mora biti toplotno obdelana, bodisi z normalizacijo, ki ji sledi ali ne sledi popuščanje, bodisi s kaljenjem, ki mu sledi popuščanje. Vsebnost žvepla in vsebnost fosforja v vzorcu litine ne sme biti za vsakega večja od 0,035 %, vsota vsebnosti obeh pa ne sme biti večja od 0,06 %. Vsebnost žvepla in vsebnost fosforja v končnem izdelku ne sme biti za vsakega večja od 0,04 %, vsota vsebnosti obeh pa ne sme biti večja od 0,07 %.

2.1.3. Proizvajalec sme uporabljati jekla, opredeljena v 2.1.1, le če so odobrena kot jekla za izdelavo jeklenk iz celega.

Država članica mora na zahtevo poslati drugim državam članicam seznam materialov, ki jih na njenem ozemlju uporabljajo za izdelavo jeklenk, na katere se nanaša ta pravilnik.

2.1.4. Zagotovljene morajo biti možnosti izvajanja neodvisnih analiz, posebej še za preverjanje vsebnosti žvepla in fosforja z zahtevami iz 2.1.2. Te analize morajo biti opravljene bodisi na vzorcih, vzetih iz polizdelkov, kakršne proizvajalec jekla dobavlja proizvajalcu jeklenk, bodisi na dokončanih jeklenkah..

Ob odločitvi za jemanje vzorcev iz jeklenke se lahko vzame vzorec iz ene od jeklenk, ki so bile izbrane za mehanske preskuse, določene v 3.1, ali za preskus s poružitvijo z notranjim vodnim tlakom, določen v 3.2.

2.2. IZRAČUN DELOV, OBREMENJENIH S TLAKOM

2.2.1. Najmanjša debelina stene mora biti vsaj enaka najvišji od naslednjih treh vrednosti:

$$- a = \frac{P_h \cdot D}{\frac{20R}{\frac{4}{3}} + P_h},$$

kjer je vrednost R manjša od naslednjih dveh vrednosti:

1) R_c ;

2) $0,75 \cdot R_m$ za normalizirane ali normalizirane in popuščane jeklenke,
 $0,85 \cdot R_m$ za poboljšane jeklenke

$$- a = \frac{D}{250} + 1 \text{ mm}$$

$$- a = 1,5 \text{ mm}.$$

2.2.2. Če je konveksno dno izdelano s kovanjem iz cevi, mora biti debelina stene, merjena na sredini izoblikovanega dna, najmanj 1,5 a.

2.2.3. Debelina konkavnega dna jeklenke ne sme biti manjša od 2a znotraj območja premera podstavka jeklenke.

2.2.4. Za zagotovitev ustrezne porazdelitve napetosti se mora debelina sten jeklenke na območju prehoda med valjasto steno in dnom povečevati postopoma.

2.3. KONSTRUKCIJA IN PROIZVODNJA

2.3.1. Proizvajalec mora preveriti debelino sten vsake jeklenke ter stanje notranjih in zunanjih površin, zato da zagotovi, da:

- debelina stene na nobenem mestu ni manjša od debeline, predpisane v načrtu,
- na notranjih in zunanjih površinah jeklenke ni napak, ki bi lahko škodljivo vplivale na varnost jeklenke pri uporabi.

2.3.2. Ovalnost valjastega dela jeklenke mora biti omejena na tako vrednost, da razlika med največjim in najmanjšim zunanjim premerom na istem preseku ni večja od 1,5 % povprečne vrednosti teh dveh premerov.

Maksimalno odstopanje osi valjastega dela jeklenke od ravne črte ne sme presegati 3 mm na meter dolžine.

2.3.3. Če so na jeklenko pritrjeni podstavki, morajo biti dovolj močni in izdelani iz materiala, ki je glede korozije združljiv z vrsto jekla, iz katerega je narejena jeklenka. Oblika podstavka mora jeklenki zagotavljati ustrezno stabilnost. Podstavki ne smejo omogočati zadrževanja vode ali dovoljevati vdora vode v prostor med podstavkom in jeklenko.

3. PRESKUSI

3.1. MEHANSKI PRESKUSI

3.1.1. Splošne zahteve

3.1.1.1. Razen če ta pravilnik določa drugače, morajo biti mehanski preskusi izvedeni v skladu z naslednjimi standardi:

SIST EN 10002-1:2002 - natezni preskus jekel,

SIST EN ISO 6506-1:2000 - preskus trdote po Brinellu,

EURONORM 6-55: upogibni preskus jekel,

EURONORM 12-55: upogibni preskus jeklenih pločevin in trakov, tanjših od 3 mm,

SIST EN 10045-1:2000 - udarni preskus preizkušanca z zarezo V, ležečega na dveh podporah.

3.1.1.2. Vsi mehanski preskusi za preverjanje kakovosti jekel, uporabljenih za jeklenke, morajo biti izvedeni na preskušancih, vzetih z dokončanih jeklenk.

3.1.2. Vrste preskusov in merila preskušanja

Na vsaki preskusni jeklenki morajo biti opravljeni en natezni preskus v vzdolžni smeri, štirje upogibni preskusi v obodni smeri in, če debelina stene dopušča jemanje preskušancev širine najmanj 5 mm, trije preskusi udarne žilavosti. Preskušanci za preskus udarne žilavosti morajo biti odvzeti v prečni smeri; če pa debelina in/ali premer jeklenke onemogočata odvzem preskušanca širine najmanj 5 mm v prečni smeri, naj bodo preskušanci za udarne preskuse odvzeti v vzdolžni smeri.

3.1.2.1. Natezni preskus

3.1.2.1.1. Preskušanelec mora ustrezati določilom:

- SIST EN 10002-1:2002, dodatek D, kadar je njegova debelina 3 mm ali več,
- SIST EN 10002-1:2002, dodatek B, kadar je njegova debelina manjša od 3 mm. Tedaj morata biti širina in dolžina preskušanca 12,5 oziroma 50 mm, ne glede na njegovo debelino.

3.1.2.1.2. Površini preskušanca, ki ustrežata notranji in zunanji površini jeklenke, ne smeta biti strojno obdelani.

3.1.2.1.3. Raztezek, izražen v odstotkih, ne sme biti manjši od:

$$\frac{25 \cdot 10^3}{2 R_{mt}}$$

Poleg tega raztezek ne sme biti manjši od:

- 14 %, kadar je preskus izveden v skladu s SIST EN 10002-1:2002, dodatek D
- 11 %, kadar je preskus izveden v skladu s SIST EN 10002-1:2002, dodatek B.

3.1.2.1.4. Vrednost, ugotovljena kot natezna trdnost, ne sme biti manjša od R_m .

Vrednost napetosti tečenja, ki naj jo določi natezni preskus, mora biti taka, kakršno uporabljamo v skladu z 1.1. pri izračunu jeklenke. Gornja napetost tečenja mora biti določena iz diagrama napetost - raztezek ali po kakšni drugi enako natančni metodi.

Vrednost, ugotovljena kot napetost tečenja, ne sme biti manjša od R_{eH} , R_{eL} ali $R_{p0,2}$, odvisno od posameznega primera.

3.1.2.2. Upogibni preskus

3.1.2.2.1. Upogibni preskus mora biti opravljen na preskušancih, ki jih pridobimo tako, da razrežemo prstan širine 25 mm na dva enako dolga dela, od katerih sme biti vsak strojno obdelan le na robovih. Ploskve preskušancev, ki ustrezajo notranji oziroma zunanji površini stene valja, ne smejo biti obdelane z odrezavanjem.

3.1.2.2.2. Upogibni preskus mora biti opravljen s trnom premera d in dvema podpornima valjčkoma, ki sta na medsebojni oddaljenosti $d + 3a$.

Ves čas preskusa mora biti notranja površina prstana v stiku s trnom.

3.1.2.2.3. Preskušanelec med upogibanjem navznoter okoli trna ne sme razpokati, dokler se razdalja med njegovima notranjima površinama ne zmanjša na vrednost, enako premeru trna (glej skico v Prilogi III).

3.1.2.2.4. Razmerje (n) med premerom trna in debelino preskušanca ne sme presegati vrednosti iz naslednje tabele:

Dejanska natezna trdnost R_{mt} v N/mm^2	Vrednost n
do vključno 440	2
nad 440 do vključno 520	3
nad 520 do vključno 600	4
nad 600 do vključno 700	5
nad 700 do vključno 800	6
nad 800 do vključno 900	7
nad 900	8

3.1.2.3. Preskusi udarne žilavosti

3.1.2.3.1. Preskusi udarne žilavosti morajo biti opravljeni na preskušancih tipa SIST EN 10045-1:2000.

Vsi preskusi udarne žilavosti morajo biti opravljeni pri temperaturi minus 20 °C.

Zareza mora biti pravokotna na obe površini stene jeklenke.

Preskušanec, uporabljen za preskus udarne žilavosti, ne sme biti zravnani in mora biti obdelan na vseh svojih šestih ploskvah, vendar le toliko, da dobimo ravne površine ploskve.

3.1.2.3.2. Niti povprečna vrednost udarne žilavosti, dobljena v treh preskusih udarne žilavosti v vzdolžni ali prečni smeri in vsaka, niti nobena posamezna, s preskusi dobljena vrednost, ne sme biti manjša od ustrezne vrednosti, izražene v J/cm^2 , navedene v naslednji tabeli:

	jekla, katerih R_m ni večji od $650 N/mm^2$		jekla, katerih R_m je večji od $650 N/mm^2$	
	vzdolžno	prečno	vzdolžno	prečno
povprečje treh preskušancev	33	17	50	25
vsaka posamezna vrednost	26	13	40	20

3.2 PRESKUS PORUŠITVE Z NOTRANJIM VODNIM TLAKOM

3.2.1. Preskusne zahteve

Jeklenke, na katerih izvajamo ta preskus, morajo imeti oznake, navedene v točki 6.

3.2.1.1. Preskus porušitve z notranjim vodnim tlakom mora biti opravljen v dveh zaporednih stopnjah, z uporabo preskusne proge, ki omogoča povečevanje tlaka v jeklenki z enakomerno hitrostjo, dokler se jeklenka ne poruši in hkrati zapisovanje krivulje spreminjanja tlaka v odvisnosti od časa. Preskus mora biti opravljen pri sobni temperaturi.

3.2.1.2. Med prvo stopnjo mora biti hitrost povečevanja tlaka ves čas enaka do vrednosti tlaka, pri kateri se začne plastična deformacija. Ta hitrost ne sme presežati 5 bar/s.

Od začetka plastične deformacije naprej (druga stopnja) dotok medija iz črpalke ne sme biti večji od dvakratne vrednosti dotoka v prvi stopnji in mora biti konstanten, dokler ne pride do porušitve jeklenke.

3.2.2. Interpretacija rezultatov

3.2.2.1. Interpretacija rezultatov preskusa porušitve z notranjim vodnim tlakom mora obsegati:

- preučitev krivulje tlak - čas za določitev tlaka porušitve,
- pregled mesta porušitve in oblike njegovih robov,
- v primeru jeklenk s konkavnim dnom preveritev, ali se pri preskusu ni izbočilo dno jeklenke.

3.2.2.2. Izmerjeni tlak porušitve (P_r) mora biti višji od vrednosti, dane z enačbo:

$$P_r = \frac{20 \cdot a \cdot R_m}{D - a}$$

3.2.2.3. Preskus porušitve z notranjim vodnim tlakom jeklenke ne sme povzročiti razpada jeklenke na kose.

3.2.2.4. Glavni lom ne sme biti krhkega tipa, t. j. robovi loma ne smejo biti radialni, ampak nagnjeni glede na ravnino premera, in morajo izkazovati kontrakcijo.

Lom je sprejemljiv le, če izpolnjuje naslednje zahteve:

1. Pri jeklenkah, pri katerih debelina 'a' ne presega 7,5 mm:

- (a) večji del loma mora biti nedvomno vzdolžen,
- (b) lom mora biti nerazvejan,
- (c) lom ne sme imeti nastavkov v obodni smeri za več kot 90 ° na nobenem koncu svojega glavnega dela,

(d) lom ne sme segati v tiste dele jeklenke, ki so več kot 1,5-krat debelejši od največje debeline, izmerjene na polovici višine jeklenke,

(e) pri jeklenkah s konveksnim dnom lom ne sme segati do sredine dna jeklenke.

V naslednjih primerih je dovoljeno, da zahteva (d) ni izpolnjena:

(a) pri stožčastem vratu jeklenke ali konveksnem spodnjem dnu: kadar lom ne sega v dele jeklenke, katerih premer je za faktor 0,75 manjši od imenskega zunanjšega premera jeklenke,

(b) pri konkavnem dnu: kadar razdalja med skrajnim prednjim koncem loma in ravnino dna jeklenke presega petkratnik debeline 'a',

2. Pri jeklenkah, pri katerih debelina 'a' presega 7,5 mm, mora biti večji del loma nedvomno vzdolžen.

3.2.2.5. Lomno mesto ne sme pokazati nobene očitne napake v kovini.

3.3. PRESKUS Z NIHAJOČIM TLAKOM

3.3.1. Jeklenke, ki so predmet tega preskusa, morajo imeti oznake, navedene v točki 6.

3.3.2. Preskus z nihajočim tlakom mora biti opravljen na dveh jeklenkah, za kateri proizvajalec jamči, da v razumnih mejah predstavljata najnižje načrtovane vrednosti ob uporabi nekorozivnega fluida.

3.3.3. Preskus mora potekati z nihanjem tlačne obremenitve. Najvišji tlak pri nihaju mora biti enak tlaku P_h ali dvema tretjinama tega tlaka.

Najnižji tlak pri nihaju ne sme presežati 10 % najvišjega tlaka pri nihaju.

Najmanjše število nihajev in najvišja frekvenca preskušanja sta navedena v naslednji tabeli:

Najvišji uporabljeni tlak	P_h	$2/3 P_h$
Najmanjše število nihajev	12 000	80 000
Najvišja frekvenca, v nihajih na minuto	5	12

Temperatura, merjena na zunanji steni jeklenke, med preskusom ne sme preseči 50°C.

Preskus velja za uspešnega, če jeklenka prestane zahtevano število nihajev, ne da bi začela puščati.

3.4. HIDRAVLICNI PRESKUS

3.4.1. Tlak vode v jeklenki mora naraščati enakomerno, dokler ne doseže vrednosti P_h .

3.4.2. Jeklenka mora ostati pod tlakom P_h dovolj dolgo, da je mogoče ugotoviti, da tlak ne kaže znamenj padanja in da ni nobenega puščanja.

3.4.3. Po preskusu jeklenka ne sme kazati nobenih trajnih deformacij.

3.4.4. Vsaka preskušena jeklenka, ki ne izpolnjuje zahtev preskusa, mora biti zavrnjena.

3.5. PREVERJANJE HOMOGENOSTI JEKLENKE

Ta preskus obsega preverjanje, da se nobeni dve mesti na zunanji steni jeklenke ne razlikujeta po trdoti za več kot 25 HB. Preverjanje mora biti opravljeno na dveh prečnih presekih jeklenke blizu vratu jeklenke in dna, na štirih med seboj enako oddaljenih točkah.

3.6. PREVERJANJE HOMOGENOSTI SERIJE

Ta preskus, ki ga opravi proizvajalec, obsega preverjanje morebitne napake pri izbiri osnovnega materiala (pločevine, palic, cevi) ali pri postopku toplotne obdelave. Preskus se opravi s preskušanjem trdote ali kakšno drugo ustrezno metodo. Pri normaliziranih, a ne popuščanih jeklenkah, tega preskusa ni treba opraviti na vsaki jeklenki.

3.7. PREVERJANJE DNA (DNOV) NA JEKLENKAH

Dno jeklenke je treba prerezati v meridianski ravnini, eno od tako nastalih površin prereza spolirati in pregledati pod 5 do 10-kratno povečavo.

Jeklenka je neustrezna, če pregled odkrije razpoke ali če so dimenzije katerekoli pore ali vključka tako velike, da ogrožajo varnost.

4. ES PREGLED TIPA

ES pregled tipa, naveden v 5. členu pravilnika, se lahko opravi tudi za družine jeklenk.

'Družina jeklenk' pomeni jeklenke, izdelane v isti tovarni, ki se razlikujejo zgolj po dolžini, vendar v okviru naslednjih omejitev:

- najmanjša dolžina mora biti vsaj trikrat večja od premera jeklenke,
- največja dolžina ne sme biti več kot 1,5-krat večja od dolžine preskušene jeklenke.

4.1. Prosilec za ES pregled tipa mora za vsako družino jeklenk predložiti dokumentacijo, potrebno za izvedbo v nadaljevanju opisanih preskusov, in dati priglašnemu organu na razpolago serijo 50 jeklenk, izmed katerih le-ta izbere potrebno število jeklenk za izvedbo preskusov, navedenih v nadaljevanju, ter na zahtevo priglašenega organa podati morebitne dodatne informacije. Prosilec mora navesti vrsto in trajanje toplotne obdelave in temperature. Pridobiti in predložiti mora certifikate šaržnih analiz za jeklo, iz katerega so jeklenke proizvedene.

4.2. V postopku ES pregleda tipa mora priglašeni organ:

4.2.1. Preveriti, ali:

- so izračuni, predpisani v 2.2, pravilni,
- debeline sten dveh jeklenk izpolnjujejo zahteve iz 2.2, pri čemer morajo biti meritve opravljene na treh prečnih prerezih in po celotnem obodu vzdolžnih presekov dna in vratu jeklenke,
- so izpolnjene zahteve, predpisane v 2.1 in 2.3.3,
- vse jeklenke, ki jih izbere priglašeni organ, izpolnjujejo zahteve, predpisane v 2.3.2,
- so zunanje in notranje površine jeklenk brez kakršnihkoli napak, ki bi lahko povzročile, da jeklenke ne bi bile več varne.

4.2.2. Opraviti naslednje preskuse na izbranih jeklenkah:

- preskuse, določene v 3.1, na dveh jeklenkah. Če je dolžina jeklenke 1500 mm ali več, morata biti natezni preskus v vzdolžni smeri in upogibni preskus opravljena na preskušancih, odvzetih s spodnjega in zgornjega dela plašča,
- preskus, določen v 3.2, na dveh jeklenkah,
- preskus, določen v 3.3, na dveh jeklenkah,
- preskus, določen v 3.5, na eni jeklenki,
- preskus, določen v 3.7, na vseh vzorčnih jeklenkah.

4.3. Če so rezultati preskusov zadovoljivi, mora priglašeni organ izdati potrdilo o ES pregledu tipa, v skladu z vzorcem iz Priloge IV.

5. ES UGOTAVLJANJE SKLADNOSTI

5.1. Za potrebe ES ugotavljanja skladnosti mora proizvajalec jeklenk:

5.1.1. Predložiti priglašnemu organu potrdilo o ES pregledu tipa,

5.1.2. Predložiti priglašenemu organu certifikate o šaržnih analizah jekel, dobavljenih za proizvodnjo jeklenk,

5.1.3. Imeti dokazila o sledljivosti šarže jekla, iz katere je bila proizvedena posamezna jeklenka,

5.1.4. Predložiti priglašenemu organu dokumente, ki se nanašajo na toplotno obdelavo in služijo kot dokazilo, da so od njega dobavljene jeklenke bodisi v normaliziranem bodisi poboljšanem stanju, in dokumente, ki navajajo uporabljeno toplotno obdelavo,

5.1.5. Predložiti priglašenemu organu seznam jeklenk z navedbo števil in oznak, določenih v točki 6.

5.2. POSTOPEK ES UGOTAVLJANJA SKLADNOSTI

5.2.1. Med izvajanjem postopka ES ugotavljanja skladnosti mora priglašeni organ:

- preveriti, ali je bilo pridobljeno potrdilo o ES pregledu tipa in ali so jeklenke skladne z njim,
- preveriti dokumente, ki navajajo podatke o materialih,
- preveriti, ali so izpolnjene tehnične zahteve, določene v točki 2, in še posebej preveriti z vizualnim pregledom zunanosti, po možnosti pa tudi notranosti jeklenk, ali so proizvajalčeva proizvodnja in preskusi, opravljeni v skladu z 2.3.1, zadovoljivi; vizualni pregled mora biti opravljen na najmanj 10 % predloženih jeklenk,
- izvesti preskuse, določene v 3.1 in 3.2,
- preveriti, ali so podatki, ki jih je predložil proizvajalec v seznamu, navedenem v 5.1.5, točni; to se opravi z naključnim preverjanjem,
- oceniti rezultate preskusov homogenosti serije, ki jih je opravil proizvajalec v skladu s 3.6.

Če so rezultati preskusov zadovoljivi, mora priglašeni organ izdati potrdilo o ES skladnosti v skladu z vzorcem iz Priloge V.

5.2.2. Za dve vrsti preskusov, določenih v 3.1 in 3.2, je treba naključno vzeti po dve jeklenki iz vsake od serij 202 jeklenk ali delov teh serij, ki so bili izdelani iz iste šarže in na katerih je bila opravljena predpisana toplotna obdelava pod enakimi pogoji.

Na eni od jeklenk morajo biti opravljeni preskusi, predpisani v 3.1 (mehanski preskusi), na drugi pa preskus, predpisan v 3.2 (preskus s porušitvijo z notranjim vodnim tlakom). Če se izkaže, da je bil preskus opravljen napačno ali da je bila narejena napaka pri merjenju, ga je potrebno ponoviti.

Če se eden ali več preskusov izkažejo kot le delno nezadovoljivi, mora priglašeni organ ugotoviti vzrok.

5.2.2.1. Če neustreznost ni posledica toplotne obdelave, se serija zavrne.

5.2.2.2. Če je neustreznost posledica toplotne obdelave, mora proizvajalec ponoviti toplotno obdelavo celotne serije jeklenk.

Po ponovljeni toplotni obdelavi:

- mora proizvajalec opraviti preskus, določen v 3.6,
- mora priglašeni organ opraviti vse preskuse, določene v prvem in drugem odstavku 5.2.2.

Če jeklenke niso ponovno toplotno obdelane ali če rezultati preverjanja in preskusov po ponovljeni toplotni obdelavi ne izpolnjujejo zahtev, določenih v tem pravilniku, se serija zavrne.

5.2.3. Izbira preskušancev in izvedba vseh preskusov morata potekati v navzočnosti in pod nadzorom predstavnika priglašene organa.

5.2.4. Po izvedbi vseh predpisanih preskusov mora biti, v navzočnosti in pod nadzorom predstavnika priglašene organa, na vseh jeklenkah iz serije opravljen hidravlični preskus, določen v 3.4.

5.3. IZVZETJE IZ ES UGOTAVLJANJA SKLADNOSTI

Pri jeklenkah, izvzetih iz ES ugotavljanja skladnosti na podlagi 4. člena tega pravilnika, mora vse preskuse in preglede, predpisane v 5.2, opraviti proizvajalec na svojo odgovornost.

Proizvajalec mora predložiti priglašenemu organu vso dokumentacijo ter poročila o preskusih in pregledih.

6. OZNAKE IN NAPISI

Oznake in napisi, določeni v tej točki, morajo biti vtisnjeni vidno, čitljivo in nezbrisljivo na vratu jeklenke.

Pri jeklenkah, katerih prostornina ne presega 15 litrov, so lahko oznake in napisi vtisnjeni bodisi na vratu jeklenke bodisi na kakem drugem dovolj debelem delu jeklenke.

Slika, ki prikazuje oznake in napise, je v Prilogi II.

6.1. VTISKOVANJE OZNAK

Kot odstopanje od zahtev 3. točke Priloge I pravilnika, ki ureja tlačne posode tipa jeklenke, mora proizvajalec vtisniti oznako ES pregleda tipa v naslednjem zaporedju:

- pri jeklenkah, ki so, po določilih 5. člena tega pravilnika, predmet ES pregleda tipa in ES ugotavljanja skladnosti:
 - stilizirana črka ϵ ,
 - serijska številka 1 po tem pravilniku,
 - velika(e) črka(e), ki označuje(jo) državo, ki je izdala potrdilo o ES pregledu tipa, ter zadnji dve številki leta, v katerem je bilo izdano potrdilo o ES pregledu tipa,
 - številka potrdila o ES pregledu tipa (npr. ϵ 1 D 79 45);
- pri jeklenkah, ki so, po določilih 5. člena tega pravilnika, izvzete iz ES ugotavljanja skladnosti:
 - stilizirana črka ϵ , obkrožena s šesterokotnikom,
 - serijska številka 1 po tem pravilniku, dodeljena v kronološkem vrstnem redu sprejemanja,
 - velika(e) črka(e), ki označuje(jo) državo, ki je izdala potrdilo o ES pregledu tipa, ter zadnji dve številki leta, v katerem je bilo izdano potrdilo o ES pregledu tipa,
 - številka potrdila o ES pregledu tipa (npr. ϵ 1 D 79 54).

Kot odstopanje od zahtev 3. točke Priloge II pravilnika, ki ureja tlačne posode tipa jeklenke, mora priglašeni organ pritrditi oznako za ES skladnost v naslednjem zaporedju:

- mala črka 'e',
- velika(e) črka(e), ki označuje(jo) državo, v kateri je bilo opravljeno ES ugotavljanje skladnosti, po potrebi dopolnjeno(e) z eno oziroma dvema črkama, ki označuje(ta) ožje teritorialno območje v tej državi,
- oznaka priglašene organa ki jo pritrdi predstavnik tega organa skupaj s predstavnikovo oznako, kolikor je to primerno,
- šesterokotnik,
- datum ES ugotavljanja skladnosti: leto/ mesec, (npr. e ϵ D×80/01).

6.2. NAPISI, KI SE NANAŠAJO NA PROIZVODNJO

Proizvajalec mora vtisniti naslednje napise, ki se nanašajo na proizvodnjo:

6.2.1. Glede jekla:

- številčno vrednost R v N/mm^2 , na kateri temelji izračun,
- simbol N (jeklenka v normaliziranem stanju ali normaliziranem in popuščanem stanju) ali simbol T (jeklenka v poboljšanem stanju),

6.2.2. Glede hidravličnega preskusa:

- vrednost preskusnega tlaka v barih, ki ji sledi simbol 'bar',

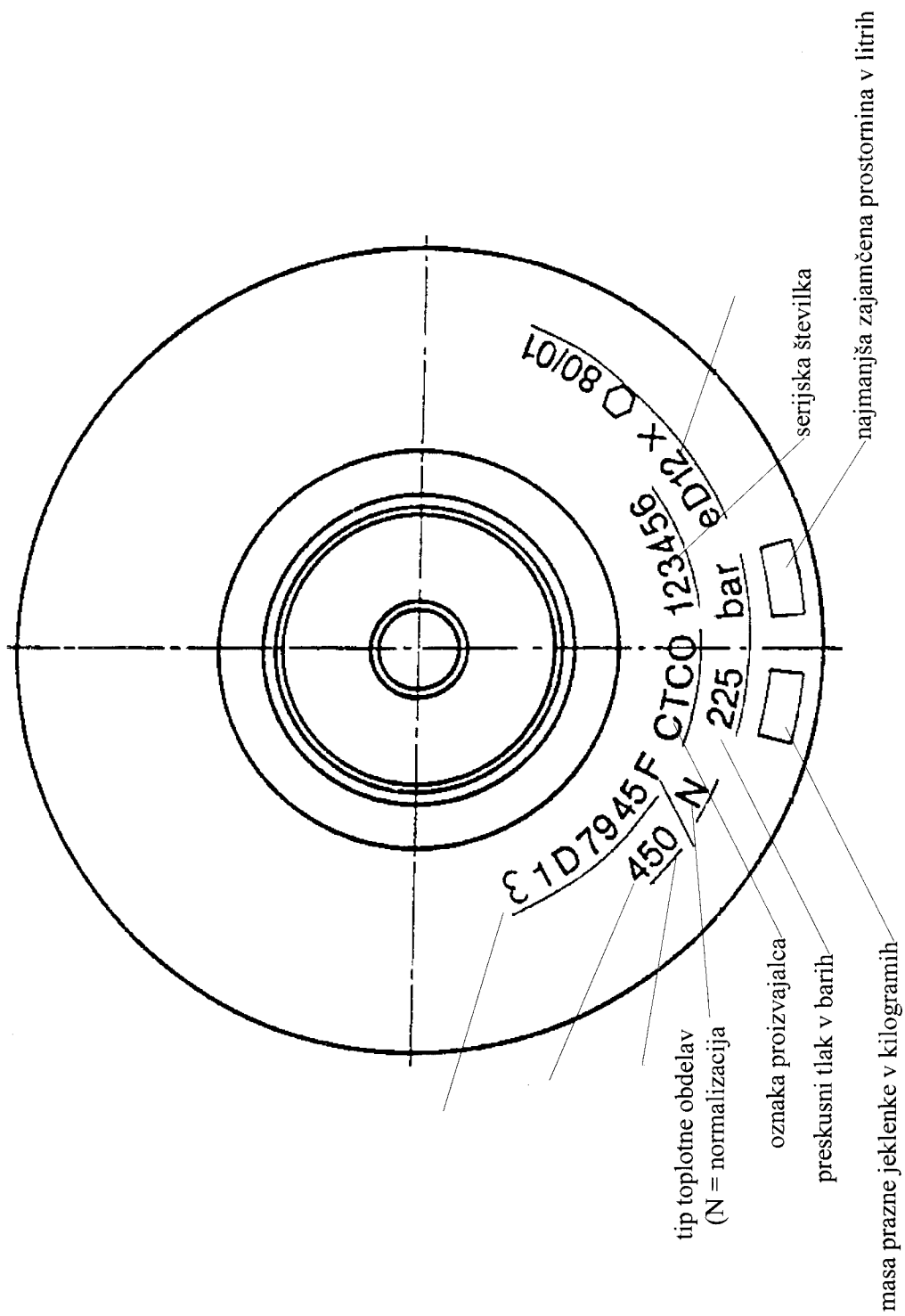
6.2.3. Glede tipa jeklenke:

Masa jeklenke v kilogramih, vključno z vsemi notranjimi deli, toda brez ventila in najmanjša prostornina v litrih, ki jo jamči proizvajalec jeklenke. Številčni vrednosti mase in prostornine morata biti zaokroženi na eno decimalenko. Pri prostornini mora biti vrednost zaokrožena navzdol, pri masi pa navzgor,

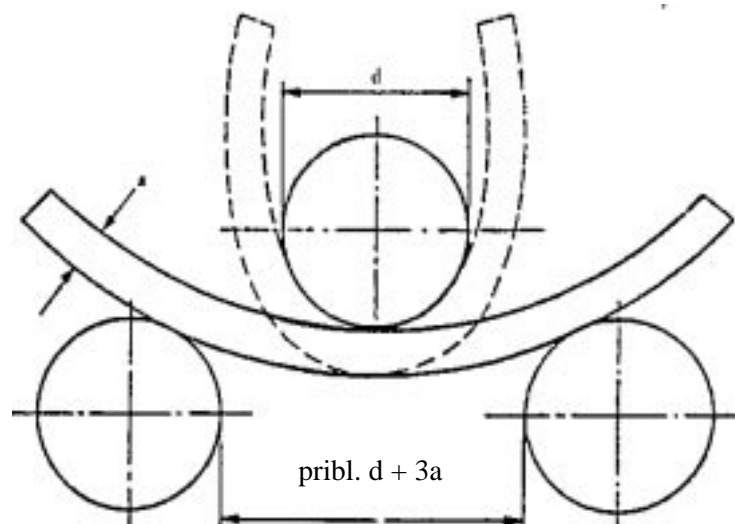
6.2.4. Glede izvora:

velika(e) črka(e), ki označuje(jo) državo izvora, kateri(m) sledita oznaka proizvajalca in serijska številka.

PRILOGA II

PRILOGA III

PRILOGA IV

POTRDILO O ES PREGLEDU TIPA

Izdal: na podlagi
(Priglašeni organ)

pravilnika o jeklenih plinskih jeklenkah iz celega (Uradni list RS, št. 73/02)

za

JEKLENE PLINSKE JEKLENKE IZ CELEGA

Št. potrdila o ES pregledu tipa: Datum:

Tip jeklenke:
(Opis družine jeklenk, za katero je izdana odobritev)

P_h D a

L_{min} L_{maks} V_{min} V_{maks}

Proizvajalec oziroma njegov pooblaščen zastopnik:.....
(Ime in naslov proizvajalca ali njegovega pooblaščenega zastopnika)

.....
.....
.....

Oznaka ES pregleda tipa **CE**

Podrobni rezultati preiskave vzorca za ES pregled tipa in glavne lastnosti vzorca so priloženi.

Vse podatki so na voljo pri:

.....
.....
.....
(Ime in naslov priglašene organa)

Potrjeno v: Dne:

.....
(Podpis)

TEHNIČNA PRILOGA K POTRDILU O ES PREGLEDU TIPA

1. Rezultati pregleda vzorčnih jeklenk z ozirom na pridobitev potrdila o ES pregledu tipa.
2. Podatki o glavnih lastnostih tipa jeklenke, še posebej:
 - vzdolžni prerez tipa jeklenke, za katerega je bilo izdano potrdilo o ES pregledu tipa, z naslednjimi podatki:
 - imenski zunanji premer, D ,
 - najmanjša debelina stene jeklenke, a ,
 - najmanjša debelina vratu in dna jeklenke,
 - najmanjša in največja dolžina (dolžine), L_{\min} , L_{\max} ,
 - prostornina oziroma prostornine, V_{\min} , V_{\max} ,
 - tlak, P_h ,
 - ime proizvajalca /številka načrta in datum,
 - ime tipa jeklenke,
 - uporabljeno jeklo v skladu z 2.1 (tip/kemična sestava/postopek pridobivanja/toplotna obdelava/zajamčene mehanske karakteristike (natezna trdnost - napetost tečenja)).

PRILOGA V
VZOREC
POTRDILO O ES SKLADNOSTI

Potrdilo se izdaja na podlagi pravilnika o jeklenih plinskih jeklenkah iz celega
(Uradni list RS, št. 73/02) za:

JEKLENE PLINSKE JEKLENKE IZ CELEGA

Priglašeni organ:.....

.....

Datum:

Št. potrdila o ES pregledu tipa:

Opis jeklenk:

.....

Št. potrdila o ES skladnosti:

Št. proizvodne serije od.....do

Proizvajalec:

(Ime in naslov)

.....

.....

Država:Znamka:

Lastnik:

(Ime in naslov)

.....

.....

Naročnik:

(Ime in naslov)

.....

.....

PRESKUSI V OKVIRU ES UGOTAVLJANJA SKLADNOSTI

1. MERITVE VZORČNIH JEKLENK

Preskus št.	Serija od št. do št.	Prostornina vode (liter)	Lastna masa (kg)	Najmanjša izmerjena debelina	
				stene (mm)	dna (mm)

2. OPRAVLJENI PRESKUSI NA VZORČNIH JEKLENKAH

Pre- skus št.	Št. toplo- tne obdelave	Natezni preskus				Udarni preskus		Upo- gibni pre-skus 180° brez razpok	Preskus s poružitvijo z notranjim vodnim tlakom (v barih)	Opis loma (priložen opis ali risba)
		Preskušane v skladu s SIST EN 10002-1:2002 a) dodatek D b) dodatek B	Nape- tost tečenja R_e (N/mm ²)	Natez- na trd- nost R_{mt} (N/mm ²)	Razte- zek A (%)	Charpyjev preskus zarezne žilavosti pri - 20 °C , širina preskušanca mm	Popreč- no J/cm ²			
Najmanjše predpisane vrednosti										

Spodaj podpisani s tem izjavljam, da sem preveril, da so bili vsi postopki ES ugotavljanja skladnosti, preskusi in preverjanja, določeni v 5.2 Priloge I pravilnika o jeklenih plinskih jeklenkah iz celega uspešno opravljeni.

Posebne pripombe:

.....

Splošne pripombe:

.....

Datum: Kraj:.....

.....
(Podpis izvajalca postopka)

V imenu:

(Priglašeni organ)

3479. Pravilnik o plinskih jeklenkah iz nelegiranega aluminija ali aluminijevih zlitin iz celega

Na podlagi 2. člena zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (Uradni list RS, št. 59/99, 31/00 in 54/00) izdaja ministrica za gospodarstvo

P R A V I L N I K
o plinskih jeklenkah iz nelegiranega aluminija ali aluminijevih zlitin iz celega*

1. člen

S tem pravilnikom se določajo tehnične zahteve, preskusi in metode ugotavljanja skladnosti za plinske jeklenke iz nelegiranega aluminija ali aluminijevih zlitin iz celega.

2. člen

Pravilnik se nanaša na plinske jeklenke iz nelegiranega aluminija ali aluminijevih zlitin iz celega, ki jih je mogoče ponovno polniti in prevažati, s kapaciteto od 0,5 do vključno 150 litrov, in so načrtovane za hranjenje stisnjenih, utekočinjenih ali raztopljenih plinov (v nadaljnjem besedilu: jeklenke).

Pravilnik se ne uporablja za:

- jeklenke iz aluminijevih zlitin z zajamčeno minimalno natezno trdnostjo, večjo od 500 N/mm²,
- jeklenke, ki se jim dodaja kovina, ko je bilo dno že zatesnjeno.

3. člen

V tem pravilniku 'ES tip jeklenke' pomeni vsako jeklenko, ki je bila načrtovana in proizvedena tako, da izpolnjuje zahteve tega pravilnika in pravilnika o tlačnih posodah tipa jeklenke (Uradni list RS, št. 73/02).

4. člen

Ni dovoljeno odkloniti, omejiti ali prepovedati dajanja v promet in obratovanje jeklenk ES tipa, ki so načrtovane, pregledane in preskušene skladno s pravilnikom, ki ureja tlačne posode tipa jeklenke in tem pravilnikom.

5. člen

Vse jeklenke ES tipa morajo biti predmet ES pregleda tipa.

Vse jeklenke ES tipa morajo biti predmet ES ugotavljanja skladnosti, razen jeklenk s preskusnim vodnim tlakom do 120 barov in s prostornino do enega litra.

6. člen

Tehnične zahteve se nahajajo v Prilogah I, II, III in IV, ki so sestavni del tega pravilnika.

7. člen

V Republiki Sloveniji je dovoljeno dajati v promet in obratovanje vse jeklenke ES tipa iz tega pravilnika, ki imajo v Republiki Sloveniji ali v ES izdani potrdili o ES pregledu tipa, in kolikor je potrebno, o ES skladnosti ter imajo nameščene ustrezne oznake, skladno s tem pravilnikom.

8. člen

Nadzor nad jeklenkami v prometu in v obratovanju izvaja Tržni inšpektorat Republike Slovenije v skladu z zakonom, ki ureja tržno inšpekcijo in zakonom, ki ureja tehnične zahteve za proizvode in ugotavljanje skladnosti.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

9. člen

Do pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji oziroma do uveljavitve ustreznega mednarodnega sporazuma se jeklenke, ki so bile v Republiki Sloveniji predmet ES pregleda tipa, in kolikor je potrebno, ES ugotavljanja skladnosti, namesto z oznako "ε" označijo z oznako "σ" oziroma namesto z oznako "e" z oznako "s".

10. člen

Do pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji oziroma do uveljavitve ustreznega mednarodnega sporazuma se namesto izrazov:

- 'ES pregled tipa', uporablja izraz 'pregled tipa',
- 'ES ugotavljanje skladnosti' uporablja izraz 'ugotavljanje skladnosti',
- 'potrdilo o ES pregledu tipa' uporablja izraz 'potrdilo o pregledu tipa',
- 'oznaka za ES skladnost' uporablja izraz 'oznaka za skladnost',
- 'potrdilo o ES skladnosti' uporablja izraz 'potrdilo o skladnosti'.

Do pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji oziroma do uveljavitve ustreznega mednarodnega sporazuma naloge priglašene organa opravlja organ za ugotavljanje skladnosti.

11. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 017-157/2002

Ljubljana, dne 29. julija 2002.

dr. Tea Petrin l. r.
Ministrica
za gospodarstvo

* Ta pravilnik vsebinsko povzema direktivo ES o plinskih jeklenkah iz nelegiranega aluminija ali aluminijevih zlitin iz celega (84/526/EEC)

PRILOGA I

1. IZRAZI IN SIMBOLI, UPORABLJENI V TEJ PRILOGI

1.1. NAPETOST TEČENJA

V okviru tega pravilnika je potrebno za napetost tečenja v izračunih za dele, obremenjene na tlak, upoštevati vrednosti, kakor sledi:

- za aluminijeve zlitine dogovorno napetost tečenja $R_{p0,2}$, to je vrednost napetosti, ki povzroči trajni neproporcionalni raztezek velikosti 0,2 % imenske dolžine preskušanca;
- za nelegirani aluminij v neutrjenem stanju dogovorno napetost tečenja, ki povzroči trajni neproporcionalni raztezek velikosti 1 % imenske dolžine preskušanca.

1.2. V okviru tega pravilnika 'tlak porušitve' pomeni tlak, pri katerem se pojavi plastična nestabilnost, t.j. najvišji tlak, dosežen med preskusom porušitve z notranjim vodnim tlakom.

1.3. Simboli, uporabljeni v tej prilogi, imajo naslednji pomen:

P_h = hidravlični preskusni tlak, v barih,

P_r = tlak porušitve jeklenke, izmerjen med preskusom s porušitvijo z notranjim vodnim tlakom, v barih,

P_{rt} = izračunani najnižji teoretični tlak porušitve, v barih,

R_e = najmanjša vrednost napetosti tečenja, ki jo jamči proizvajalec jeklenke, v N/mm^2 ,

R_m = najmanjša vrednost natezne trdnosti, ki jo jamči proizvajalec jeklenke, v N/mm^2 ,

a = najmanjša računaska debelina stene valjastega plašča jeklenke, v mm,

D = imenski zunanji premer jeklenke, v mm,

R_{mt} = dejanska natezna trdnost, v N/mm^2 ,

d = premer trna pri upogibnem preskusu, v mm.

2. TEHNIČNE ZAHTEVE

2.1. UPORABLJENI MATERIALI, TOPLOTNA IN MEHANSKA OBDELAVA

2.1.1. Aluminijevo zlitino ali nelegiran aluminij opredeljujejo postopek njegovega pridobivanja, njegova kemična sestava in toplotna obdelava jeklenke, odpornost te proti koroziji ter njene mehanske lastnosti. Proizvajalec mora navesti ustrezne podatke, ob upoštevanju zahtev, naštetih spodaj. Vsako spremembo teh podatkov je treba, s stališča ES pregleda tipa, obravnavati kot spremembo tipa materiala.

2.1.2. Za izdelavo jeklenk so dovoljeni naslednji materiali:

- a) nelegiran aluminij, ki vsebuje najmanj 99,5 % aluminija;
- b) aluminijeve zlitine s kemično sestavo, navedeno v tabeli 1, ki so toplotno in mehansko obdelane, kakor je navedeno v tabeli 2;

TABELA 1

	Kemična sestava v %										
	Cu	Mg	Si	Fe	Mn	Zn	Cr	Ti+Zr	Ti	drugi skupaj	Al
Zlitina B											
min.	-	4,0	-	-	0,5	-	-	-	-	-	preostanek
maks.	0,10	5,1	0,5	0,5	1,0	0,2	0,25	0,20	0,10	0,15	
Zlitina C											
min.	-	0,6	0,7	-	0,4	-	-	-	-	-	preostanek
maks.	0,10	1,2	1,3	0,5	1,0	0,2	0,25	-	0,10	0,15	

TABELA 2

	Toplotna in mehanska obdelava
Zlitina B	<p>V naslednjem zaporedju:</p> <ol style="list-style-type: none"> inhibicijska obdelava predvaljanega bloka: <ul style="list-style-type: none"> trajanje določi proizvajalec, temperatura od 210 do 260°C; iztiskanje s stopnjo hladne deformacije največ 30 %; oblikovanje dnov: temperatura kovine ob koncu procesa ne sme biti nižja od 300°C.
Zlitina C	<ol style="list-style-type: none"> raztopno žarjenje pred gašenjem: <ul style="list-style-type: none"> trajanje določi proizvajalec, temperatura ne sme biti nižja od 525°C ali višja od 550°C; gašenje; umetno staranje: <ul style="list-style-type: none"> trajanje določi proizvajalec, temperatura od 140 do 190°C.

c) za izdelavo jeklenk sme biti uporabljena tudi poljubna druga aluminijeva zlitina, če uspešno prestane preskuse korozijske odpornosti, opisane v Prilogi II.

2.1.3. Proizvajalec jeklenk mora pridobiti in predložiti potrdila o šaržni analizi za materiale, uporabljene za izdelavo jeklenk.

2.1.4. Zagotovljene morajo biti možnosti izvajanja neodvisnih analiz. Te analize morajo biti opravljene bodisi na vzorcih, vzeti s polizdelkov, kakršne proizvajalec materiala dobavlja proizvajalcu jeklenk, bodisi s končnih izdelkov - jeklenk. Ob odločitvi za jemanje vzorcev z jeklenke je dopustno vzeti vzorec z ene od jeklenk, ki so bile predhodno izbrane za mehanske preskuse, predpisane v 3.1, ali za preskus s porušitvijo z notranjim vodnim tlakom, predpisan v 3.2.

2.1.5. Toplotna in mehanska obdelava zlitin, navedenih v 2.1.2 b) in c).

2.1.5.1. Zadnji postopek v proizvodnji jeklenk, ne glede na končno strojno obdelavo, mora biti umetno staranje.

2.1.5.1.1. Proizvajalec mora navesti podatke o končni obdelavi, ki jo izvaja, t.j.:

- imensko temperaturo raztopnega žarjenja in umetnega staranja,
- imensko trajanje postopka raztopnega žarjenja in umetnega staranja.

Med toplotno obdelavo mora proizvajalec omenjene karakteristike postopkov končne obdelave vzdrževati kot sledi:

- temperaturo, pri kateri poteka raztopno žarjenje: na $\pm 5^{\circ}\text{C}$ natančno,
- temperaturo, pri kateri poteka umetno staranje: na $\pm 5^{\circ}\text{C}$ natančno,
- dejansko trajanje postopka: na $\pm 10\%$ natančno.

2.1.5.1.2. Za raztopno žarjenje in umetno staranje lahko proizvajalec navede temperaturno območje, pri čemer razlika med mejnima vrednostma temperatur ne sme preseči 20°C . Za vsako od mejnih vrednosti temperatur mora navesti imensko trajanje postopka.

Za vsako vmesno vrednost temperature mora biti imensko trajanje postopka izračunano z linearno interpolacijo trajanja raztopnega žarjenja oziroma z linearno interpolacijo časovnega logaritma trajanja umetnega staranja.

Proizvajalec mora izvesti toplotno obdelavo pri temperaturi, ki je znotraj območja, navedenega v zvezi s časom trajanja postopka in ne sme odstopati za več kot 10% od imenskega trajanja postopka, izračunanega, kakor je opisano v prejšnjem odstavku.

2.1.5.1.3. Proizvajalec mora navesti karakteristike o izvedeni končni toplotni obdelavi, v tehnični dokumentaciji, ki jo predloži za izvedbo postopka ES ugotavljanja skladnosti.

2.1.5.1.4. Poleg končne toplotne obdelave mora proizvajalec navesti tudi vse druge toplotne obdelave, opravljene pri temperaturah nad 200°C .

2.1.5.2. Postopka gašenja in umetnega staranja pri izdelavi jeklenke nista obvezna.

2.1.5.2.1. Proizvajalec mora navesti karakteristike zadnje izvedene toplotne obdelave, pri kateri je temperatura presegla 200°C , pri čemer mora, po potrebi, upoštevati tudi razlike med različnimi deli jeklenke.

Navesti mora tudi vse preoblikovalne postopke (npr. iztiskanje, hladni vlek in oblikovanje dnov), pri katerih temperatura kovine ni presegla 200°C in ki jim ni sledila toplotna obdelava pri temperaturah nad to vrednostjo. Prav tako mora navesti položaj tistega prereza na dokončno izdelani lupini, ki je bil najbolj hladno deformirana in stopnjo hladne deformacije.

V okviru tega določila je stopnja hladne deformacije določena kot razmerje $\frac{S-s}{s}$, kjer je S začetni prerez, s pa končni prerez.

Proizvajalec mora držati karakteristike toplotne obdelave in preoblikovanja v naslednjih mejah:

- trajanje toplotne obdelave na $\pm 10\%$ in temperatura na $\pm 5^{\circ}\text{C}$,
- stopnja hladne deformacije na prerezu, ki je bil najbolj hladno deformiran, na $\pm 6\%$, če je premer jeklenke enak ali manjši od 100 mm , oziroma na $\pm 3\%$, če je premer večji od 100 mm .

2.1.5.2.2. Proizvajalec lahko navede temperaturno področje toplotne obdelave, pri čemer razlika med mejnima vrednostima temperatur ne sme preseči 20°C. Za vsako od mejnih vrednosti temperatur mora navesti imensko trajanje postopka. Za vsako od vmesnih temperatur območja mora biti imensko trajanje postopka izračunano z linearno interpolacijo. Proizvajalec mora izvesti toplotno obdelavo pri temperaturi, ki je znotraj temperaturnega območja, navedenega v zvezi s trajanjem postopka in ne sme odstopati za več kot 10 % od imenskega trajanja postopka, izračunanega, kakor je opisano v prejšnjem odstavku.

2.1.5.2.3. Proizvajalec mora navesti karakteristike izvedene končne toplotne obdelave in postopka preoblikovanja v tehnični dokumentaciji, ki jo predloži za izvedbo postopka ES ugotavljanja skladnosti.

2.1.5.3. Če se proizvajalec odloči za navajanje območja temperatur toplotnih obdelav, v skladu z 2.1.5.1.2 in 2.1.5.2.2, mora za pridobitev potrdila o ES pregledu tipa dati na voljo dve skupini jeklenk, in sicer:

- skupino jeklenk, pri kateri je bila izvedena toplotna obdelava pri najnižji navedeni temperaturi in
- skupino jeklenk, pri kateri je bila izvedena toplotna obdelava pri najvišji navedeni temperaturi in v ustreznem najkrajšem času vzdrževanja te temperature.

2.3. IZRAČUN DELOV, OBREMENJENIH S TLAKOM

2.3.1. Najmanjša debelina stene valjastega dela jeklenke ne sme biti manjša od vrednosti, izračunane po naslednji formuli:

$$a = \frac{P_h \cdot D}{\frac{20 \cdot R}{4/3} + P_h},$$

kjer je R manjši od naslednjih dveh vrednosti:

- R_e ;
- $0,85 \cdot R_m$.

2.3.2. Najmanjša debelina stene ne sme biti manjša od $\frac{D}{100} + 1,5$ mm.

2.3.3. Debelina in oblika vratu in dna jeklenke morata izpolnjevati zahteve za preskušanje, navedene v 3.2. (preskus s porušitvijo z notranjim vodnim tlakom) in 3.3. (preskušanje z nihajočim tlakom).

2.3.4. Za zagotovitev ustrezne porazdelitve napetosti se mora, če je debelina stene dna večja od debeline valjastega dela jeklenke, debelina sten jeklenke na območju prehoda med valjastim delom in dnom postopoma povečevati.

2.4. KONSTRUKCIJA IN PROIZVODNJA

2.4.1. Proizvajalec mora preveriti debelino vsake jeklenke ter stanje notranjih in zunanjih površin, da lahko zagotovi:

- da debelina stene na nobenem mestu ni manjša od debeline, predpisane v načrtu,
- da na notranjih in zunanjih površinah jeklenke ni napak, ki bi lahko škodljivo vplivale na varnost jeklenke med obratovanjem.

2.4.2. Ovalnost valjaste lupine mora biti omejena na tako vrednost, da razlika med največjim in najmanjšim zunanjim premerom na istem preseku ni večja od 1,5 % povprečne vrednosti teh dveh premerov.

Maksimalno odstopanje od osi valjastega dela plašča jeklenke ne sme presegati 3 mm na meter dolžine.

2.4.3. Če so na jeklenko pritrjeni podstavki, morajo biti dovolj močni in izdelani iz materiala, ki je glede korozije združljivo z materialom, iz katerega je izdelana jeklenka. Oblika podstavkov mora jeklenki zagotavljati zadostno stabilnost. Podstavki ne smejo omogočati zadrževanja vode ali dovoljevati vdora vode v prostor med podstavkom in jeklenko.

3. PRESKUSI

3.1. MEHANSKI PRESKUSI

Razen če ta pravilnik določa drugače, morajo biti mehanski preskusi izvedeni v skladu z naslednjimi standardi:

SIST EN 10002-1:2002 - natezni preskus jekel,

SIST EN ISO 6506-1:2000 - preskus trdote po Brinellu,

EURONORM 6-55: upogibni preskus jekel,

EURONORM 12-55: upogibni preskus jeklenih pločevin in trakov, tanjših od 3 mm.

3.1.1. Splošne zahteve

Vsi mehanski preskusi za preverjanje kakovosti materiala, uporabljenega za jeklenke, morajo biti izvedeni na preskušancih, vzetih z dokončanih jeklenk.

3.1.2. Vrste preskusov in ovrednotenje rezultatov preskusov

Na vsaki jeklenki, ki se preskuša, morajo biti izvedeni en natezni preskus v vzdolžni smeri in štirje upogibni preskusi v obodni smeri.

3.1.2.1. Natezni preskus

Preskušanec za natezni preskus mora ustrezati določilom:

- SIST EN 10002-1:2002, dodatek D, kadar je njegova debelina 3 mm ali več,
- SIST EN 10002-1:2002, dodatek B, kadar je njegova debelina manjša od 3 mm. V tem primeru morata biti širina in dolžina preskušanca 12,5 oziroma 50 mm, ne glede na njegovo debelino.

Površini preskušanca, ki ustrezata notranji in zunanji površini jeklenke, ne smeta biti strojno obdelani.

3.1.2.1.2.

Pri zlitinah C, opredeljenih v 2.1.2 b), in zlitinah, opredeljenih v 2.1.2 c), raztezek po poružitvi ne sme biti manjši od 12 %.

Pri zlitinah B, opredeljenih v 2.1.2 b), raztezek po poružitvi ne sme biti manjši od 12 %, kadar je natezni preskus izveden na enem samem preskušancu, vzetem iz stene jeklenke. Natezni preskus je lahko opravljen tudi na štirih preskušancih, vzetih z mest, enakomerno porazdeljenih po celotni steni jeklenke. V tem primeru morajo biti rezultati naslednji:

- nobena posamezna vrednost ne sme biti manjša od 11 %,
- povprečna vrednost iz štirih meritev mora biti najmanj 12 %.

Pri nelegiranem aluminiju raztezek ob poružitvi ne sme biti manjši od 12 %.

3.1.2.1.3. Dobljena vrednost natezne trdnosti ne sme biti manjša od R_m . Kot napetost tečenja, ki jo ugotovljamo z nateznim preskusom, mora biti upoštevana vrednost, ki jo v skladu z 1.1. uporabljamo za izračun jeklenk.

Ugotovljena vrednost napetosti tečenja ne sme biti manjša od R_e .

3.1.2.2. Upogibni preskus

3.1.2.2.1. Upogibni preskus mora biti izveden na preskušancih, ki jih pridobimo tako, da razrežemo prstan širine $3a$ na dva enako dolga dela; širina preskušanca ne sme biti manjša od 25 mm. Vsak prstan je lahko strojno obdelan le na robovih. Rob preskušanca sme biti zaokrožen na polmer, ki ne presega $1/10$ debeline preskušanca, lahko pa je tudi posnet pod kotom 45° .

3.1.2.2.2. Upogibni preskus mora biti izveden s trnom premera d in dvema podpornima valjčkoma, ki sta postavljena na medsebojni oddaljenosti $d + 3a$. Ves čas preskusa mora biti notranja površina prstana v stiku s trnom.

3.1.2.2.3. Preskušanec med upogibanjem navznoter okoli trna ne sme razpokati, dokler se razdalja med njegovima notranjima površinama ne zmanjša na vrednost, enako premeru trna (glej sliko 2).

3.1.2.2.4. Razmerje (n) med premerom trna in debelino preskušanca ne sme presežati vrednosti iz naslednje tabele:

Dejanska natezna trdnost R_{mt} v N/mm^2	Vrednost n
do vključno 220	5
nad 220 do vključno 330	6
nad 330 do vključno 440	7
nad 440	8

3.2. PRESKUS PORUŠITVE Z NOTRANJIM VODNIM TLAKOM

3.2.1. Preskusne zahteve

Jeklenke, na katerih izvajamo ta preskus, morajo imeti oznake, navedene v točki 6.

3.2.1.1. Preskus poružitve z notranjim vodnim tlakom mora biti izveden v dveh zaporednih stopnjah, z uporabo preskusne proge, ki omogoča povečevanje tlaka v jeklenki z enakomerno hitrostjo, dokler se jeklenka ne poruši, in hkrati zapisovanje krivulje spreminjanja tlaka v odvisnosti od časa. Preskus mora biti opravljen pri sobni temperaturi.

3.2.1.2. Med prvo stopnjo mora biti hitrost povečevanja tlaka enakomerna do ravni tlaka, pri kateri se začne plastična deformacija. Ta hitrost ne sme presegati 5 bar/s.

Od začetka plastične deformacije (druga stopnja) dotok medija iz črpalke ne sme biti večji od dvakratne vrednosti dotoka v prvi stopnji in mora biti konstanten, dokler se jeklenka ne poruši.

3.2.2. Interpretacija rezultatov

3.2.2.1. Interpretacija rezultatov preskusa porušitve z notranjim vodnim tlakom mora obsegati:

- preučitev krivulje tlak/čas za določitev tlaka porušitve,
- pregled mesta porušitve in oblike njegovih robov,
- v primeru jeklenk s konkavnim dnom preveritev, ali se pri preskusu ni izbočilo dno jeklenke.

Izmerjeni tlak porušitve (P_r) mora biti višji od vrednosti, opisane z enačbo:

$$P_r = \frac{20 \cdot a \cdot R_m}{D - a}$$

3.2.2.3. Preskus porušitve jeklenke z notranjim vodnim tlakom ne sme povzročiti razpada jeklenke na kose.

3.2.2.4. Glavni lom ne sme biti krhkega tipa, t.j. robovi loma ne smejo biti radialni, ampak nagnjeni glede na ravnino premera in morajo izkazovati kontrakcijo. Lom je sprejemljiv le, če izpolnjuje naslednje zahteve:

- a) pri jeklenkah z debelino stene 13 mm ali manj:
 - večji del loma mora biti nedvomno vzdolžen,
 - lom mora biti nerazvejan,
 - lom ne sme imeti nastavkov v obodni smeri za več kot 90° na nobenem koncu svojega glavnega dela,
 - lom ne sme segati v tiste dele jeklenke, ki so več kot 1,5-krat debelejši od največje debeline, izmerjene na sredini jeklenke; pri jeklenkah s konveksnimi dne pa lom ne sme segati do sredine dna jeklenke;
- b) pri jeklenkah z debelino stene več kot 13 mm:
 - večji del loma mora biti vzdolžen.

3.2.2.5. Lomno mesto ne sme pokazati nobene očitne napake v kovini.

3.3. PRESKUS Z NIHAJOČIM TLAKOM

3.3.1. Jeklenke, na katerih izvajamo ta preskus, morajo nositi oznake, navedene v točki 6.

3.3.2. Preskus z nihajočim tlakom mora biti izveden z nekorozivno tekočino na dveh jeklenkah, za kateri proizvajalec jamči, da v razumnih mejah predstavljata najnižje načrtovane računske vrednosti.

3.3.3. Preskus mora potekati s cikličnim nihanjem obremenitve. Najvišji tlak pri nihaju mora biti enak tlaku P_h ali dvema tretjinama tega tlaka.

Najnižji tlak pri nihaju ne sme presegati 10 % najvišjega tlaka pri nihaju.

Najmanjše število nihajev in najvišja frekvenca preskušanja sta navedena v naslednji tabeli:

Najvišji uporabljeni tlak	P_h	$2/3 P_h$
Najmanjše število nihajev	12 000	80 000
Najvišja frekvenca, v nihajih na minuto	5	12

Temperatura, merjena na zunanji steni jeklenke, med preskusom ne sme preseči 50 °C. Preskus je uspešen, če jeklenka prestane zahtevano število nihajev, ne da bi začela puščati.

3.4. HIDRAVLIČNI PRESKUS

3.4.1. Tlak vode v jeklenki mora enakomerno naraščati, dokler ne doseže vrednosti P_h .

3.4.2. Jeklenka mora ostati pod tlakom P_h dovolj dolgo, da je mogoče ugotoviti, da tlak ne kaže znamenj padanja in da ni nobenega puščanja.

3.4.3. Po preskusu jeklenka ne sme imeti nobenih trajnih deformacij.

3.4.4. Vsaka preskušena jeklenka, ki ne izpolnjuje zahtev preskusa, mora biti zavrnjena.

3.5. PREVERJANJE HOMOGENOSTI JEKLENKE

Ta preskus obsega preverjanje, da se nobeni dve mesti na zunanji površini stene jeklenke med seboj po trdoti ne razlikujeta za več kot 15 HB. Preverjanje mora biti izvedeno na dveh prečnih presekih jeklenke blizu vratu jeklenke in dna, na štirih med seboj enako oddaljenih točkah.

3.6. PREVERJANJE HOMOGENOSTI SERIJE

Ta preskus, ki ga izvede proizvajalec, obsega preverjanje morebitne napake pri izbiri osnovnega materiala ali pri izvedbi postopkov toplotne obdelave. Preskus se opravi s preskušanjem trdote ali z drugo ustrezno metodo.

3.7. PREVERJANJE DNOV

Dno jeklenke je treba prerezati v meridianski ravnini, površino prereza spolirati in pregledati s petkratno do desetkratno povečavo.

Jeklenka je neustrezna, če pregled odkrije razpoke ali če so dimenzije katerekoli pore ali vključka tako velike, da ogrožajo varnost.

4. ES PREGLED TIPA

ES pregled tipa, naveden v 5. členu pravilnika, se lahko opravi za posamezne tipe jeklenk ali za družine jeklenk.

‘Družina jeklenk’ pomeni jeklenke, izdelane v isti tovarni, ki se razlikujejo zgolj po dolžini, vendar v okviru naslednjih omejitev:

- najmanjša dolžina mora biti vsaj trikrat večja od zunanjega premera jeklenke,
- največja dolžina ne sme biti več kot 1,5-krat večja od dolžine preskušene jeklenke.

4.1. Prosilec za ES pregled tipa mora za vsako družino jeklenk predložiti dokumentacijo, potrebno za izvedbo v nadaljevanju opisanih preskusov in dati priglašnemu organu na razpolago serijo 50 jeklenk ali dve seriji po 25 jeklenk v skladu z 2.1.5.3., izmed katerih le-ta izbere potrebno število jeklenk za izvedbo preskusov, navedenih v nadaljevanju, ter na zahtevo priglašnega organa podati morebitne dodatne informacije. Prosilec mora še posebej navesti tip toplotne in mehanske obdelave ter temperaturo in trajanje obdelave, opisane v 2.1.5. Predložiti mora certifikate šaržnih analiz materialov, uporabljenih za proizvodnjo jeklenk.

4.2. V postopku ES pregleda tipa mora priglašeni organ:

4.2.1. Preveriti, ali:

- so izračuni, predpisani v 2.3, pravilni,
- debeline sten dveh jeklenk, izbranih za preskus, izpolnjujejo zahteve iz 2.3., pri čemer morajo biti meritve opravljene na treh prečnih prerezih in po celotnem obodu vzdolžnih presekov dna in vratu jeklenke,
- so izpolnjene zahteve, predpisane v 2.1. in 2.4.3.,
- vse jeklenke, ki jih izbere priglašeni organ, izpolnjujejo zahteve, predpisane v 2.4.2.,
- so zunanje in notranje površine jeklenk brez kakršnih koli napak, ki bi lahko povzročile, da jeklenke ne bi bile več varne.

4.2.2. Opraviti naslednje preskuse na izbranih jeklenkah:

- preskuse korozijske odpornosti: na interkristalno in napetostno korozijo na 12 preskušancih, kakor je opisano v Prilogi II,
- preskuse, določene v 3.1., na dveh jeklenkah; če je dolžina jeklenke 1500 mm ali več, morata biti natezni preskus v vzdolžni smeri in upogibni preskus izvedena na preskušancih, odvzetih s spodnjega in zgornjega dela plašča,
- preskus, določen v 3.2., na dveh jeklenkah,
- preskus, določen v 3.3., na dveh jeklenkah,
- preskus, določen v 3.5., na eni jeklenki,
- preskus, določen v 3.7., na vseh vzorčnih jeklenkah.

4.3. Če so rezultati preskusov zadovoljivi, mora priglašeni organ izdati potrdilo o ES pregledu tipa v skladu z vzorcem iz Priloge III.

5. ES UGOTAVLJANJE SKLADNOSTI

5.1. Za potrebe ES ugotavljanja skladnosti mora proizvajalec jeklenk predložiti priglašnemu organu:

5.1.1. certifikat o ES pregledu tipa,

5.1.2. certifikate o šaržnih analizah ingotov materialov, uporabljenih za izdelavo jeklenk,

5.1.3. sredstva za identifikacijo šarže materialov, iz katerega je izdelana posamezna jeklenka,

5.1.4. dokumente, ki se nanašajo na toplotno in mehansko obdelavo, in navedbo uporabljene obdelave v skladu z 2.1.5.,

5.1.5. seznam jeklenk z navedbo števil in oznak, določenih v točki 6.

5.2. Postopki in preskusi med ES ugotavljanjem skladnosti

5.2.1. Priglašeni organ mora:

- preveriti, ali je bil pridobljeno potrdilo o ES pregledu tipa in ali so jeklenke skladne z njim,
- preveriti dokumente, ki navajajo podatke o materialih,
- preveriti, ali so izpolnjene tehnične zahteve, določene v točki 2. in posebej preveriti, z vizualnim pregledom zunanosti jeklenk, po možnosti pa tudi notranjosti, ali so izdelava in preskusi, ki jih je opravil proizvajalec, v skladu z 2.4.1., zadovoljivi; vizualno pregledanih mora biti najmanj 10 % proizvedenih jeklenk,
- izvesti preskus odpornosti proti interkristalni koroziji na treh preskušancih, od katerih je vsak vzet z enega dela posode (dna, valjastega plašča, vratu jeklenke), v skladu s točko 1. Priloge II, za zlitine, navedene v 2.1.2. c) te Priloge,
- izvesti preskuse, predpisane v 3.1. in 3.2.,
- preveriti, ali so podatki, ki jih je predložil proizvajalec v seznamu, navedenem v 5.1.5., točni; to naj bo opravljeno z naključnim preverjanjem,
- oceniti rezultate preskusov homogenosti serije, ki jih je izvedel proizvajalec v skladu s 3.6.

Če so rezultati preskusov zadovoljivi, mora priglašeni organ izdati potrdilo o ES skladnosti v skladu z vzorcem iz Priloge IV.

5.2.2. Za dve vrsti preskusov, določenih v 3.1. in 3.2., je treba naključno vzeti po dve jeklenki iz vsake od serije 202 jeklenk ali delov teh serij, ki so bili izdelani iz iste šarže in na katerih je bila izvedena predpisana toplotna obdelava pod enakimi pogoji.

Na eni od jeklenk morajo biti izvedeni preskusi, predpisani v 3.1. (mehanski preskusi), na drugi pa preskus, predpisan v 3.2. (preskus s poružitvijo z notranjim tlakom). Če se izkaže, da je bil preskus opravljen napačno ali da je bila narejena napaka pri merjenju, ga je treba ponoviti.

Če se eden ali več preskusov izkažejo kot le delno nezadovoljivi, mora proizvajalec poiskati vzrok pod nadzorom priglašenega organa.

5.2.2.1. Če odpoved ne izvira iz toplotne obdelave, mora biti serija zavrnjena.

5.2.2.2. Če odpoved izvira iz toplotne obdelave, mora proizvajalec znova toplotno obdelati jeklenke celotne serije. Dovoljena je le ena taka vnovična obdelava.

V tem primeru mora:

- proizvajalec izvesti preskus, določen v 3.6.,
- priglašeni organ izvesti vse preskuse, določene v 5.2.2.

Rezultati preskusov po vnovični toplotni obdelavi morajo izpolnjevati zahteve, določene v tem pravilniku.

5.2.3. Izbira preskušancev in izvedba vseh preskusov morata potekati v navzočnosti in pod nadzorom predstavnika priglašenega organa. Pri preskusu, predpisanem v četrti alineji 5.2.1., pa je lahko priglašeni organ navzoč le pri izbiri preskušancev in pregledu rezultatov.

5.2.4. Po vseh opravljenih predpisanih preskusih mora biti na vseh jeklenk iz serije izveden preskus z notranjim vodnim tlakom, predpisan v 3.4., v navzočnosti in pod nadzorom predstavnika priglašenega organa.

5.3. IZVZETJE IZ ES UGOTAVLJANJA SKLADNOSTI

Pri jeklenkah, izvzetih iz ES ugotavljanja skladnosti na podlagi 5. člena tega pravilnika, mora vse preskuse in preglede, predpisane v 5.2., izvesti proizvajalec na lastno odgovornost.

Proizvajalec mora predložiti priglašnemu organu vso dokumentacijo, navedeno v ES pregledu tipa, ter poročila o preskusih in pregledih.

6. OZNAKE IN NAPISI

Oznake in napisi, določeni v tem poglavju, morajo biti vtisnjeni vidno, čitljivo in nezbrisljivo na vratu jeklenke.

Pri jeklenkah, katerih kapaciteta ne presega 15 litrov, so lahko oznake in napisi vtisnjeni na vratu jeklenke ali na kakem drugem dovolj debelem delu jeklenke.

Pri jeklenkah s premerom, manjšim od 75 mm, morajo biti te oznake visoke 3 mm.

Kot odstopanje od zahtev točke 3 Priloge I pravilnika, ki ureja tlačne posode tipa jeklenke, mora proizvajalec vtisniti oznako ES pregled tipa v naslednjem zaporedju:

- a) pri jeklenkah, navedenih v 5. členu tega pravilnika:
 - stilizirana črka **E**,
 - serijska številka 2 po tem pravilniku,
 - velika(e) črka(e), ki označuje(jo) državo, ki je podelila ES pregled tipa, ter zadnji dve številki leta, v katerem je bil podeljen ES pregled tipa,
 - številka potrdila o ES pregledu tipa (npr. **E** 2 D 79 45);
- b) pri jeklenkah, za katere je predpisan le ES pregled tipa:
 - stilizirana črka **E**, obkrožena s šesterokotnikom,
 - serijska številka 2 po tem pravilniku,
 - velika(e) črka(e), ki označuje(jo) državo, ki je podelila ES pregled tipa, ter zadnji dve številki leta, v katerem je bil podeljen ES pregled tipa,
 - številka ES pregleda tipa (npr. 2 D 79 54).

Ne glede na zahteve točke 3 Priloge II pravilnika, ki ureja tlačne posode tipa jeklenke, mora priglašeni organ pritrditi oznako ES ugotavljanja skladnosti v naslednjem zaporedju:

- mala črka 'e',
- velika(e) črka(e), ki označuje(jo) državo, v kateri poteka ES ugotavljanje skladnosti, po potrebi dopolnjena(e) z eno oziroma dvema črkama, ki označuje(ta) ožje območje v tej državi,
- oznaka priglašenelega organa, ki jo potrdi predstavnik tega organa skupaj s predstavnikovo oznako, kolikor je to primerno,
- šesterokotnik,
- datum ES ugotavljanja skladnosti: leto, mesec (npr. e D 12 48 80/01).

6.1. NAPISI, KI SE NANAŠAJO NA PROIZVODNJO

6.1.1. glede materiala:

številčno vrednost R v N/mm², na kateri temelji izračun;

6.1.2. glede preskusa z notranjim vodnim tlakom:

vrednost preskusnega tlaka v barih, ki ji sledi simbol 'bar';

6.1.3. glede tipa jeklenke:

masa jeklenke, vključno z vsemi notranjimi deli, toda brez zapirnega ventila, v kilogramih, in najmanjša prostornina jeklenke v litrih, ki jo jamči proizvajalec jeklenke.

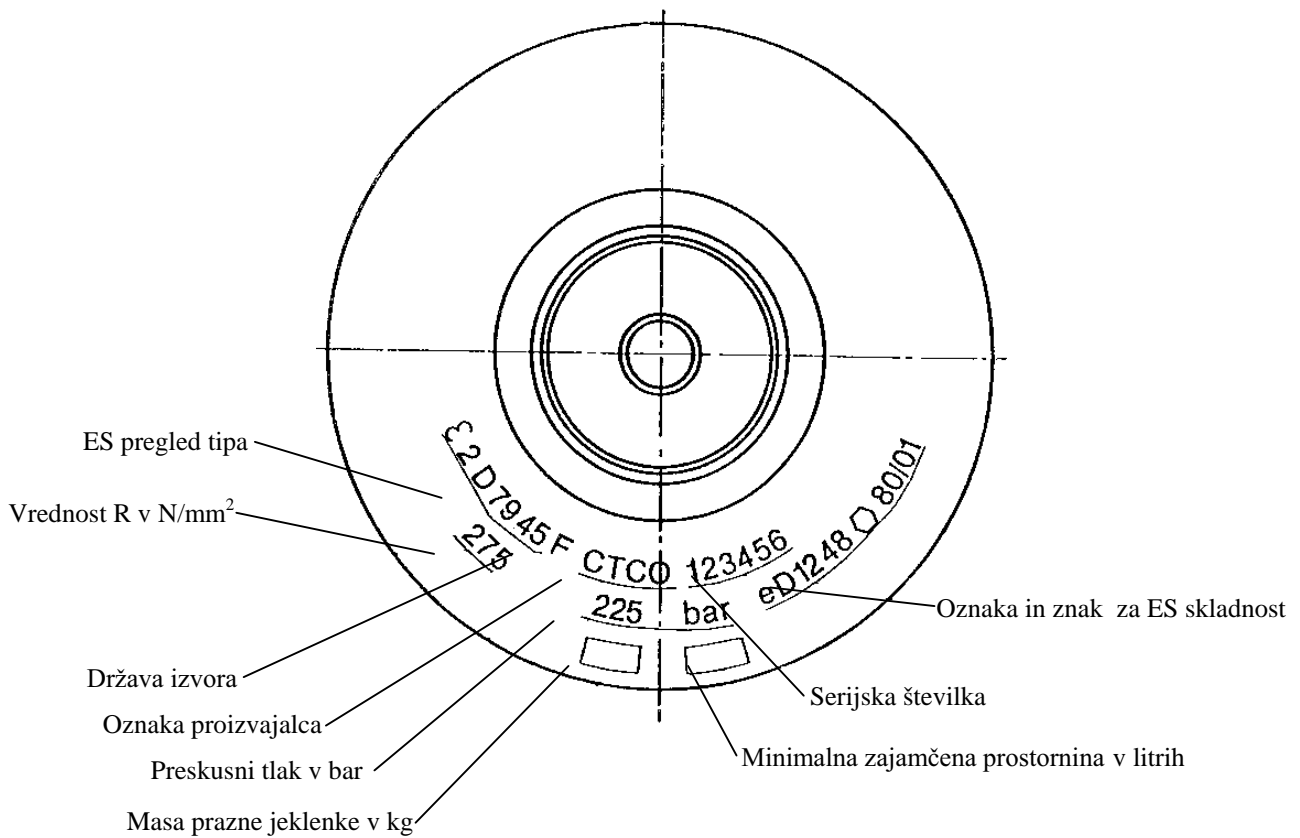
Številčni vrednosti mase in prostornine jeklenke morata biti zaokroženi na eno decimalko. Pri prostornini jeklenke mora biti vrednost zaokrožena navzdol, pri masi pa navzgor;

6.1.4. glede izvora:

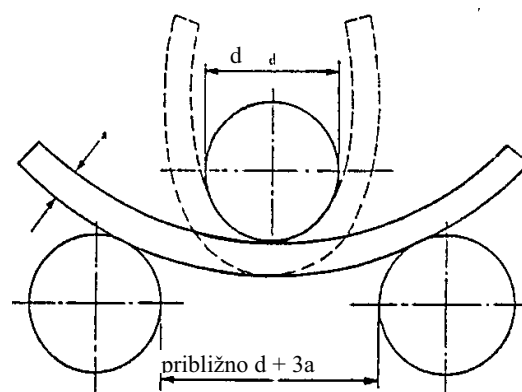
velika(e) črka(e), ki označuje(jo) državo izvora, kateri(m) sledita oznaka proizvajalca in serijska številka.

6.2. Primer oznak in napisov na jeklenki je na sliki 1.

Slika 1

Slika 2

Skica upogibnega preskusa

PRILOGA II

KOROZIJSKI PRESKUSI

1. PRESKUSI ZA UGOTAVLJANJE ODPORNOSTI NA INTERKRISTALNO KOROZIJO

V nadaljevanju opisana metoda obsega sočasno namakanje vzorcev, vzetih iz preskušanih izgotovljenih jeklenk, v dve korozivni raztopini, ugotavljanje morebitnih znakov interkristalne korozije po predpisanem času jedkanja ter ugotavljanje značilnosti in stopnje take korozije. Napredovanje interkristalne korozije ugotavljamo metalografsko na poliranih površinah prereza, prečno na jedkano površino.

1.1. ODVZEM PRESKUŠANCEV

Preskušance odvezamo iz vratu jeklenke, stene valjastega plašča in dna jeklenke (slika 1), tako da lahko preskuse z raztopino A, definirano v 1.3.2.1., ali raztopino B, definirano v 1.3.2.2., izvedemo na kovini iz treh delov jeklenke.

Vsak preskušanec mora imeti približno takšno obliko in velikosti, kakršne prikazuje slika 2.

Ploskve a1 a2 a3 a4, b1 b2 b3 b4, a1 a2 b2 b1, a4 a3 b3 b4 odrežemo s tračno žago in nato pazljivo zgladimo s fino pilo. Ploskvi a1 a4 b4 b1 in a2 a3 b3 b2, ki ustrezata notranji oziroma zunanji površini stene posode, pustimo v stanju, kot sta bili izdelani.

1.2. PRIPRAVA POVRŠINE PRED KOROZIVNIM JEDKANJEM

1.2.1. Potrebne snovi:

- HNO₃ za analize, gostota 1,33,
- HF za analize, gostota 1,14 (pri 40 %),
- deionizirana voda.

1.2.2. Postopek

V čaši pripravite naslednjo raztopino:

- HNO₃: 63 cm³,
- HF: 6 cm³,
- H₂O: 929 cm³

Segrejte raztopino na temperaturo 95°C.

Vsak preskušanec, obešen na aluminijasto žico, potopite v to raztopino za eno minuto.

Operite ga pod tekočo vodo, nato še v deionizirani vodi.

Preskušanec potopite v dušikovo kislino, definirano v 1.2.1., za eno minuto pri sobni temperaturi, da se odstranijo vse morebitne usedline bakra.

Sperite v deionizirani vodi.

Da preskušanci ne bi oksidirali, jih morate potopiti v njim namenjeno korodirno kopel (glej 1.3.1.) takoj, ko so pripravljeni.

1.3. IZVEDBA PRESKUSA

1.3.1. Uporabljena naj bo ena od naslednjih korozivnih raztopin, po presoji inšpekcijskega organa: eno sestavlja 57 g/l natrijevega klorida in 3 g/l vodikovega peroksida (raztopina A), drugo pa 30 g/l natrijevega klorida in 5 g/l klorovodikove kisline (raztopina B).

1.3.2. Priprava korozivnih raztopin

1.3.2.1. Raztopina A

1.3.2.1.1. Potrebne sestavine:

- NaCl v kristalni obliki, za analize,
- H₂O₂ od 100 do 110 volumskih enot - medicinski,
- KMnO₄ za analize,
- H₂SO₄ za analize, gostota 1,83,
- deionizirana voda.

1.3.2.1.2. Titracija vodikovega peroksida

Ker vodikov peroksid ni preveč stabilen, je treba pred vsako uporabo preveriti njegov titer. Zato: s pipeto odzemetite 10 cm³ vodikovega peroksida, ga razredčite na 1000 cm³ (v menzuri) v deionizirani vodi, tako da dobite raztopino vodikovega peroksida, ki jo bomo imenovali raztopina C.

S pipeto vnesite v erlenmajerico:

- 10 cm³ raztopine vodikovega peroksida C,
- približno 2 cm³ žveplene kisline gostote 1,83.

Za titracijo uporabite raztopino permanganata 1,859 g/l, ki je hkrati indikator.

1.3.2.1.3. Razlaga titracije

Reakcijo permanganata z vodikovim peroksidom v žveplnem mediju opisuje enačba:

kar pomeni ekvivalenco: 316 g KMnO₄ = 170 g H₂O₂.

Torej 1 g čistega vodikovega peroksida reagira s 1859 g permanganata; zato je uporabljena raztopina permanganata 1,859 g/l za nasičenje enake prostornine 1 g/l vodikovega peroksida. Ker je bil vodikov peroksid že na začetku 100-kratno razredčen, torej 10 cm³ preskusnega vzorca ustreza 0,1 cm³ izvornega vodikovega peroksida.

Z množenjem števila kubičnih centimetrov permanganatove raztopine, uporabljene za titracijo, s faktorjem 10, dobimo titer T izvornega vodikovega peroksida, v g/l.

1.3.2.1.4. Priprava raztopine

Postopek za pripravo 10 litrov:

Razredčite 570 g natrijevega klorida v deionizirani vodi do skupne prostornine približno 9 litrov. Dodajte spodaj izračunano količino vodikovega peroksida. Premešajte, nato dolijte deionizirano vodo do skupne prostornine 10 litrov.

Izračun prostornine vodikovega peroksida, ki ga je treba dodati v raztopino

Potrebna količina čistega vodikovega peroksida: 30 g.

Če vodikov peroksid vsebuje T gramov H₂O₂ na liter, je potrebna prostornina, izražena v kubičnih centimetrih:

$$\frac{1000 \cdot 30}{T}$$

T

1.3.2.2. Raztopina B

1.3.2.2.1. Potrebne sestavine:

- NaCl v kristalni obliki, za analize,
- HCl, čista in koncentrirana, 37 % HCl,
- deionizirana voda.

1.3.2.2.2. Priprava raztopine

Postopek za pripravo 10 litrov:

razredčite 300 g natrijevega klorida in 50 g HCl (50 g = 0,5 %) v 9 litrih deionizirane vode, dobro premešajte in dolijte deionizirano vodo do skupne prostornine 10 litrov.

1.3.3. Pogoji jedkanja

1.3.3.1. Jedkanje v raztopini A

Korozivno raztopino nalijte v kristalizirko (ali morda v veliko čašo), to pa postavite v vodno kopel. Vodno kopel mešate z magnetnim mešalnikom, njeno temperaturo pa vzdržujete s pomočjo kontaktnega termometra.

Preskušanelec bodisi potopite v korozivno raztopino, obešenega na aluminijevo žico, bodisi ga položite vanjo tako, da stoji le na enem od svojih vogalov; drugi način je bolj priporočljiv. Čas jedkanja je šest ur, pri stalni temperaturi $30 \pm 1^\circ\text{C}$. Pazite, da zagotovite vsaj 10 cm^3 reagenta na cm^2 površine preskušanca.

Po jedkanju preskušanelec operete v vodi, ga nato za približno 30 sekund potopite v 50-odstotno dušikovo kislino, spet operete v vodi in posušite s komprimiranim zrakom.

1.3.3.2. Sočasno lahko jedkate več preskušancev, če so vsi iz iste vrste zlitine in se med seboj ne dotikajo. Seveda je treba tudi paziti, da je zagotovljena ustrezna najmanjša količina reagenta na enoto površine preskušancev.

1.3.3.3. Jedkanje v raztopini B

Korozivno raztopino nalijte v ustrezno stekleno posodo (npr. čašo). Preskus izvajate pri sobni temperaturi. Če ni mogoče preprečiti nihanj sobne temperature med preskusom, je bolj priporočljivo narediti preskus v vodni kopeli, katere temperaturo vzdržujete na 23°C s termostatom. Čas jedkanja je 72 ur.

Pritrditev preskušancev v korozivni raztopini je v skladu z 2.3.1. Po jedkanju preskušance zelo skrbno operite z deionizirano vodo in posušite s komprimiranim zrakom, ki ne vsebuje olja.

Vsekakor pa pazite, da je zagotovljeno razmerje med količino korozivne raztopine in površino preskušanca, izraženo v ml/cm^2 , enako 10 : 1 (glej 2.3.1.).

1.4. PRIPRAVA PRESKUŠANCEV ZA PREGLED

1.4.1. Potrebne sestavine in oprema:

- ulivne posodice, npr. naslednjih velikosti:
 - zunanji premer: 40 mm,
 - višina: 27 mm,
 - debelina stene: 2,5 mm,
- araldit DCY 230 (ali ekvivalenten)
- trdilec HY 951 (ali ekvivalenten)

1.4.2. Vsak preskušanelec položite navpično v ulivno posodico, tako da leži na ploskvi a1 a2 a3 a4. Okoli preskušanca nalijte zmes araldita DCY 230 in trdilca HY 951 v razmerju 9 : 1.

Čas strjevanja je približno 24 ur.

S ploskve a1 a2 a3 a4 odstranite določeno količino materiala, najbolje s stružnico, tako da ploskev a'1 a'2 a'3 a'4 pri pregledu pod mikroskopom ne kaže korozije na ploskvi a1 a2 a3 a4. Razdalja med ploskvama a1 a2 a3 a4 in a'1 a'2 a'3 a'4, t.j. debelina odstranjene plasti, mora biti najmanj 2 mm (sliki 2 in 3).

Ploskev pripravite za pregled z mehanskim poliranjem, najprej s polirno glinico na papirni podlagi, nato pa s polirno glinico na filcu.

1.5. MIKROGRAFSKI PREGLED PRESKUŠANCEV

Pregled obsega ugotovitev jakosti interkristalne korozije na delu oboda prereza, ki bo pregledan v skladu z 1.6. Pri tem upoštevajte lastnosti kovine tako na zunanji kot na notranji površini stene jeklenke, pa tudi po debelini stene.

Prerez najprej preglejte pri majhni povečavi (npr. 40 ×), da poiščete najbolj korodirana področja, nato pa pri večji povečavi (običajno 300 ×), da ugotovite vrsto in stopnjo korodiranosti.

1.6. INTERPRETACIJA MIKROGRAFSKEGA PREGLEDA

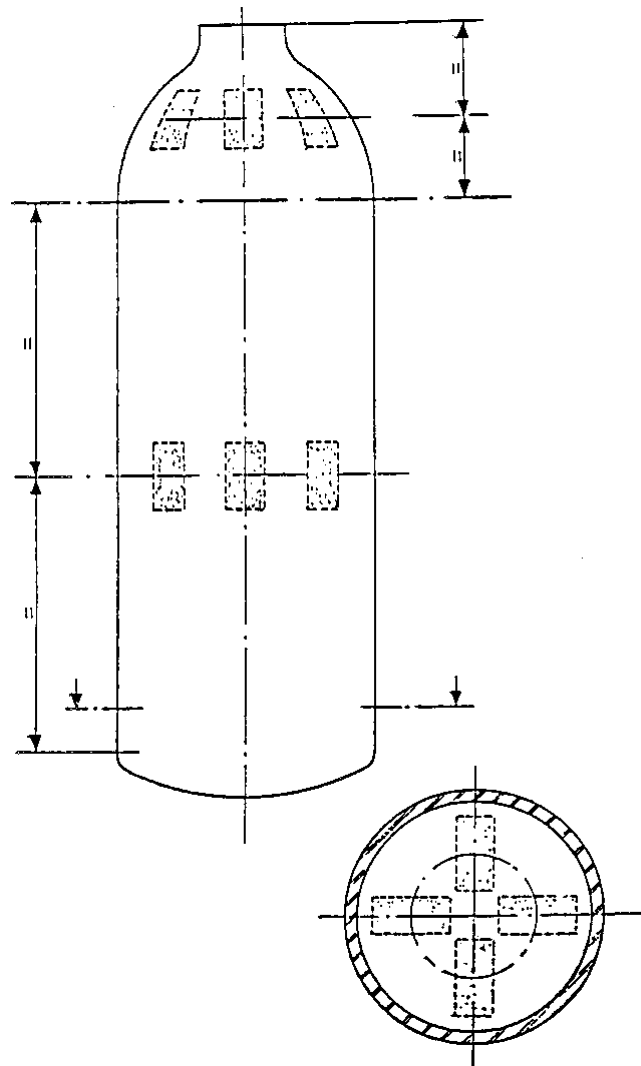
Ta interpretacija obsega preverjanje, ali je interkristalna korozija površinska:

1. pri zlitinah z ekviaksialno kristalizacijo globina korozije po celotnem obodu prereza ne sme presegati višje od naslednjih dveh vrednosti:
 - tri kristalna zrna v smeri, pravokotni na pregledovano površino,
 - 0,2 mm.

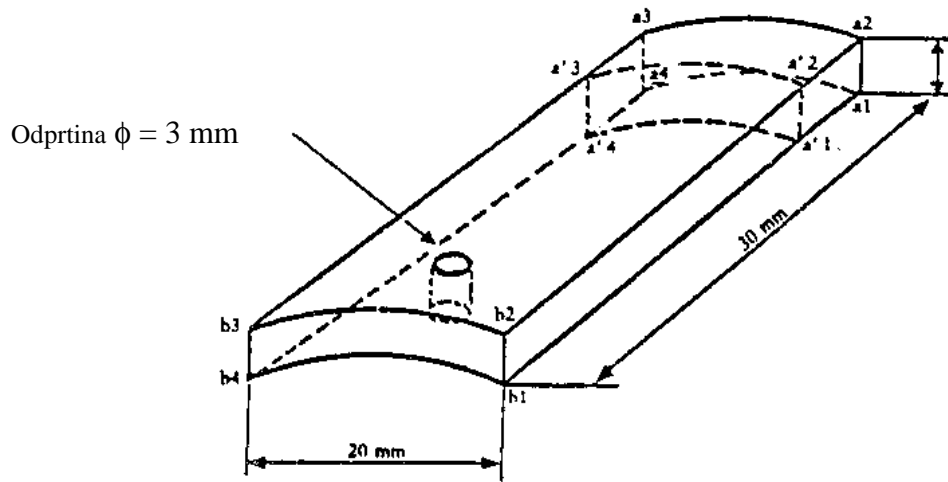
Globina lahko lokalno presega ti dve vrednosti, če se preseganje ne pojavi na več kot štirih poljih, pregledovanih pri povečavi 300 ×.

2. pri zlitinah, pri katerih je zaradi preoblikovanja v hladnem kristalizacija osno usmerjena, globina korozije na nobeni od ploskev, ki ustrezata zunanji in notranji površini stene posode, ne sme presegati 0,1 mm.

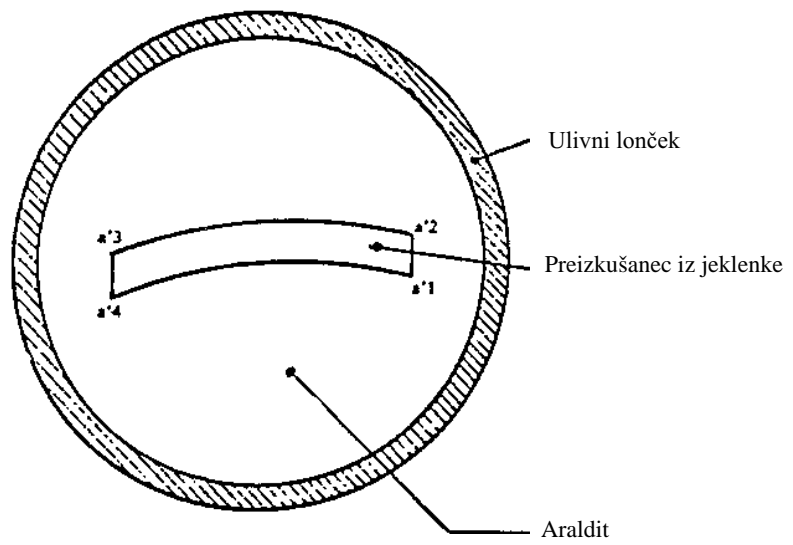
Slika 1

Slika 2

Slika 3

2. PRESKUSI ZA UGOTOVITEV ODPORNOSTI NA NAPETOSTNO KOROZIJO

V nadaljevanju opisani postopek obsega 30 dni ponavljajoče se cikle izpostavitve prstanov, izrezanih iz valjastega dela jeklenke, napetosti, njihove potopitve v slanico za določen čas, nato odliva slanice in izpostavitve preskušanca zraku za daljši čas. Če se po teh 30 dneh na prstanih ne pojavijo razpoke, je zlitina sprejemljiva kot gradivo za izdelavo plinske jeklenk.

2.1. JEMANJE VZORCEV

Iz valjastega dela jeklenke je treba izrezati šest prstanov širine 4a ali 25 mm, kar je več (glej sliko 4). Preskušanci morajo biti izrezani pod kotom 60° in morajo biti napetostno obremenjeni z vijakom in dvema maticama (glej sliko 5).

Niti notranja niti zunanja površina preizkušanca ne sme biti obdelana.

2.2. PRIPRAVA POVRŠINE PRED PRESKUSOM KOROZIJE

Z ustreznim topilom je treba odstraniti vse sledi maščob, olja in lepil, uporabljenih pri nateznem preskusu (glej 2.3.2.4.).

2.3. IZVEDBA PRESKUSA

2.3.1. Priprava korozivne raztopine

2.3.1.1. Slanico pripravimo tako, da raztopimo $3,5 \pm 0,1$ masnega deleža natrijevega klorida v 96,5 masnega deleža vode.

2.3.1.2. Vrednost pH sveže pripravljene raztopine mora biti od 6,4 do 7,2.

2.3.1.3. Vrednost pH je dovoljeno popravljati le z uporabo razredčene klorovodikove kisline ali razredčene sode.

2.3.1.4. Raztopine ni dovoljeno dopolnjevati z dodajanjem solne raztopine, opisane v 2.3.1.1., ampak le z dolivanjem destilirane vode do izhodiščne ravni v posodi. Če je treba, lahko tako dolivamo vodo vsak dan.

2.3.1.5. Raztopino morate v celoti zamenjati vsak teden.

2.3.2. Napetostno obremenjevanje prstanov

2.3.2.1. Trije prstani morajo biti obremenjeni na tlak, tako da so obremenjene njihove zunanje površine.

2.3.2.2. Trije prstani morajo biti obremenjeni na nateg, tako da so obremenjene njihove notranje površine.

2.3.2.3. Vrednost napetosti mora biti enaka največji dovoljeni napetosti v steni posode po naslednjem izračunu:

$$\frac{R_e}{1,3},$$

kjer je R_e zajamčena najmanjša vrednost dogovorne napetosti tečenja pri 0,2 % v N/mm^2 .

2.3.2.4. Dejansko napetost lahko merimo električno z merilnimi lističi.

2.3.2.5. Napetost lahko tudi izračunamo po naslednji enačbi:

$$D^1 = D \pm \frac{\pi \cdot R \cdot (D - a)^2}{4 \cdot E \cdot a \cdot z},$$

kjer so:

D^1 = premer stisnjenega (oziroma raztegnjenega) prstana,

D = zunanji premer jeklenke, v mm,

a = debelina stene jeklenke, v mm,

$$R = \frac{R_e}{1,3} \text{ N/mm}^2$$

E = elastični modul v $\text{N/mm}^2 = 70.000 \text{ N/mm}^2$

z = korekcijski faktor (slika 6).

2.3.2.6. Pomembno je, da so vijaki in matice električno izolirani od prstanov in zavarovani pred korozivnimi učinki raztopine.

2.3.2.7. Šest prstanov je treba popolnoma potopiti v solno kopel za 10 minut.

2.3.2.8. Potem jih vzememo iz raztopine in za 50 minut izpostavimo zraku.

2.3.2.9. To ponavljajmo 30 dni oziroma do zloma prstana.

2.3.2.10. Vizualno pregledamo, ali so se na preskušancih pojavile razpoke.

2.4. INTERPRETACIJA REZULTATOV

Zlitina je primerna za izdelavo jeklenk, če se na nobenem od prstanov, izpostavljenih napetosti, ne pojavijo razpoke, vidne s prostim očesom ali pri majhni povečavi (od 10 do 30) do konca preskusa, to je v 30 dneh.

2.5. MOŽNI METALOGRAFSKI PREGLED

2.5.1. Če dvomimo o razpokah (npr. pri jamičasti koroziji v nizu), lahko odpravimo negotovost z dodatnim metalografskim pregledom prereza, pravokotnega na os prstana, na spornih območjih. Pri tem primerjamo obliko (transkristalna ali interkristalna korozija) in globino prodora korozije na čelnih ploskvah prstana, izpostavljenega natezni in tlačni obremenitvi.

2.5.2. Zlitina je primerna, če je korozija na obeh čelnih ploskvah prstana podobna.

Če ploskev prstana, izpostavljena natezni napetosti, kaže izrazito globlje razpoke interkristalne korozije kot stran, izpostavljena tlačni napetosti, prstan ni uspešno preстал preskusa.

2.6. POROČILA

2.6.1. Navedeno mora biti ime zlitine in/ali številka standarda, po katerem je izdelana.

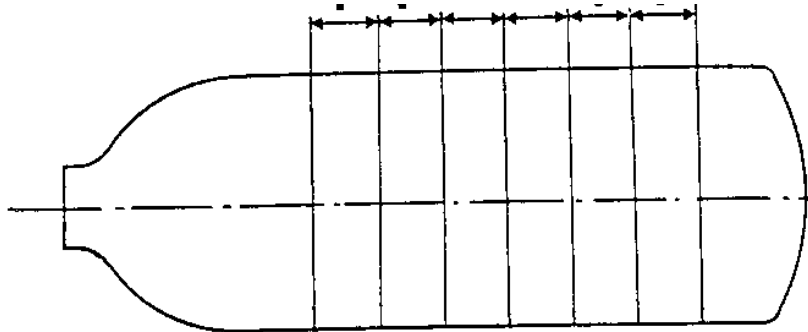
2.6.2. Navedene morajo biti mejne vrednosti kemične sestave zlitine.

2.6.3. Navedena mora biti dejanska šaržna analiza, iz katere so izdelane jeklenke.

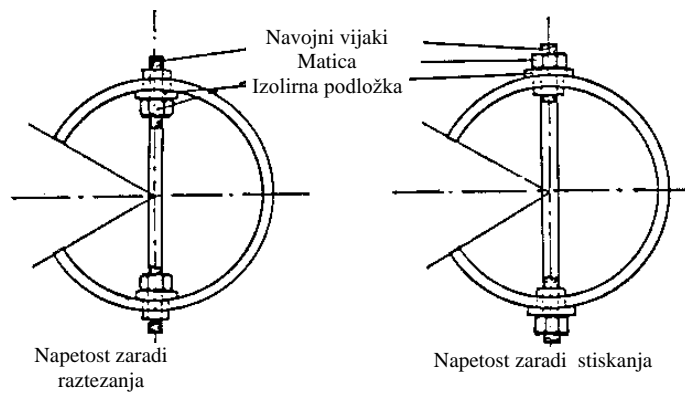
2.6.4. Navedeno mora biti poročilo o dejanskih mehanskih lastnostih zlitine, vključno z minimalnimi zahtevanimi mehanskimi vrednostmi.

2.6.5. Navedeni morajo biti rezultati preskusov.

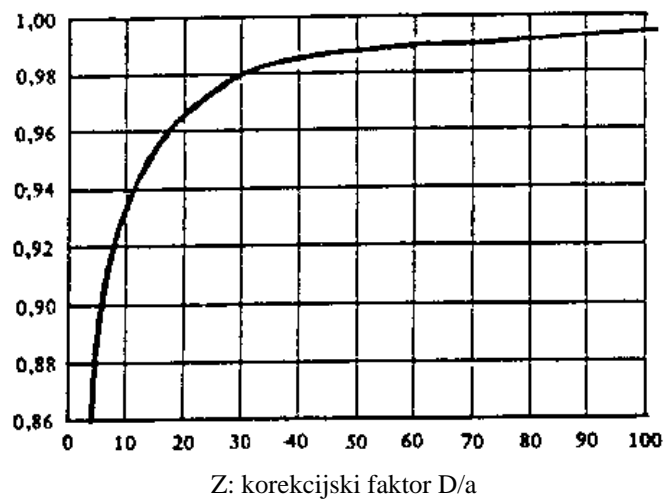
Slika 4

Slika 5

Slika 6

PRILOGA III

POTRDILO O ES PREGLEDU TIP A

Izdal: na podlagi
(Priglašeni organ)

pravilnika o plinskih jeklenkah iz nelegiranega aluminija ali aluminijevih zlitin iz celega (Uradni list RS, št. 73/02)

za

PLINSKE JEKLENKE IZ NELEGIRANEGA ALUMINIJA ALI ALUMINIJEVIH ZLITIN IZ CELEGA

Št. potrdila o ES pregledu tipa:

Datum:

Tip jeklenke:

(Opis družine jeklenk, za katero je izdana odobritev)

P_h D a

L_{min} L_{maks} V_{min} V_{maks}

Proizvajalec oziroma njegov pooblaščen zastopnik.....

(Ime in naslov proizvajalca ali njegovega pooblaščenega zastopnika)

.....
.....
.....

Oznaka ES pregleda tipa ϵ

Podrobni rezultati preiskave vzorca za ES pregled tipa in glavne lastnosti vzorca so priloženi.

Vsi podatki so na voljo pri:

.....
.....

(Ime in naslov priglašene organa)

Dne:

Kraj:

.....
(Podpis)

TEHNIČNA PRILOGA K POTRDILU O ES PREGLEDU TIPA

1. Rezultati pregleda vzorčnih jeklenk z ozirom na pridobitev potrdila o ES pregledu tipa.
2. Glavne lastnosti tipa jeklenke, še zlasti vzdolžni prerez tipa jeklenk, za katerega je izdana odobritev tipa, z naslednjimi podatki:
 - imenski zunanji premer D , z navedbo proizvajalčevih konstrukcijskih toleranc,
 - najmanjša debelina stene valjastega dela jeklenke, a ,
 - najmanjša debelina vratu in dna jeklenke, z navedbo proizvajalčevih konstrukcijskih toleranc,
 - najmanjša in največja dolžina, L_{\min} , L_{\max} ,
 - prostornino oziroma prostornine, V_{\min} , V_{\max} ,
 - tlak P_h ,
 - ime proizvajalca /številka načrta in datum,
 - ime tipa jeklenke,
 - zlitina v skladu s točko 2.1. (tip/kemična sestava/postopek pridobivanja/ toplotna obdelava/zajamčene mehanske karakteristike (natezna trdnost - točka tečenja)).

PRILOGA IV

Vzorec
POTRDILO O ES SKLADNOSTI

Potrdilo se izdaja na podlagi pravilnika o plinskih jeklenkah iz nelegiranega aluminija ali aluminijevih zlitin iz celega (Uradni list RS, št 73/02) za:

PLINSKE JEKLENKE IZ NELEGIRANEGA ALUMINIJA ALI ALUMINIJEVIH ZLITIN IZ CELEGA

Priglašeni organ:

.....
.....

Datum:

Št. potrdila o ES pregledu tipa:

.....

Opis jeklenk:

.....

Št. potrdila o ES skladnosti:

Št. proizvodne serije od do

Proizvajalec:

.....
.....

(Ime in naslov)

Država:..... Znamka:.....

.....

Lastnik:

.....
.....

(Ime in naslov)

Naročnik:

.....
.....

(Ime in naslov)

PRESKUSI V OKVIRU ES UGOTAVLJANJA SKLADNOSTI

1. MERITVE VZORČNIH JEKLENK

Preskus št.	Serija od št. do št.	Prostornina (vode) (l)	Lastna masa (kg)	Najmanjša izmerjena debelina	
				stene (mm)	dna (mm)

2. OPRAVLJENI PRESKUSI NA VZORČNIH JEKLENKAH

Preskus št.	Št. toplotne obdelave	Natezni preskus				Upogibni preskus 180° brez razpok	Preizkus porušitve z notranjim vodnim tlakom (bar)	Opis loma (priložen opis ali risba)
		preskušane v skladu s SIST EN 10002-1:2002 a) dodatek D b) dodatek B	napetost tečenja R_e (N/mm ²)	natezna trdnost R_{mt} (N/mm ²)	raztezek A (%)			
		Najmanjše predpisane vrednosti						

Spodaj podpisani s tem izjavljam, da sem preveril, da so bili vsi postopki ES ugotavljanja skladnosti, preskusi in preverjanja, določeni v točki 5.2. Priloge I pravilnika o plinskih jeklenkah iz nelegiranega aluminija ali aluminijevih zlitin iz celega, uspešno opravljeni.

Posebne pripombe:

Splošne pripombe:

Potrjeno (dne): Kraj:.....

.....
(Podpis izvajalca postopka)

V imenu:

(Priglašeni organ)

3480. Pravilnik o varjenih plinskih jeklenkah iz nelegiranega jekla

Na podlagi 2. člena zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (Uradni list RS, št. 59/99, 31/00 in 54/00) izdaja ministrica za gospodarstvo

**P R A V I L N I K
o varjenih plinskih jeklenkah
iz nelegiranega jekla*****1. člen**

S tem pravilnikom se določajo tehnične zahteve, preskusi in metode ugotavljanja skladnosti za varjene plinske jeklenke iz nelegiranega jekla.

2. člen

Pravilnik se nanaša na varjene plinske jeklenke iz nelegiranega jekla, sestavljene iz več delov dejanske debeline 5 mm ali manj, ki jih je mogoče ponovno polniti, s prostornino od 0,5 do vključno 150 litrov in načrtovane za hranjenje in prevoz stisnjenih, utekočinjenih ali raztopljenih plinov, razen za utekočinjene pline pri zelo nizkih temperaturah in aceten (v nadaljnjem besedilu: jeklenke). Računski tlak (P_H) teh jeklenk ne sme presegati 60 barov.

3. člen

V tem pravilniku »ES tip jeklenke« pomeni vsako jeklenko, ki je bila načrtovana in proizvedena tako, da izpolnjuje zahteve tega pravilnika in pravilnika o tlačnih posodah tipa jeklenke (Uradni list RS, št. 73/02).

4. člen

Ni dovoljeno odkloniti, omejiti ali prepovedati dajanja v promet in obratovanje jeklenk, ki so načrtovane, pregledane in preskušene skladno s pravilnikom, ki ureja tlačne posode tipa jeklenke in tem pravilnikom.

5. člen

Vse jeklenke ES tipa morajo biti predmet ES pregleda tipa.

Vse jeklenke ES tipa morajo biti predmet ES ugotavljanja skladnosti, razen jeklenk s prostornino do enega litra.

6. člen

Tehnične zahteve se nahajajo v Prilogah I, II in III, ki so sestavni del tega pravilnika.

7. člen

V Republiki Sloveniji je dovoljeno dajati v promet in obratovanje vse jeklenke ES tipa iz tega pravilnika, ki imajo v

Republiki Sloveniji ali v ES izdani potrdili o ES pregledu tipa, in kolikor je potrebno, o ES skladnosti ter nameščene ustrezne oznake, skladno s tem pravilnikom.

8. člen

Nadzor nad jeklenkami v prometu in v obratovanju izvaja Tržni inšpektorat Republike Slovenije v skladu z zakonom, ki ureja tržno inšpekcijo in zakonom, ki ureja tehnične zahteve za proizvode in ugotavljanje skladnosti.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA**9. člen**

Do pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji oziroma do uveljavitve ustreznega mednarodnega sporazuma se jeklenke, ki so bile v Republiki Sloveniji predmet ES pregleda tipa, in kolikor je potrebno, ES ugotavljanja skladnosti, namesto z oznako "ε" označijo z oznako "σ" oziroma namesto z oznako "e" z oznako "s".

10. člen

Do pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji oziroma do uveljavitve ustreznega mednarodnega sporazuma se namesto izrazov:

- 'ES pregled tipa', uporablja izraz 'pregled tipa',
- 'ES ugotavljanje skladnosti' uporablja izraz 'ugotavljanje skladnosti',
- 'potrdilo o ES pregledu tipa' uporablja izraz 'potrdilo o pregledu tipa',
- 'oznaka za ES skladnost' uporablja izraz 'oznaka za skladnost',
- 'potrdilo o ES skladnosti' uporablja izraz 'potrdilo o skladnosti'.

Do pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji oziroma do uveljavitve ustreznega mednarodnega sporazuma naloge priglšenega organa opravlja organ za ugotavljanje skladnosti.

11. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 017-157/2002

Ljubljana, dne 29. julija 2002.

dr. Tea Petrin l. r.
Ministrica
za gospodarstvo

* Ta pravilnik vsebinsko povzema direktivo ES o varjenih plinskih jeklenkah iz nelegiranega jekla (84/527/EEC)

PRILOGA I

1. DEFINICIJE IZRAZOV, UPORABLJENIH V TEJ PRILOGI, IN NJIHOVI SIMBOLI

1.1. Simboli, uporabljeni v tej prilogi, imajo naslednje pomene:

P_h = hidravlični preskusni tlak (računski tlak), v barih,

P_r = tlak porušitve jeklenke, izmerjen med preskusom s porušitvijo z notranjim vodnim tlakom, v barih,

P_{rt} = izračunani najnižji teoretični tlak porušitve, v barih,

R_e = najmanjša vrednost napetosti tečenja, ki jo jamči proizvajalec jeklenke za končni izdelek, v N/mm^2 ,

R_m = najmanjša vrednost natezne trdnosti, ki jo jamči standard za material, v N/mm^2 ,

R_{mt} = dejanska natezna trdnost, v N/mm^2 ,

a = najmanjša računaska debelina stene valjastega plašča jeklenke, v mm,

b = najmanjša računaska debelina izbočenih dnov, v mm,

D = imenski zunanji premer jeklenke, v mm,

R = notranji polmer ukrivljenosti krogelnega dela konveksnih dnov, v mm,

r = notranji polmer toroidnega dela dnov, v mm,

H = zunanja višina zaobljenega dna, v mm,

h = višina valjastega dela zaobljenega dna, v mm,

L = dolžina tlačno obremenjenih delov jeklenke, v mm,

A = vrednost raztezka ob porušitvi osnovnega materiala, v %,

V_0 = začetna prostornina jeklenke v trenutku, ko se pri preskusu s porušitvijo z notranjim tlakom tlak začne dvigovati, v litrih,

V = končna prostornina jeklenke v trenutku porušitve, v litrih,

Z = koeficient zvarnega spoja

1.2. V okviru tega pravilnika 'tlak porušitve' pomeni tlak, pri katerem pride do plastične nestabilnosti materiala, t.j. najvišji tlak, dosežen med preskusom porušitve z notranjim vodnim tlakom.

1.3. NORMALIZACIJA

Izraz 'normalizacija' je v tem pravilniku, uporabljen v skladu z njegovo definicijo v 68. točki SIST EN 10052: 2000.

1.4. POPUŠČANJE

Izraz 'popuščanje' označuje toplotno obdelavo izgotovljene jeklenke, pri kateri jeklenko segrejemo na temperaturo, nižjo od spodnje točke transformacijske točke jekla (A_{c1}), da bi zmanjšali preostale napetosti.

2. TEHNIČNE ZAHTEVE

2.1. MATERIALI

2.1.1. Za izdelavo tlačno obremenjenih delov jeklenk morajo biti kot materiali uporabljena jekla, predpisana v SIST EN 10120:1997.

2.1.2. Vsi sestavni deli telesa jeklenke in vsi nanje privarjeni deli morajo biti izdelani iz medsebojno kompatibilnih materialov.

2.1.3. Dodajni material pri varjenju mora biti kompatibilen z jeklom, tako da so lastnosti zvarov enakovredne tistim, ki so predpisane za osnovni material.

2.1.4. Proizvajalec jeklenk mora pridobiti in predložiti potrdila šaržnih analiz za jeklo, uporabljeno za izdelavo tlačnih delov jeklenk.

2.1.5. Zagotovljene morajo biti možnosti izvajanja neodvisnih analiz. Te analize morajo biti opravljene bodisi na vzorcih, vzetih iz polizdelkov, kakršne proizvajalec jekla dobavlja proizvajalcu jeklenk, bodisi iz dokončanih jeklenk.

2.1.6. Proizvajalec mora priglašnemu organu dati na razpolago rezultate metalurških in mehanskih preskusov in analiz, opravljenih na zvarih, prav tako pa mu predložiti opis uporabljenih varilnih postopkov, ki se jih lahko ima za reprezentativne za varjenje pri proizvodnji jeklenk.

2.2. TOPLOTNA OBDELAVA

Jeklenke morajo biti dobavljene v normaliziranem ali popuščenem stanju. Proizvajalec jeklenk mora pisno potrditi, da je bila toplotna obdelava jeklenk opravljena po koncu vseh varilskih del, in pisno potrditi uporabljene postopke toplotne obdelave. Lokalna toplotna obdelava ni dopustna.

2.3. IZRAČUN DELOV OBREMENJENIH S TLAKOM

2.3.1. Debelina stene valjastega plašča v nobeni točki plašča plinskih jeklenk, obremenjenega s tlakom, ne sme biti manjša od debeline, izračunane po enačbi:

2.3.1.1. za jeklenke brez vzdolžnih zvarov:

$$a = \frac{P_h \cdot D}{\frac{20 \cdot R_e}{4/3} + P_h}$$

2.3.1.2. za jeklenke z vzdolžnimi zvari:

$$a = \frac{P_h \cdot D}{\frac{20 \cdot R_e}{4/3} \cdot Z + P_h},$$

kjer je Z enak:

- 0,85, kadar proizvajalec izvede radiografsko preiskavo sečišča zvarov na razdalji 100 mm od sečišča pri vzdolžnih zvarih in na razdalji 50 mm (25 mm na vsako stran) pri obodnih (radialnih) zvarih. Radiografska preiskava mora biti opravljena na jeklenki, izbrani ob začetku, in jeklenki, izbrani ob koncu vsake delovne izmene na vsak stroj,
- 1, kadar proizvajalec izvede statistično radiografsko preiskavo zvarov na razdalji 100 mm od sečišča pri vzdolžnih zvarih in na razdalji 50 mm (25 mm na vsako stran) pri obodnih (radialnih) zvarih.

Ta pregled mora biti izveden na 10 % izdelanih jeklenk, izbranih naključno.

Če ti radiografski pregledi pokažejo nesprejemljive napake, ki so določene v 3.4.1.4. morajo biti izvedeni vsi potrebni ukrepi za preverjanje zadevne proizvodnje in za odpravo napak.

2.3.2. Dimenzije in izračun dnov (glej sliko 1)

2.3.2.1. Dna jeklenk morajo izpolnjevati naslednje zahteve:

- *torisferična dna*

sočasno veljavne omejitve:

$$0,003 D \leq b \leq 0,08 D$$

$$r \geq 0,1 D$$

$$R \leq D$$

$$H \geq 0,18 D$$

$$r \geq 2 b$$

$$h \geq 4 b$$

– *eliptična dna*

sočasno veljavne omejitve:

$$0,003 D \leq b \leq 0,08 D$$

$$H \geq 0,18 D$$

$$h \geq 4 b$$

– *polkrožna dna*omejitve: $0,003 D \leq b \leq 0,16 D$

2.3.2.2. Debelina teh zaobljenih dnov na nobenem mestu ne sme biti manjša od vrednosti, izračunane po naslednji enačbi:

$$b = \frac{P_h \cdot D}{20 \cdot R_e} \cdot C$$

$$^{4/3}$$

Koeficient oblike C za izračun dnov se nahaja v tabeli 3 in diagramu 1.

Vendar pa imenska debelina valjastega konca dnov nikakor ne sme biti manjša od imenske debeline valjastega dela jeklenke.

2.3.3. Imenska debelina stene valjastega dela jeklenke in zaobljenih dnov ne sme biti manjša od:

$$- \frac{D}{250} + 0,7 \text{ mm} \text{ pri } P_h < 30 \text{ bar,}$$

$$- \frac{D}{250} + 1 \text{ mm} \text{ pri } P_h \geq 30 \text{ bar,}$$

pri čemer je najmanjša vrednost v obeh primerih 1,5 mm.

2.3.4. Telo valjastega dela jeklenke, ne upoštevajoč sedeža ventila, je lahko sestavljeno iz dveh ali treh delov. Dna morajo biti izdelana iz enega dela in morajo biti konveksna.

2.4. KONSTRUKCIJA IN PROIZVODNJA

2.4.1. Splošne zahteve

2.4.1.1. Proizvajalec na lastno odgovornost jamči, da razpolaga s proizvodnimi zmogljivostmi in tehnologijo, ki zagotavljajo, da izdelane jeklenke izpolnjujejo zahteve tega pravilnika.

2.4.1.2. Proizvajalec mora z ustreznim nadzorom zagotoviti, da pločevina in izdelki, izdelani s preoblikovanjem in uporabljeni za izdelavo jeklenk, nimajo nobenih napak, ki bi lahko vplivale na varnost jeklenke pri uporabi.

2.4.2. Tlačno obremenjeni deli

2.4.2.1. Proizvajalec mora opisati uporabljene varilne postopke ter navesti preglede, opravljene med proizvodnjo.

2.4.2.2. Tehnični predpisi za varjenje

Soležni zvari morajo biti izdelani z avtomatiziranim postopkom.

Soležni zvari na na tlačno obremenjenem plašču ne smejo biti na nobenem mestu, na katerem se spreminja profil.

Kotni zvari ne smejo prekrivati soležnih zvarov, ampak morajo biti vsaj 10 mm oddaljeni od le-teh.

Zvari, ki spajajo dele, ki sestavljajo plašč jeklenke, morajo izpolnjevati naslednje zahteve:

- vzdolžni zvar: ta zvar je izveden kot soležni zvar in mora biti popolnoma prevarjen (slika 2),
- obodni zvar, z izjemo zvarov, ki pritrjujejo vsadnik ventila na vrat jeklenke: ta zvar je izveden kot soležni zvar in mora biti polno prevarjen. Zvar s privajano podložko velja za poseben tip soležnega zvara (slika 3),
- obodni zvar, ki pritrjuje vsadnik ventila na vrat jeklenke: ta zvar je lahko izveden kot soležni ali kot kotni zvar. Če je izveden kot soležni zvar, mora biti popolnoma prevarjen. Zvar s privajano podložko velja za poseben tip soležnega zvara (slika 4).

Zahteve iz te alinee ne veljajo v primeru, kadar ima vrat jeklenke vsadnik ventila pritrjen z notranje strani in je ta vsadnik pritrjen na vrat z zvarom, ki ne vpliva na tesnost jeklenke (slika 5).

Pri soležnih zvarih neporavnanoost oziroma zamik zvarnih robov ne sme presegati petine debeline sten ($1/5 a$).

2.4.2.3. Kontrola zvarov

Proizvajalec mora zagotoviti, da so zvari v celotni dolžini prevarjeni, brez vsakega opletanja vara, ter da nimajo napak, ki bi lahko ogrozile varno rabo jeklenk.

Za jeklenke, sestavljene iz dveh delov, z izjemo zvarov, skladnih s sliko 3-levo, morajo biti obodni soležni zvari radiografsko pregledani v dolžini 100 mm na jeklenki, izbrani na začetku, in jeklenki, izbrani na koncu vsake delovne izmene pri kontinuirani proizvodnji, ob prekinitvi proizvodnje za več kot 12 ur, pa na prvi varjeni jeklenki.

2.4.2.4. *Ovalnost*

Ovalnost valjastega plašča jeklenke mora biti omejena na tako vrednost, da razlika med največjim in najmanjšim zunanjim premerom na istem preseku ni večja od 1 % povprečne vrednosti teh dveh premerov.

2.4.3. Privarjeni deli

2.4.3.1. Ročaji za prenašanje in zaščitni nastavki morajo biti izdelani in privarjeni na telo jeklenke tako, da ne povzročajo nevarnih koncentracij napetosti ali zadrževanja vode.

2.4.3.2. Podstavek jeklenke mora biti dovolj močan in izdelan iz kovine, kompatibilne z jeklom, uporabljenim za jeklenko; oblika podstavka mora jeklenki zagotavljati zadostno stabilnost. Zgornji rob podstavka mora biti privarjen na jeklenko tako, da niti ne povzroča zadrževanja vode niti ne dovoljuje vodi prodreti med jeklenko in podstavek.

2.4.3.3. Kadar so pritrjene na jeklenko, morajo biti napisne ploščice na na tlak odpornem plašču in ne smejo biti odstranljive; izvedeni morajo biti vsi potrebni ukrepi za preprečevanje korozije.

2.4.3.4. Za izdelavo podstavkov, ročajev za prenašanje ali zaščitnih nastavkov smejo biti uporabljeni poljubni drugi materiali, če je zagotovljena njihova ustrežna trdnost in če ne povzročajo korozije dnov jeklenke.

2.4.3.5. *Zaščita ventila*

Ventil jeklenke mora biti učinkovito zaščiten bodisi s svojo obliko bodisi z zasnovo same jeklenke (npr. z zaščitnim obročem), z zaščitno kapo ali trdno pritrjenim pokrovom.

3. PRESKUSI

3.1. MEHANSKI PRESKUSI

3.1.1. Splošne zahteve

3.1.1.1. Razen kadar ta pravilnik določa drugače, morajo biti mehanski preskusi izvedeni v skladu z naslednjimi standardi:

- a) SIST EN 10002-1:2002, dodatek D oziroma SIST EN 10002-1:2002, dodatek B za natezne preskuse, glede na to, ali je debelina preskušanca 3 mm ali več oziroma manj od 3 mm;
- b) EURONORM 6-55 oziroma 12-55 za upogibne preskuse, glede na to, ali je debelina preskušanca 3 mm ali več oziroma manj od 3 mm.

3.1.1.2. Vsi mehanski preskusi za preverjanje kakovosti osnovnega materiala in zvarov tlačno obremenjenih delov jeklenk morajo biti izvedeni na preskušancih - vzorcih, vzetih iz dokončanih jeklenk.

3.1.2. Vrste preskusov in vrednotenje rezultatov preskusov

3.1.2.1. Na vsaki vzorčni jeklenki morajo biti izvedeni naslednji preskusi:

A) Pri jeklenkah, na katerih so samo obodni zvari (jeklenke iz dveh delov), preskusi na vzorcih, vzetih na mestih, prikazanih na sliki 6:

1 natezni preskus:	osnovni material v vzdolžni smeri jeklenke (a); če to ni mogoče, pa v obodni smeri;
1 natezni preskus:	prečno na obodni zvar (b);
1 upogibni preskus:	prečno na obodni zvar preko temena(c);
1 upogibni preskus:	prečno na obodni zvar preko korena (d);
1 makroskopski preskus:	na preseku zvara.

B) Pri jeklenkah z vzdolžnimi in obodnimi zvari (jeklenkah iz treh delov), preskusi na vzorcih, vzetih na mestih, prikazanih na sliki 7:

1 natezni preskus:	osnovni material valjastega dela v vzdolžni smeri (a); če to ni mogoče, pa v obodni smeri;
1 natezni preskus:	osnovni material s spodnjega dna (b);
1 natezni preskus:	prečno na vzdolžni zvar (c);
1 natezni preskus:	prečno na obodni zvar (d);
1 upogibni preskus:	prečno na vzdolžni zvar preko temena (e);
1 upogibni preskus:	prečno na vzdolžni zvar preko korena (f);
1 upogibni preskus:	prečno na obodni zvar preko temena (g);
1 upogibni preskus:	prečno na obodni zvar preko korena (h);
1 makroskopski preskus:	na preseku zvara.

3.1.2.1.1. Preskušance, ki niso dovolj ravni, je treba zravnati s hladnim stiskanjem.

3.1.2.1.2. Na vseh preskušancih, ki vsebujejo zvar, je treba zvar strojno obdelati, tako da odvzamemo nadvišenje temena (slika 9).

3.1.2.2. *Natezni preskus*

3.1.2.2.1. Natezni preskus osnovnega materiala

3.1.2.2.1.1. Postopek izvedbe nateznega preskusa je tak, kakor ga predpisuje standard SIST EN 10002-1:2002, v skladu s 3.1.1.1.

Površini preskušanca, ki ustrežata notranji in zunanji površini jeklenke, ne smeta biti strojno obdelani.

3.1.2.2.1.2. Vrednosti, ugotovljene za napetost tečenja, morajo biti vsaj enake najmanjšim vrednostim, kakršne jamči proizvajalec jeklenke.

Vrednosti, ugotovljeni za natezno trdnost in raztezek ob prelomu preskušanca iz osnovnega materiala, morajo biti skladne s SIST EN 10120:1997 (tabela 3).

3.1.2.2.2. Natezni preskus zvarov

3.1.2.2.2.1. Natezni preskus pravokotno na zvar mora biti izveden na preskušancu, ki ima zožen prečni presek širine 25 mm na dolžini do 15 mm prek robov vara, kakor prikazuje slika 8. Od tega osrednjega dela se mora širina preskušanca povečevati postopoma.

3.1.2.2.2.2. Ugotovljena vrednost natezne trdnosti mora biti vsaj enaka vrednosti, kakršna je zagotovljena za osnovni material, ne glede na to, na katerem preseku srednjega dela preskušanca se pojavi zlom.

3.1.2.3. *Upogibni preskus*

3.1.2.3.1. Postopek izvedbe upogibnega preskusa je tak, kakor ga predpisuje standard EURONORM v skladu s 3.1.1.1. Upogibni preskus pa mora biti izveden prečno na zvar na preskušancu širine 25 mm. Trn mora med preskusom pritiskati na sredino zvara.

3.1.2.3.2. Preskušanec med upogibanjem navznoter okoli trna ne sme razpokati preden se razdalja med njegovima notranjima površinama zmanjša na vrednost, ki ni večja od premera trna (slika 10).

3.1.2.3.3. Razmerje (n) med premerom trna in debelino preskušanca ne sme presegati vrednosti iz naslednje tabele:

Dejanska natezna trdnost R_{mt} v N/mm^2	Vrednost n
do vključno 440	2
nad 440 do vključno 520	3
nad 520	4

3.2. PRESKUS S PORUŠITVIJO Z NOTRANJIM VODNIM TLAKOM

3.2.1. Preskusne zahteve

Jeklenke, na katerih izvajamo ta preskus, morajo imeti na tlačno obremenjenih delih vtisnjene vse predvidene oznake.

3.2.1.1. Preskus s porušitvijo z notranjim vodnim tlakom mora biti izveden na preskusni progi, ki omogoča povečevanje tlaka v jeklenki z enakomerno hitrostjo, dokler se jeklenka ne poruši, in hkrati zapisovanje krivulje spreminjanja tlaka v odvisnosti od časa.

3.2.2. Interpretacija preskusa

3.2.2.1. Kriteriji, uporabljeni pri interpretaciji preskusa s porušitvijo z notranjim vodnim tlakom, so naslednji:

3.2.2.1.1. Povečanje prostornine jeklenke, ki je:

- pri jeklenkah prostornine $\geq 6,5$ litra enaka prostornini vode, porabljeni od trenutka začetka dviganja tlaka do trenutka, ko se posoda poruši,
- pri jeklenkah prostornine $< 6,5$ litra enaka razliki med prostorninama jeklenk ob začetku in koncu preskusa.

3.2.2.1.2. Pregled preloma in oblike njegovih robov

3.2.3. Minimalne zahteve, ki jih mora izpolniti preskus

3.2.3.1. Izmerjeni tlak porušitve (P_r) v nobenem primeru ne sme biti nižji od $9/4$ preskusnega tlaka (P_h).

3.2.3.2. Razmerje med povečanjem prostornine jeklenke in njeno izhodiščno prostornino:

- 20 %, če je dolžina jeklenke večja od njenega premera,
- 17 %, če je dolžina jeklenke enaka njenemu premeru ali manjša od njega.

3.2.3.3. Preskus s porušitvijo z notranjim vodnim tlakom ne sme povzročiti razpada jeklenke na kose.

3.2.3.3.1. Glavni lom ne sme biti krhkega tipa, t.j. robovi loma ne smejo biti radialni, ampak nagnjeni glede na ravnino premera in morajo izkazovati kontrakcijo po vsej debelini.

3.2.3.3.2. Lom ne sme pokazati očitne napake v materialu.

3.3. HIDRAVLIČNI PRESKUS

3.3.1. Tlak vode v jeklenki mora enakomerno naraščati, dokler ne doseže preskusne vrednosti P_h .

3.3.2. Jeklenka mora ostati pod preskusnim tlakom dovolj dolgo, da je mogoče ugotoviti, da tlak ne kaže znamenj padanja, in da ni nobenega puščanja.

3.3.3. Po preskusu jeklenka ne sme imeti nobenih trajnih deformacij.

3.3.4. Vsaka preskušena jeklenka, ki ne izpolnjuje zahtev preskusa, mora biti zavrnjena.

3.4. PRESKUSI BREZ PORUŠITVE

3.4.1. Radiografska preiskava

3.4.1.1. Zvari morajo biti radiografsko pregledani v skladu s standardom ISO R 1106-1969 za razred B.

3.4.1.2. Kadar je uporabljen žični indikator, najmanjši premer vidne žičke ne sme presegati 0,10 mm.

Kadar je uporabljen indikator stopničastega ali luknjičastega tipa, premer najmanjše vidne luknjice ne sme presegati 0,25 mm.

3.4.1.3. Ocenjevanje radiografskih posnetkov mora temeljiti na originalnih filmih in biti opravljeno v skladu s prakso, priporočeno v standardu ISO 2504-1973.

3.4.1.4. Naslednje napake niso sprejemljive:

- razpoke, zlepi ali nepopolna prevaritev zvara.

Spodaj naštetih vključki veljajo za nesprejemljive:

- kakršenkoli podolgovat vključek ali kakršnakoli v vrsti razporejena skupina okroglih vključkov, katere upodobljena dolžina (na dolžini zvara 12 a) presega 6 mm,
- kakršenkoli plinski vključek, večji od $\frac{a}{3}$ mm, če je oddaljen več kot 25 mm od kakršnegakoli drugega plinskega vključka,
- kakršenkoli drugačen plinski vključek, večji od $\frac{a}{4}$ mm,
- plinski vključki na kateremkoli 100 mm dolgem odseku zvara, če je skupna površina vseh njihovih slik večja od 2 a mm².

3.4.2. Makroskopska preiskava

Makroskopska preiskava celotnega prečnega prereza zvara, jedkanega s katerokoli kislino za pripravo makro obrusa, mora pokazati polno prevaritev in ne sme pokazati nobene napake v obliki pomembnejših vključkov ali drugih napak.

Če se pojavi dvom, je treba mikroskopsko preiskati sporno območje.

3.5. PREISKAVA ZUNANJEGA VIDEZA ZVARA

3.5.1. Preiskava se izvede po koncu varjenja. Preiskovana površina mora biti dobro osvetljena in brez maščob, prahu, žlindre ali kakršnihkoli zaščitnih oblog.

3.5.2. Zlitje vara z osnovnim materialom mora biti gladko in brez zajed. Na površini vara in na okoliški površini ne sme biti nobenih razpok, zarez ali poroznosti. Površina zvara mora biti popolna in gladka. Pri soležnih zvarih višina nadvišanja temena zvara ne sme presegati 1/4 širine temena zvara.

4. ES PREGLED TIPa

4.1. ES pregled tipa, naveden v 5. členu, se lahko izda za posamezne tipe ali družine jeklenk.

‘Tip jeklenke’ pomeni jeklenke po istem načrtu in iste debeline, opremljene z isto opremo, proizvedene v isti tovarni, iz pločevine istih tehničnih specifikacij, zvarjene po istem postopku in toplotno obdelane v istih razmerah.

‘Družina jeklenk’ pomeni jeklenke iz treh kosov, izdelane v isti tovarni, ki se med seboj razlikujejo zgolj po dolžinah v okviru naslednjih omejitev:

- najmanjša dolžina mora biti vsaj trikrat večja od premera jeklenke,
- največja dolžina ne sme biti več kot 1,5 krat večja od dolžine preskušene jeklenke.

4.2. Prosilec za ES pregled tipa mora za vsak tip ali za vsako družino jeklenk predložiti dokumentacijo, potrebno za izvedbo v nadaljevanju opisanih preverjanj, ter dati priglašnemu organu na razpolago serijo 50 jeklenk, izmed katerih le-ta izbere potrebno število jeklenk za izvedbo preskusov, navedenih v nadaljevanju, ter dati morebitne dodatne informacije. Prosilec mora navesti vrsto in trajanje toplotne obdelave in uporabljeno temperaturo ter postopek varjenja. Pridobiti in predložiti mora certifikate šaržnih analiz za jeklo, iz katerega bodo jeklenke proizvedene.

4.3. V postopku ES pregleda tipa mora biti preverjeno, ali:

- so izračuni, določeni v 2.3., pravilni,
- so izpolnjene zahteve, določene v 2.1., 2.2., 2.4. in 3.5.

Na jeklenkah, dobavljenih kot prototipi, morajo biti izvedeni:

- preskus, določen v 3.1., na eni jeklenki,
- preskus, določen v 3.2., na eni jeklenki,
- preskus, določen v 3.4., na eni jeklenki.

Če so rezultati preskusov zadovoljivi, mora priglašeni organ izdati potrdilo o ES pregledu tipa v skladu z vzorcem iz Priloge II.

5. ES UGOTAVLJANJE SKLADNOSTI

5.1. Za potrebe ES ugotavljanja skladnosti mora proizvajalec jeklenk predložiti priglašnemu organu:

5.1.1. potrdilo o ES pregledu tipa,

5.1.2. spričevala o šaržnih analizah za jekla, dobavljena za proizvodnjo jeklenk,

5.1.3. dokazila o sledljivosti šarže jekla, iz katere je bila proizvedena vsaka jeklenka,

5.1.4. dokumente (posebej dokumente, ki se nanašajo na toplotno obdelavo) o predloženih jeklenkah, z navedbo uporabljenih postopkov v skladu z 2.2.,

5.1.5. seznam jeklenk z navedbo števil in oznak, predpisanih v točki 6.,

5.1.6. rezultate preskusov brez porušitve, izvedenih med proizvodnjo, in postopke varjenja za zagotovitev ustrezne ponovljivosti jeklenk med proizvodnjo. Proizvajalec mora tudi predložiti izjavo, da namerava v serijski proizvodnji uporabljati postopek varjenja, enak postopku, uporabljenem na jeklenkah, ki jih je predložil v postopku pridobitve ES pregleda tipa.

5.2. POSTOPEK ES UGOTAVLJANJA SKLADNOSTI

5.2.1. Med izvajanjem postopka ES ugotavljanja skladnosti mora priglašeni organ:

- preveriti, ali je bilo pridobljeno potrdilo o ES pregledu tipa in ali so jeklenke skladne z njim,
- preveriti dokumente, ki navajajo podatke o materialih in proizvodnih postopkih, posebej tiste, predpisane v 2.1.6.,
- preveriti, ali so izpolnjene tehnične zahteve, navedene v točki 2., in opraviti vizualni pregled zunanosti in notranosti vsake jeklenke iz naključno izbranega vzorca,
- biti navzoč pri preskusih, predpisanih v 3.1. in 3.2., ter preveriti njihovo izvajanje,
- preveriti, ali so podatki, ki jih je predložil proizvajalec v seznamu, navedenem v 5.1.6., točni, in ali so rezultati izvedenih preverjanj zadovoljivi,
- izdati potrdilo o ES skladnosti v skladu z vzorcem iz Priloge III.

5.2.2. Za izvedbo preskusov mora biti iz vsake serije jeklenk vzet naključni vzorec jeklenk, kakor je navedeno spodaj.

Serija lahko obsega največ 3000 jeklenk istega tipa, kakor je definiran v drugem odstavku točke 4.1., izdelanih na isti dan ali v zaporednih dnevih.

TABELA 1

Dejansko število jeklenk v seriji N	Jeklenke, odvzete kot vzorec	Jeklenke, na katerih so izvedeni	
		mehanski preskusi	preskus porušitve z notranjim vodnim tlakom
$N \leq 500$	3	1	2
$500 < N \leq 1500$	9	2	7
$1500 < N \leq 3000$	18	3	15

Odvisno od velikosti serije morajo biti na vzorčnih jeklenkah izvedeni mehanski preskusi, predpisani v 3.1., in preskusi s porušitvijo z notranjim vodnim tlakom, predpisani v 3.2., v skladu z delitvijo, navedeno v tabeli 1.

Če dve ali več jeklenk ne prestanejo preskusov uspešno, mora biti serija zavrnjena.

Če ena jeklenka ne prestane uspešno mehanskih preskusov ali hidravličnega preskusa, mora biti naključno izbrano število jeklenk, kakor navaja tabela 2, na njih pa morajo biti izvedeni preskusi po delitvi, navedeni v tabeli 1.

TABELA 2

Število jeklenk v seriji N	Število jeklenk, vzetih kot vzorec	Neuspešno prestani preskusi	Jeklenke, na katerih so izvedeni	
			mehanski preskusi	preskus porušitve z notranjim vodnim tlakom
$250 < N \leq 500$	3	mehanski preskusi preskusi porušitve z notranjim vodnim tlakom	2 1	1 2
$500 < N \leq 1500$	9	mehanski preskusi preskusi porušitve z notranjim vodnim tlakom	5 2	4 7
$1500 < N \leq 3000$	18	mehanski preskusi preskusi porušitve z notranjim vodnim tlakom	9 3	9 15

5.2.3. Izbira vzorcev in vsi preskusi naj bodo izvedeni v navzočnosti predstavnika priglašene organa.

5.2.4. Na vseh jeklenkah iz serije mora biti izveden hidravlični preskus, predpisan v 3.3, v navzočnosti in pod nadzorom predstavnika priglašene organa.

5.3. IZVZETJE IZ ES UGOTAVLJANJA SKLADNOSTI

Pri jeklenkah s prostornino, manjšo od 1 litra, mora vse preskuse in preglede, predpisane v točki 5, izvesti proizvajalec na lastno odgovornost. Proizvajalec mora priglašenu organu predložiti vso dokumentacijo ter poročila o preskusih in pregledih.

6. OZNAKE IN NAPISI

6.1. Potem ko priglašeni organ izvede vsa predpisana preverjanja in če so rezultati zadovoljivi, mora izdati potrdilo o opravljenih preverjanjih.

6.2. Pri jeklenkah s prostornino, manjšo od 6,5 litra, so lahko oznake in napisi s podatki o izdelavi jeklenke na podstavku jeklenk, pri drugih jeklenkah pa morajo biti na vratu jeklenke ali na ojačanem delu jeklenke ali na napisni ploščici. Nekatero od teh oznak ali napisov pa so lahko na izbočenem dnu jeklenke v procesu oblikovanja, če to ne oslabi trdnosti jeklenke.

6.3. OZNAKA ES PREGLEDA TIPRA

Kot odstopanje od zahtev točke 3 priloge I pravilnika, ki ureja tlačne posode tipa jeklenke, mora proizvajalec vtisniti oznako ES pregleda tipa v naslednjem zaporedju:

- stilizirana črka ε,
- serijska številka 3, ki označuje ta pravilnik,
- velika(e) črka(e), ki označuje(jo) državo, ki je izdala potrdilo o ES pregledu tipa, ter zadnji dve številki leta, v katerem je bilo izdano potrdilo o ES pregledu tipa,
- številka potrdila o ES pregledu tipa (npr. ε 3 D 79 45).

6.4. OZNAKA ES SKLADNOSTI

Kot odstopanje od zahtev točke 3 priloge II pravilnika, ki ureja tlačne posode tipa jeklenke, mora priglašeni organ pritrditi oznako ES skladnosti v naslednjem zaporedju:

- mala črka 'e',
- velika(e) črka(e), ki označuje(jo) državo, v kateri je bilo opravljeno ES ugotavljanje skladnosti, po potrebi dopolnjeno(e) z eno oziroma dvema črkama, ki označuje(ta) ožje območje v tej državi,
- oznaka priglašnega organa, ki jo pritrди predstavnik tega organa, po potrebi skupaj z oznako predstavnika,
- šesterokotnik,
- datum ES ugotavljanja skladnosti: leto, mesec (npr. e D 12 48 80/01).

6.5. NAPISI, KI SE NANAŠAJO NA PROIZVODNJO

6.5.1. glede jekla:

- številčna vrednost R_e v N/mm^2 , na kateri temelji izračun,
- simbol N (jeklenka v normaliziranem stanju) ali simbol S (jeklenka v stanju popuščenih napetosti);

6.5.2. glede hidravličnega preskusa:

- vrednost preskusnega tlaka v barih, ki ji sledi simbol 'bar';

6.5.3. glede tipa jeklenke:

- najmanjša prostornina v litrih, ki jo jamči proizvajalec jeklenke.

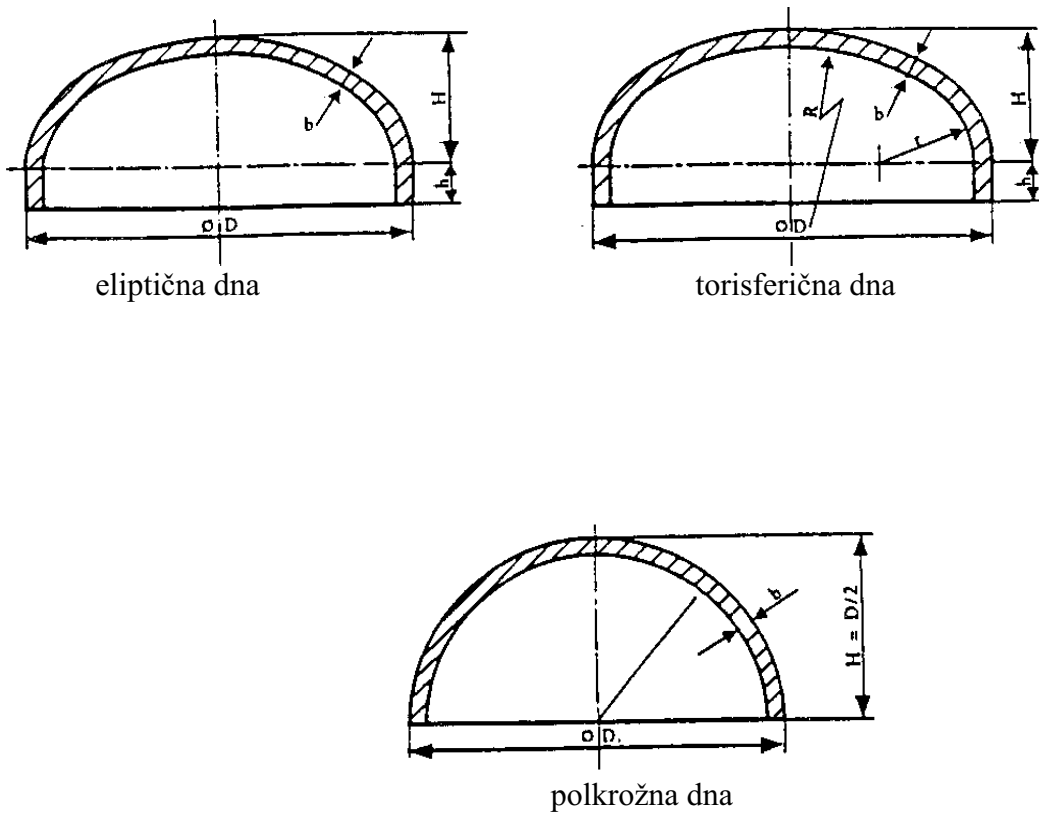
Številčna vrednost prostornine mora biti zaokrožena navzdol na eno decimalko;

6.5.4. glede izvora:

velika(e) črka(e), ki označuje(jo) državo izvora, kateri(m) sledita oznaka proizvajalca in serijska številka.

6.6. DRUGI NAPISI

Če nacionalni predpisi zahtevajo druge napise, ki se ne nanašajo niti na proizvodnjo niti na ugotavljanje skladnosti jeklenk, morajo biti taki napisi na jeklenkah izdelani v skladu s 6.2.

Slika 1

KOEFIČIENT OBLIKE C ZA ZAOBLJENA DNA

H/D	P _h /10 f = 0,001		P _h /10 f = 0,0012		P _h /10 f = 0,0015		P _h /10 f = 0,002	
	a/D	C	a/D	C	a/D	C	a/D	C
0,180					0,00211	2,81	0,00255	2,55
0,200							0,00218	2,18
H/D	P _h /10 f = 0,003		P _h /10 f = 0,004		P _h /10 f = 0,005		P _h /10 f = 0,01	
	a/D	C	a/D	C	a/D	C	a/D	C
0,180	0,00340	2,27	0,00423	2,12	0,00500	2,00	0,0088	1,76
0,190	0,00316	2,11	0,00395	1,98				
0,200	0,00290	1,93	0,00364	1,82	0,00433	1,73	0,0077	1,54
0,210	0,00273	1,82	0,00342	1,71				
0,220	0,00256	1,71	0,00320	1,60	0,00382	1,53	0,0068	1,38
0,230	0,00236	1,57	0,00295	1,48				
0,240	0,00220	1,47	0,00276	1,38				
0,250					0,00307	1,23	0,0055	1,10
0,300					0,00220	0,88	0,00395	0,79
0,350							0,00325	0,65
0,400							0,0030	0,60
0,450							0,0028	0,56
0,500							0,0027	0,54
H/D	P _h /10 f = 0,02		P _h /10 f = 0,05		P _h /10 f = 0,1		P _h /10 f = 0,2	
	a/D	C	a/D	C	a/D	C	a/D	C
0,180	0,0160	1,60	0,0366	1,46	0,0730	1,46	0,147	1,47
0,200	0,0141	1,41	0,0330	1,32	0,0650	1,30	0,130	1,30
0,220	0,0125	1,25	0,0292	1,17	0,0585	1,17	0,118	1,18
0,250	0,0102	1,02	0,0250	1,00	0,0500	1,00	0,101	1,01
0,300	0,0077	0,77	0,0193	0,77	0,0385	0,77	0,077	0,77
0,350	0,0065	0,65	0,0162	0,65	0,0325	0,65	0,065	0,65
0,400	0,0059	0,59	0,0149	0,60	0,0295	0,59	0,059	0,59
0,450	0,0056	0,56	0,0140	0,56	0,0280	0,56	0,056	0,56
0,500	0,0054	0,54	0,0136	0,54	0,0270	0,54	0,054	0,54
H/D	P _h /10 f = 0,5							
	a/D	C						
0,350	0,163	0,65						
0,400	0,150	0,60						
0,450	0,140	0,56						
0,500	0,136	0,54						

$$f = \frac{R_e}{4/3} \text{ v N/mm}^2$$

Tabela 3

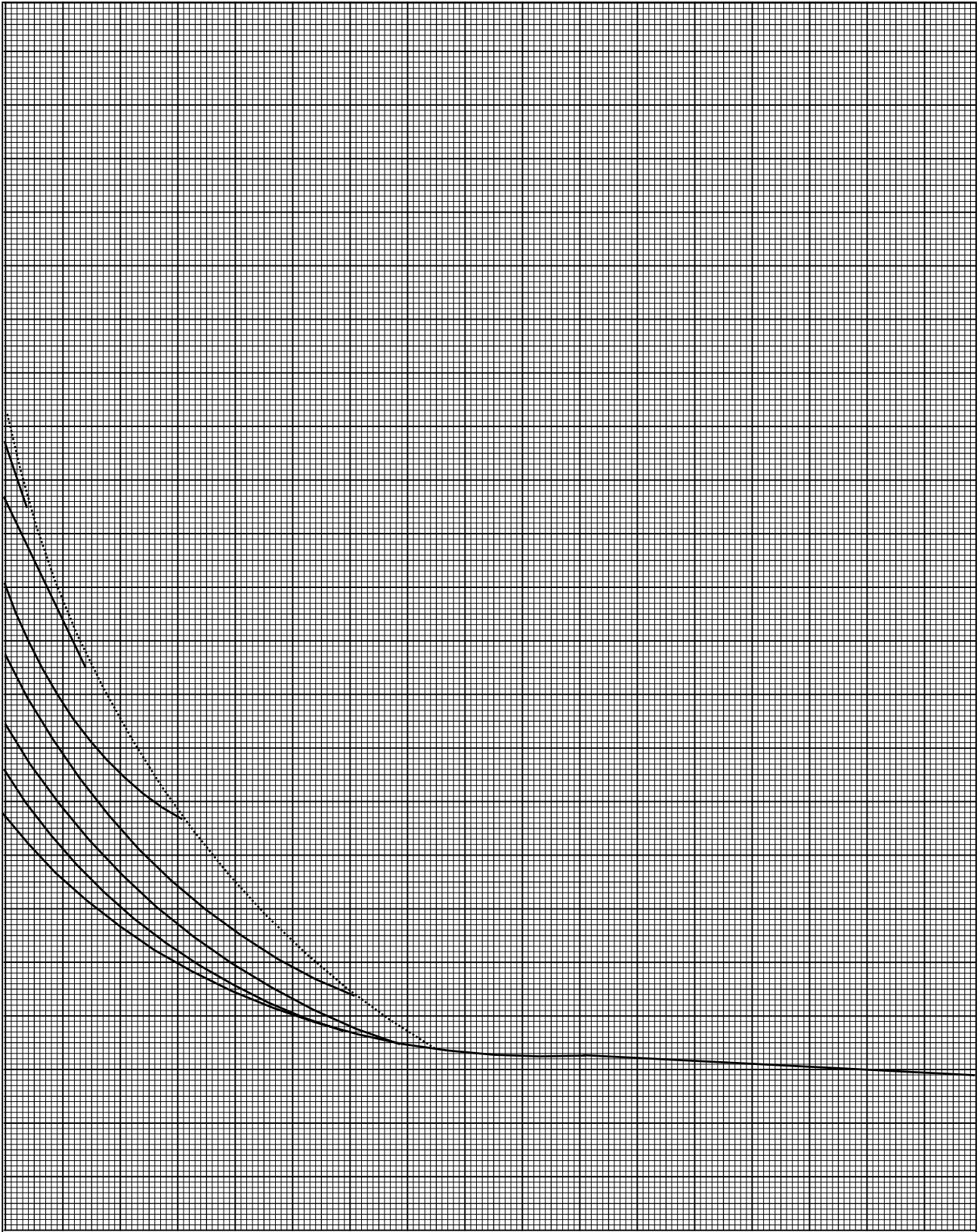
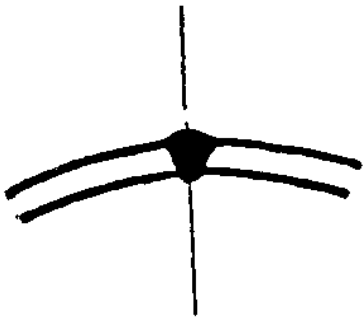
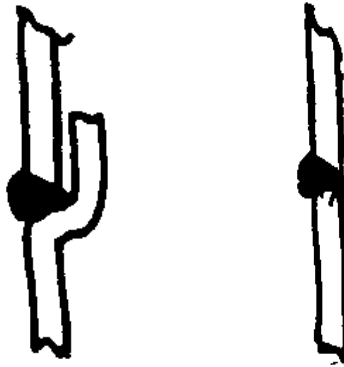

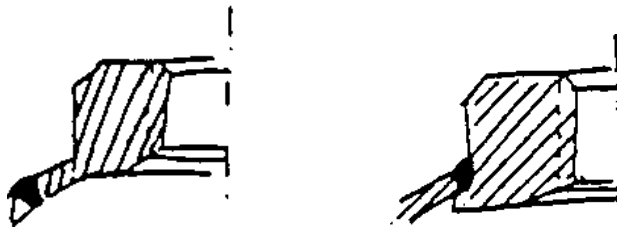
Diagram 1: Koeficient oblike C za zaobljena dna (za ponazoritev)

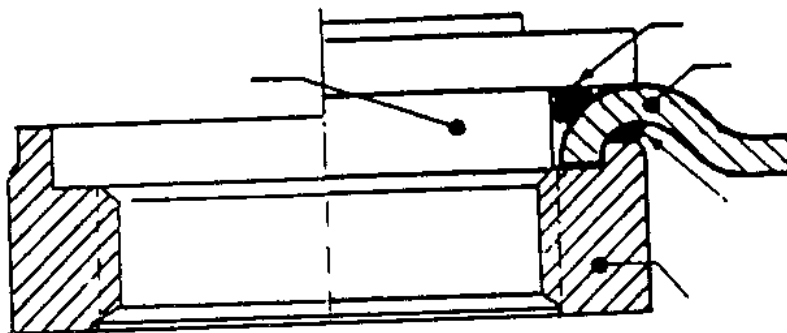
Slika 2
Vzdolžni zvar

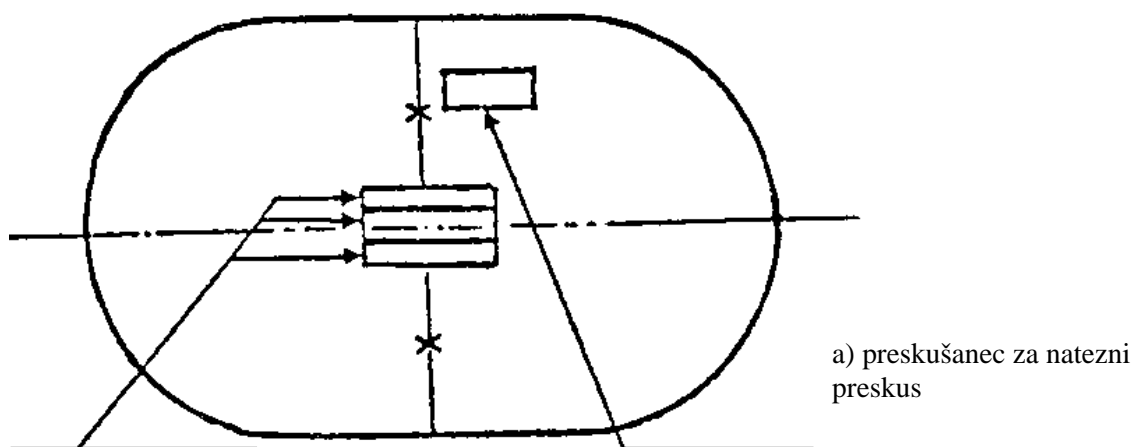
Slika 3
Obodni zvar

Slika 4
Zvar vsadnika ventila

Slika 5
Zvar znotraj ležečega vsadnika ventila

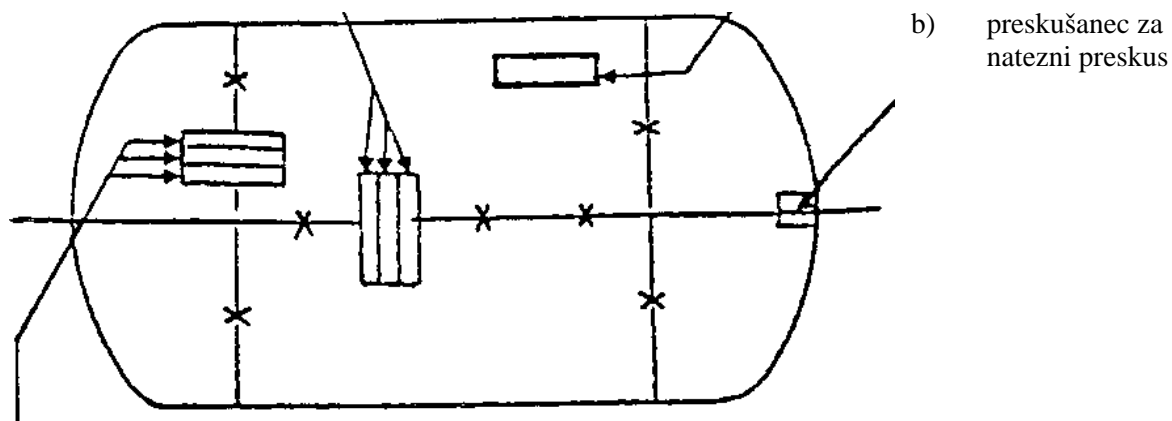

- b) preskušavec za natezni preskus
- c) preskušavec za upogibni preskus (upogib preko temena)
- d) preskušavec za upogibni preskus (upogib preko korena)

Slika 6

Preskušanci, odvzeti na jeklenki, izdelani iz dveh delov

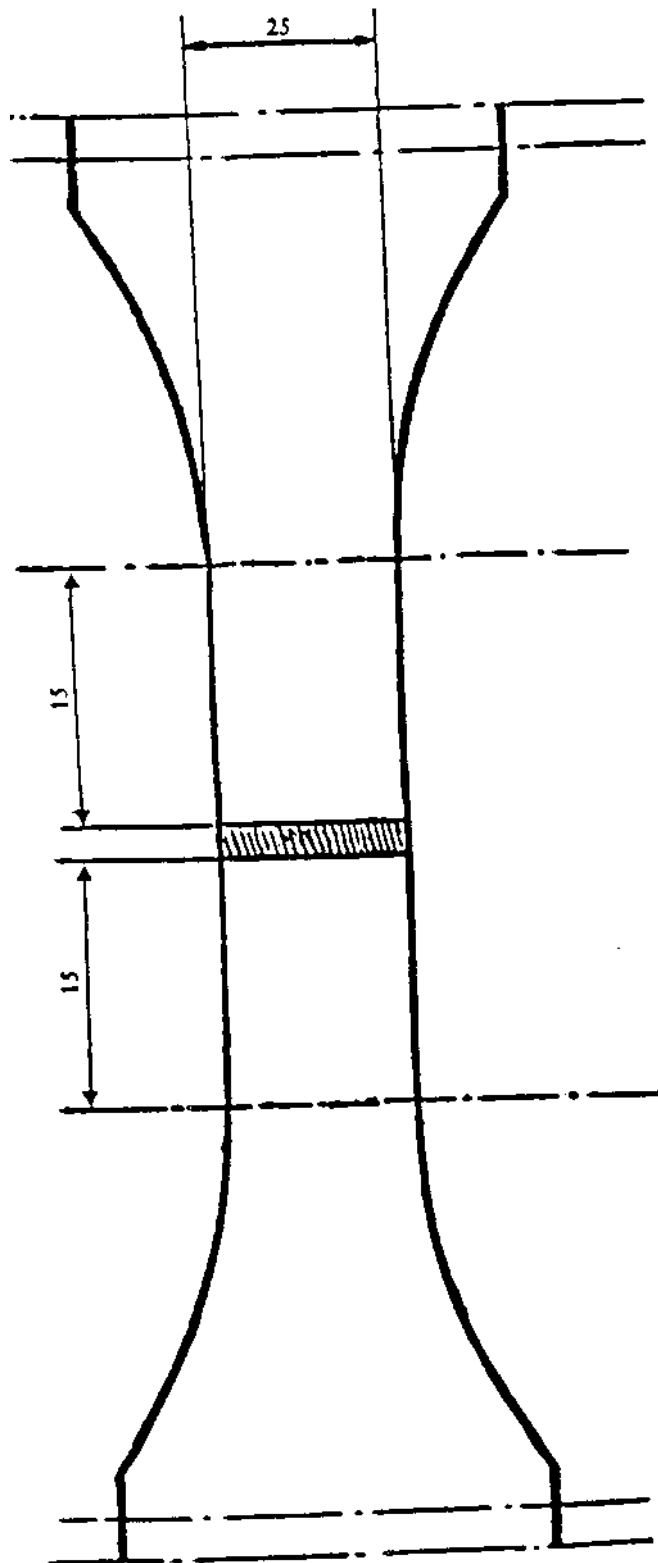
- c) preskušavec za natezni preskus
- e) preskušavec za upogibni preskus (upogib preko temena)
- f) preskušavec za upogibni preskus (upogib preko korena)

- d) preskušavec za natezni preskus
- g) preskušavec za upogibni preskus (upogib preko temena)
- h) preskušavec za upogibni preskus (upogib preko korena)

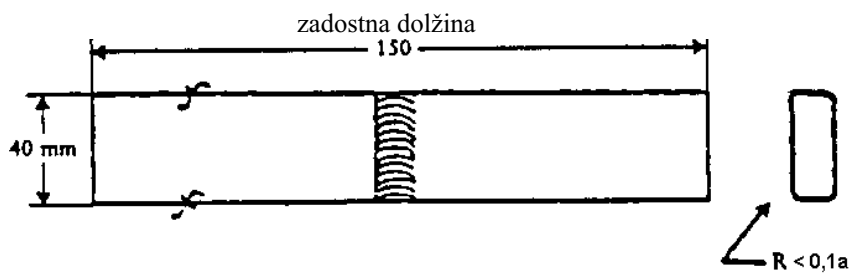
Slika 7

Preskušanci, odvzeti na jeklenki, izdelani iz treh delov

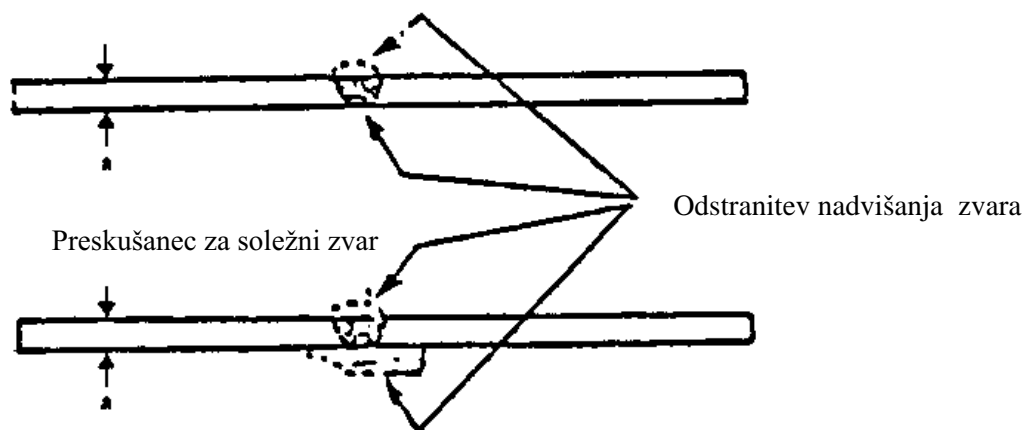

Preskušavec za natezni preskus, pravokotno na zvar (točka 3.1.2.2.2.)

Slika 8

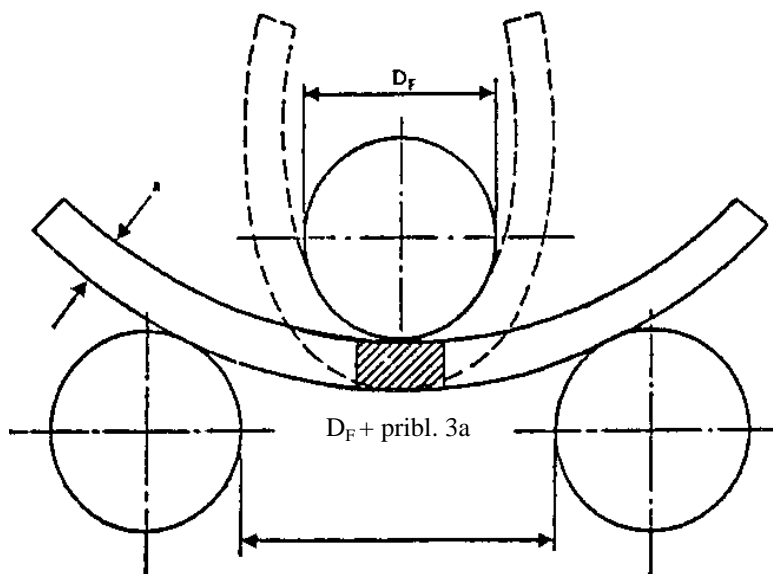
Podrobnosti glede priprave preskušanca

Zarobljeni zvar

Slika 9

Upogibni preskus

Slika 10

Ilustracija upogibnega preskusa

PRILOGA II
POTRDILO O ES PREGLEDU TIPA

Izdal na podlagi
(Priglašeni organ)

pravilnik o varjenih plinskih jeklenkah iz nelegiranega jekla (Uradni list RS, št. 73/02)
 za

VARJENE PLINSKE JEKLENKE IZ NELEGIRANEGA JEKLA

Št. potrdila o ES pregledu tipa: Datum:

Tip jeklenke:
(Opis družine jeklenk, za katero je izdana odobritev)

P_h D a

L_{min} L_{maks} V_{min} V_{maks}

Proizvajalec oziroma njegov pooblaščen zastopnik:
(Ime in naslov proizvajalca ali njegovega pooblaščenega zastopnika)

Oznaka ES pregleda tipa ϵ

Podrobni podatki o rezultatih preiskav v okviru ES pregleda tipa in glavne lastnosti vzorca so navedeni v prilogi.

Vsi podatki so na voljo pri:

.....

(Ime in naslov priglašene organa)

Potrdil: Dne:

.....
(Podpis)

TEHNIČNA PRILOGA K POTRDILU O ES PREGLEDU TIPA

1. Rezultati pregleda vzorčnih jeklenk z ozirom na pridobitev potrdila o ES pregledu tipa.
2. Glavne lastnosti vzorca, posebej:
 - vzdolžni prerez tipa jeklenke, za katerega je bilo izdano potrdilo o ES pregledu tipa, z naslednjimi podatki:
 - imenski zunanji premer, D ,
 - najmanjša debelina stene valjastega plašča jeklenke, a ,
 - najmanjša debelina vratu in dna jeklenke,
 - najmanjša in največja dolžina (dolžine), L_{\min} , L_{\max} ,
 - zunanje višine ukrivljenega dela spodnjega dna jeklenke, H , v mm,
 - prostornina oziroma prostornine, V_{\min} , V_{\max} ,
 - hidravlični preskusni tlak, P_h ,
 - ime proizvajalca/številka načrta in datum,
 - ime tipa jeklenk,
 - jeklo v skladu z 2.1.

PRILOGA III
POTRDILO O ES SKLADNOSTI

Potrdilo se izdaja na podlagi pravilnika o varjenih plinskih jeklenkah iz nelegiranega jekla (Uradni list RS, št. 73/02) za

VARJENE PLINSKE JEKLENKE IZ NELEGIRANEGA JEKLA

Priglašeni organ:.....

.....

Datum:

Št. potrdila o ES pregledu tipa:

Opis jeklenk:

.....

Št. potrdila o ES skladnosti:

Št. proizvodne serije oddo

Proizvajalec:

.....

.....

(Ime in naslov)

Država: Znamka:

Lastnik:

.....

.....

(Ime in naslov)

Naročnik:

.....

.....

(Ime in naslov)

PRESKUSI V OKVIRU ES UGOTAVLJANJA SKLADNOSTI

1. MERITVE VZORČNIH JEKLENK

Preskus št.	Serija od št. do št.	Prostornina vode (liter)	Lastna masa (kg)	Najmanjša izmerjena debelina	
				stene (mm)	dna (mm)

2. OPRAVLJENI PRESKUSI NA VZORČNIH JEKLENKAH

Preskus št.	Št. toplotne obdelave	Natezni preskus				Upogibni preskus 180° brez razpok	Preskus s porušitvijo z notranjim vodnim tlakom (v barih)
		Preskušane v skladu s SIST EN 10002-1:2002 a) dodatek D b) dodatek B	Napetost tečenja R_e (N/mm ²)	Natezna trdnost R_{mt} (N/mm ²)	Raztezek A (%)		
Najmanjše predpisane vrednosti							

Spodaj podpisani s tem izjavljam, da sem preveril, da so bili vsi postopki ES ugotavljanja skladnosti, preskusi in preverjanja, določeni v 5.2. Priloge I pravilnika o varjenih plinskih jeklenkah iz nelegiranega jekla (Uradni list RS, št. 73/02), uspešno opravljeni.

Posebne pripombe:

.....

Splošne pripombe:

.....

Potrjeno dne V

.....
(Podpis izvajalca postopka)

V imenu:

(Priglašeni organ)

3481. Pravilnik o biorazgradljivosti in označevanju detergentov

Na podlagi 49. člena zakona o kemikalijah (Uradni list RS, št. 36/99) izdaja minister za zdravje

P R A V I L N I K
o biorazgradljivosti in označevanju detergentov*

1. člen

(namen)

Ta pravilnik določa zahteve glede biološke razgradljivosti in označevanja detergentov, kadar se dajejo v promet in predpisuje metode za ugotavljanje biorazgradljivosti površinsko aktivnih snovi.

Določbe tega pravilnika se smiselno uporabljajo tudi za proizvode, ki se dajejo v promet kot dodatki in pomožna sredstva pri pranju, čiščenju in pomivanju.

2. člen

(opredelitev pojmov)

Detergenti so pripravki, ki so namenoma sestavljeni tako, da imajo čistilni učinek in se dajejo v promet industrijskim uporabnikom ali za splošno uporabo kot proizvodi za pranje, pomivanje oziroma čiščenje. Sestavljeni so iz osnovnih sestavin (površinsko aktivnih snovi) in iz pomožnih dodatkov (adjuvantov, pospeševalcev, polnil, nosilcev in drugih).

Dodatki in pomožna sredstva pri pranju, čiščenju in pomivanju so snovi ali pripravki, ki niso detergenti v smislu prejšnjega odstavka, se pa uporabljajo kot pomožna in dodatna sredstva za izboljšanje čistilnih učinkov detergentov ali za doseganje drugih posebnih učinkov pri čiščenju, pranju in pomivanju. Ti dodatki so, med drugim, lahko: navadna ali optična belila, mehčalci za perilo, škrobila, sredstva za lesk, loščila, pripravki za nego posebnih površin (usnja, pohištva, stekla...).

Neionske površinsko aktivne snovi so površinsko aktivne snovi, ki se po izmenjavi na kationskem in anionskem izmenjevalcu določijo kot bizmut-aktivne snovi po referenčni preizkusni metodi, navedeni v prilogi, ki je sestavni del tega pravilnika.

Anionske površinsko aktivne snovi so površinsko aktivne snovi, ki se po izmenjavi na kationskem in anionskem izmenjevalcu določijo kot metilen-modro-aktivne snovi po referenčni preizkusni metodi, navedeni v prilogi.

Referenčna preizkusna metoda je analizni postopek, ki se uporablja pri presojanju biorazgradljivosti površinsko aktivnih snovi v primerih, ko druge dovoljene metode dajo dvoumne rezultate, ki privedejo do sporov glede skladnosti z zahtevami iz tega pravilnika. Rezultat referenčne preizkusne metode je dokončen.

3. člen

(pogoji za promet)

Detergenti se lahko dajejo v promet in uporabljajo v Republiki Sloveniji le, če površinsko aktivne snovi, ki jih vsebujejo, pri običajni uporabi niso škodljive za zdravje ljudi ali živali in če:

– povprečna stopnja biorazgradljivosti anionskih in neionskih površinsko aktivnih snovi, ki jih vsebujejo, ni manjša od 80%, oziroma

– povprečna stopnja biorazgradljivosti kationskih in amfoternih površinsko aktivnih snovi, ki jih vsebujejo, ni manjša od 90%.

Biorazgradljivost površinsko aktivnih snovi se ugotavlja z metodami, navedenimi v prilogi.

Poleg metod iz prejšnjega odstavka se za določanje biorazgradljivosti površinsko aktivnih snovi lahko uporabljajo druge metode, če:

– površinsko aktivne snovi ni mogoče določati z metodami iz prejšnjega odstavka, oziroma

– so učinkovitejše ali natančnejše in upoštevajo zahteve EN ISO 11 733.

4. člen

(razvrščanje, pakiranje in označevanje)

Detergenti, ki se dajejo v promet v splošno uporabo, morajo biti razvrščeni, označeni in pakirani v skladu s predpisom, ki določa razvrščanje, pakiranje in označevanje nevarnih pripravkov. Ne glede na predpis iz prejšnjega odstavka morajo biti na embalaži jasno, čitljivo in neizbrisno navedeni naslednji podatki:

1. ime izdelka,

2. ime ali trgovsko ime in naslov ali blagovna znamka pravne ali fizične osebe, ki je odgovorna za dajanje izdelka v promet,

3. koncentracije sestavin, navedenih v 5. členu tega pravilnika, podane s koncentracijskimi območji, predpisanimi v 6. členu tega pravilnika,

4. navodila za uporabo in napotke za doziranje s priloženimi količinami (v mililitrih ali gramih oziroma številu merilnih posodic; pri tem mora biti merilna posodica, če je priložena, označena v enakih enotah kot so navedene v navodilih). Za detergente, namenjene za pranje perila, morajo biti količine za doziranje navedene za standardno polnitev pralnega stroja, za en ali dva pralna ciklusa in za posamezne razrede trdote vode (kolikor le-ta vpliva na pralni učinek detergenta). Podatki iz 1. in 2. točke prejšnjega odstavka morajo biti navedeni tudi v dokumentaciji, ki spremlja detergent pri prevozu v razsutem stanju.

5. člen

(sestavine, ki se navajajo)

Sestavine, za katere je potrebno na embalaži navajati koncentracije, če te presegajo 0,2%, so:

– fosfati,

– fosfonati,

– anionske površinsko aktivne snovi,

– kationske površinsko aktivne snovi,

– amfoterne površinsko aktivne snovi,

– neionske površinsko aktivne snovi,

– belilna sredstva na podlagi kisika,

– belilna sredstva na podlagi klora,

– EDTA,

– nitrilotriocetna kislina,

– fenoli in halogenirani fenoli,

– p-diklorobenzen,

– aromatski ogljikovodiki,

– alifatski ogljikovodiki,

– halogenirani ogljikovodiki,

– milo,

– zeoliti,

– polikarboksilati.

Sestavine, ki jih je obvezno treba navajati ne glede na njihovo koncentracijo, so:

– encimi,

– dodatki za konzerviranje,

– razkužila in biocidne snovi.

6. člen

(navajanje koncentracijskih območij)

Koncentracije sestavin iz prejšnjega člena se navajajo z naslednjimi koncentracijskimi območji:

* Pravilnik povzema določbe direktiv 73/404/EGS, 82/242/EGS, 86/94/EGS, 73/405/EGS in 82/243/EGS, ter poročila Evropske komisije št. 89/542/EGS.

- manj kot 5%,
- med 5 in 15%,
- med 15 in 30%,
- več kot 30%.

Podatki iz prejšnjega odstavka morajo biti podani v obliki, ki je v skladu s splošnimi normami, splošno uveljavljena v stroki in je s tem mogoče pričakovati, da bodo razumljivi usposobljenim uporabnikom, ki so jim namenjeni.

7. člen

(detergenti v industrijski rabi)

Detergenti, ki so namenjeni izključno poklicni uporabi in uporabi v industriji, se lahko dajejo v promet v embalaži brez podatkov, navedenih v 5. členu tega pravilnika, če so enakovredni podatki uporabnikom na voljo v tehničnih dokumentih, varnostnih listih ali na kak drug primeren način.

8. člen

(odločanje v primeru sporov in pristojnosti urada)

V primeru, ko pristojna inšpekcija na podlagi ugotovljene neskladnosti na podlagi 3. člena tega pravilnika prepove promet detergenta, proizvedenega v drugi državi članici Evropske unije, o tem obvesti Urad Republike Slovenije za kemikalije (v nadaljnjem besedilu: urad). Za razjasnitev primera urad v skladu s postopkom, sprejetim v Evropski uniji, sodeluje s pristojnimi organi držav Evropske unije in Evropsko komisijo.

Če država članica Evropske unije prepove promet detergentov slovenskega proizvajalca, lahko urad po prejemu obvestila od pristojnega organa te države od proizvajalca zahteva ustrezna pojasnila in podatke o sestavi, izvedenih preizkusih biorazgradljivosti in druge podatke, ki bi lahko bili pomembni za razjasnitev primera.

Če pristojni organi vpletenih držav članic spora ne morejo razrešiti sami, končno odločitev v sporih sprejme Evropska komisija, pri tem pa upošteva rezultate referenčne preizkusne metode, ki jo izvede laboratorij, ki ga na podlagi dogovorjenih kriterijev izbere Evropska komisija.

Minister, pristojen za zdravje na predlog urada imenuje laboratorije z akreditacijo za referenčne preizkusne metode določanja biorazgradljivosti površinsko aktivnih snovi po metodah, navedenih v prilogi. Imenovani laboratoriji lahko v skladu s prejšnjim odstavkom sodelujejo v postopkih za ugotavljanje biorazgradljivosti površinsko aktivnih snovi.

9. člen

(uskladitev)

Pravna ali fizična oseba, ki daje v promet detergente, mora svojo dejavnost uskladiti s tem pravilnikom do 30. 6. 2003.

Detergenti, ki so že bili v prometu na dan uveljavitve tega pravilnika, so lahko v prometu najkasneje do 31. 12. 2003.

10. člen

Z dnem uveljavitve tega pravilnika prenehajo veljati naslednji pravilniki:

- odredba o obvezni proizvodni specifikaciji za detergente za strojno in ročno pranje tekstilnih predmetov (Uradni list SFRJ, št. 53/83),
- odredba o obvezni proizvodni specifikaciji za tekoče detergente za ročno pomivanje posode (Uradni list SFRJ, št. 67/85),
- odredba o pakiranju in deklariranju detergentov v obliki praška za pranje tekstilnih predmetov (Uradni list SFRJ, št. 53/83).

11. člen

(uveljavitev pravilnika)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, 8. člen pa se uporablja od dne pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji.

Št. 022-1/02

Ljubljana, dne 29. julija 2002.

Minister
za zdravje

prof. dr. Dušan Keber, dr. med. l. r.

PRILOGA 1

I) Metode za določanje stopnje biorazgradljivosti površinsko aktivnih snovi v detergentih

Za izvajanje tega pravilnika se za preizkušanje stopnje biorazgradljivosti neionskih površinsko aktivnih snovi uporabljajo naslednje metode:

- Metoda OECD, objavljena v OECD Technical Report "Proposed Method for the Determination of the Biodegradability of Surfactants used in Synthetic Detergents", 11. 6. 1976;

- Metoda "Verordnung über die Abbaubarkeit anionischer und nichtionischer grenzflächenaktiver Stoffe in Wasch- und Reinigungsmitteln", Bundesgesetzblatt, 1977, Part I, 244 in Bundesgesetzblatt, 1980 Part I, 706;

- Metoda T 73-270, 1974, Association française de normalisation (AFNOR) in Journal officiel de la République française, 18. 1. 1978;

- Metoda "Porous Pot Test", The United Kingdom Water Research Centre, Technical Report No 70/1978;

- Metoda Evropske skupnosti, 382L0242, OJ L 109, 22. 4. 1982, 1-17.

Za izvajanje tega pravilnika se za preizkušanje stopnje biorazgradljivosti anionskih površinsko aktivnih snovi uporabljajo naslednje metode:

- Metoda OECD, objavljena v OECD Technical Report "Proposed Method for the Determination of the Biodegradability of Surfactants used in Synthetic Detergents", 11. 6. 1976;

- Metoda "Verordnung über die Abbaubarkeit anionischer und nichtionischer grenzflächenaktiver Stoffe in Wasch- und Reinigungsmitteln", Bundesgesetzblatt, 1977, Part I, 244, Bundesgesetzblatt, 1980 Part I, 706;

- Metoda T 73-260, 1981, Association française de normalisation (AFNOR) in Journal officiel de la République française, 18. 1. 1978, 514-515;

- Metoda "Porous Pot Test", The United Kingdom Water Research Centre, Technical Report No 70/1978.

- Metoda Evropske skupnosti, 382L0243, OJ L 109, 22. 4. 1982, 18-30.

Za izvajanje tega pravilnika je za preizkušanje stopnje biorazgradljivosti kationskih površinsko aktivnih snovi priporočljiva naslednja metoda:

- Metoda po DIN 38 409-1989-07.

Za izvajanje tega pravilnika sta za preizkušanje stopnje biorazgradljivosti amfoternih površinsko aktivnih snovi priporočljivi naslednji metodi:

- Metoda (1989) DIN 38 409 - Teil 20 (za določanje amfoternih površinsko aktivnih snovi v odsotnosti kationskih površinsko aktivnih snovi);

- Metoda Orange II (Boiteux, 1984) (v vseh drugih primerih).

II) Referenčne metode za izvajanje dokaznih preizkusov biorazgradljivosti

Referenčne metode za izvajanje dokaznih preizkusov biorazgradljivosti se s tem pravilnikom uvajajo v originalnem angleškem besedilu v skladu z direktivami ES, ki so bile objavljene v Uradnih listih ES:

- 82/242/EEC, OJ L 109, 22. 4. 1982, str. 1 (priloga)

- 82/243/EEC, OJ L 109, 22. 4. 1982, str. 18 (priloga)

Referenčne metode so na razpolago pri Uradu Republike Slovenije za kemikalije, Breg 14, Ljubljana.

3482. Pravilnik o postopku prijave in načinu ocenjevanja novih snovi

Na podlagi četrtega odstavka 11. člena in šestega odstavka 23. člena zakona o kemikalijah (Uradni list RS, št. 36/99) izdaja minister za zdravje

P R A V I L N I K
o postopku prijave in načinu ocenjevanja novih snovi*

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen
(namen)

Ta pravilnik določa vsebino, roke in postopke ob prijavi novih snovi, ki se dajejo v promet v Republiki Sloveniji oziroma v carinskem območju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU), ter način ocenjevanja in temeljna načela za izdelavo ocene tveganja, ki jo nova snov lahko predstavlja za človeka ali okolje.

2. člen
(pomen izrazov)

Izrazi v tem pravilniku imajo enak pomen kot v zakonu o kemikalijah (Uradni list RS, št. 36/99).

V tem pravilniku se uporabljajo tudi naslednji izrazi:

a) znanstvene raziskave in razvoj je znanstveno poskušanje, analize ali kemijske raziskave, ki se izvajajo v nadzorovanih pogojih. Vključuje ugotavljanje specifičnih lastnosti snovi, njenega delovanja, učinkovitosti, škodljivih vplivov na zdravje človeka ali okolje, kot tudi znanstvene raziskave v zvezi z razvojem novega pripravka,

b) v uporabo usmerjene raziskave in razvoj je nadaljnji razvoj snovi, kjer se na poskusni ali proizvodni ravni raziskujejo nove možnosti uporabe snovi,

c) ugotovitev nevarnih lastnosti je opredelitev škodljivih lastnosti in delovanja, ki jih ima snov sama po sebi,

d) ocena razmerja med odmerkom oziroma koncentracijo in učinkom je ocena odvisnosti nastanka posledic in njihove resnosti od odmerka ali stopnje izpostavljenosti snovi,

e) ocena izpostavljenosti pomeni določitev emisij, razširjanja, hitrosti gibanja v okolju ter pretvorbe oziroma razpada snovi, ter ocena dejanskega ali pričakovanega odmerka oziroma izpostavljenosti različnih skupin prebivalstva in posameznih delov okolja (vode, zraka in zemlje) tej snovi,

f) opredelitev tveganja je ocena pogostnosti in resnosti škodljivih učinkov, ki se lahko pojavijo pri ljudeh ali v posameznih delih okolja (voda, zrak in zemlja) zaradi dejanske ali pričakovane izpostavljenosti snovi in je lahko izražena tudi kvantitativno,

g) priporočilo za zmanjšanje tveganja je seznam priporočenih ukrepov, s katerimi je mogoče zmanjšati tveganje za človeka in okolje, ki se pojavi z dajanjem nove snovi v promet,

h) homopolimer je polimer, sestavljen iz ene vrste monomernih enot,

i) kopolimer je polimer, ki ga sestavlja več vrst monomernih enot,

j) polimer za katerega velja skrajšani postopek prijave je polimer, ki zadošča kriterijem iz 3. člena priloge 1 tega pravilnika,

k) družina polimerov je skupina homopolimerov ali kopolimerov z relativno podobno povprečno molsko maso oziroma sestavo (razmerjem) monomernih enot, ki nastanejo zaradi namerno spremenjenih sinteznih pogojev pri istem sinteznem postopku. Polimere kot družino je mogoče obravnavati:

– homopolimere z relativno podobnimi M_n ,

– kopolimere:

– z različno sestavo komponent, vendar v relativno ozkem razponu M_n , ali

– z relativno podobno sestavo, če so njihove M_n večje od 1000,

l) M_n je številčno povprečje molskih mas,

m) M je molska masa.

II. PRIJAVA NOVIH SNOVI

3. člen

(pogoji za dajanje novih snovi v promet)

Če ni z zakonom drugače določeno, se nove snovi kot take ali v pripravkih lahko dajejo v promet le, če so bile prijavljene Uradu Republike Slovenije za kemikalije (v nadaljnjem besedilu: urad) v skladu z zakonom o kemikalijah in na način, ki je predpisan s tem pravilnikom, oziroma jih je proizvajalec ali uvoznik prijavil v EU.

4. člen

(izjeme)

Določbe tega pravilnika se ne uporabljajo za:

a) snovi, ki so že vpisane v seznam EINECS,

b) snovi in dodatke, ki se uporabljajo izključno za živalsko prehrano,

c) snovi, ki se uporabljajo izključno kot arome in dodatki v živilih,

č) zdravilne učinkovine v zdravilih, namenjene izključno za humano in veterinarsko uporabo, med katere pa se ne prištevajo vmesni produkti njihove proizvodnje,

d) snovi, ki se prijavljajo na podlagi drugih predpisov o prijavi ali odobritvi in za katere so zahtevani enaki podatki, kot jih zahteva ta pravilnik. Seznam teh predpisov objavlja urad,

e) polimeri, ki so sestavljeni iz monomernih enot, ki so v EINECS seznamu, in ne vsebujejo več kot 2% snovi, ki ni v seznamu EINECS.

5. člen

(prijavljanje novih polimernih snovi)

Prijava novih polimernih snovi poteka po posebnem postopku, določenim v prilogi 1 tega pravilnika.

6. člen

(polna prijava)

Polna prijava nove snovi mora vsebovati:

a) tehnično dokumentacijo s podatki, potrebnimi za izdelavo ocene tveganja, ki ga nova snov lahko predstavlja za človeka oziroma okolje in z vsemi podatki, ki so potrebni za izdelavo take ocene. Tehnična dokumentacija mora vsebovati najmanj podatke, ki so predpisani v stolpcu A priloge 2, tega pravilnika, vključno s poročili o študijah s podrobnimi in popolnimi opisi opravljenih študij ter uporabljenih metod, oziroma s seznamom strokovne literature in virov, ki so bili pri tem uporabljeni,

b) izjavo s pregledom stranskih in neželenih učinkov nove snovi glede na predvidene načine njene uporabe,

* Pravilnik povzema direktivo 79/831/EGS (šesta dopolnitev Direktive 67/548/EGS) ter direktivo 92/32/EGS (sedma dopolnitev Direktive 67/548/EGS) v tistih določbah, ki se nanašajo na prijavo novih snovi, in direktivo 93/67/EGS o osnovnih načelih za ocenjevanje tveganja prijavljenih snovi v celoti.

c) predlog za razvrstitev in označitev nove snovi na podlagi predpisa, ki ureja razvrščanje, pakiranje in označevanje nevarnih snovi,

č) predlog varnostnega lista, če je snov razvrščena kot nevarna,

d) povzetek tehnične dokumentacije, ki ga je potrebno predložiti v elektronski obliki in v formatu, ki ga določi urad.

Prijavitelj lahko dokumentaciji iz prejšnjega odstavka priloži tudi izjavo proizvajalca, da je prijavitelj njegov edini pooblaščen zastopnik v primeru, ko prijavitelj nove snovi zastopa proizvajalca, ki nima sedeža na območju EU.

Kadar je potrebno mora polna prijava nove snovi, poleg navedenega v prvem odstavku, vsebovati tudi vlogo za začasno omejitev posredovanja podatkov naknadnim prijaviteljem v skladu z drugim odstavkom 17. člena tega pravilnika. O začasni omejitvi odloči urad in lahko traja največ eno leto.

Poleg naštetih dokumentacije lahko prijavitelj uradu predloži tudi predhodno oceno tveganja, ki jo je izdelal v skladu s predpisanimi temeljnimi načeli za izdelavo ocene tveganja.

7. člen

(obveščanje o količinah nove snovi v prometu)

Vsak prijavitelj, ki je uradu prijavil novo snov s polno prijavo, mora urad obvestiti:

a) ko količina nove snovi, ki jo je dal v promet, doseže 10 ton na posameznega proizvajalca letno, oziroma ko skupna količina te snovi, dane v promet, doseže 50 ton na proizvajalca. V tem primeru lahko urad od prijavitelja zahteva, da izvede nekatere ali vse dodatne študije, navedene v prvem poglavju priloge 3 tega pravilnika, in določi rok za izvedbo teh študij,

b) ko količina nove snovi, ki jo je dal v promet, doseže 100 ton na posameznega proizvajalca letno, oziroma ko skupna količina te snovi, dane v promet doseže 500 ton na proizvajalca. V tem primeru mora prijavitelj v roku, ki mu ga določi urad, opraviti dodatne preskuse in študije, navedene v prvem poglavju priloge 3 tega pravilnika. Prijavitelj lahko na podlagi utemeljenih argumentov predlaga opustitev teh preskušanj ali uradu predlaga druge, ustrežnejše preskuse oziroma študije,

c) ko količina nove snovi, ki jo je dal v promet, doseže 1000 ton na posameznega proizvajalca letno, oziroma ko skupna količina te snovi, dane v promet, doseže 5000 ton na proizvajalca, urad prijavitelju predpiše program dodatnih preskusov oziroma študij, navedenih v drugem poglavju priloge 3 tega pravilnika in rok za njegovo izvedbo.

Prijavitelj mora uradu sporočati vse rezultate preskusov, ki jih je opravil na podlagi določb prejšnjega odstavka ali pa prostovoljno.

8. člen

(ugotavljanje skupne količine nove snovi)

Če za prijavljeno snov, ki se uvaža in daje v promet v EU, obstaja več prijaviteljev za istega proizvajalca, se za količine, navedene v prejšnjem členu, šteje celotna količina prijavljene snovi, ki je bila dana v promet v EU. To količino ugotovi Evropska komisija v sodelovanju s pristojnimi organi držav članic. Ko količine prijavljene snovi dosežejo vrednosti, navedene v prejšnjem členu, pristojni organi, pri katerih so bile vložene prijave, o tem obvestijo prijavitelje in jim sporočijo podatke o ostalih prijaviteljih. Obveznosti, ki izhajajo iz preskusov in preskušanj na podlagi prejšnjega člena, si prijavitelji medsebojno porazdelijo.

9. člen

(skrajšana prijava)

Prijavitelj, ki namerava v EU dati v promet manj kot eno tono nove snovi na proizvajalca na leto, uradu dostavi skrajšano prijavo, ki vsebuje:

a) tehnično dokumentacijo s podatki, potrebnimi za izdelavo ocene tveganja, ki ga nova snov lahko predstavlja za človeka ali okolje in z vsemi podatki, ki so potrebni za izdelavo take ocene. Tehnična dokumentacija mora vsebovati najmanj podatke, ki so predpisani v stolpcu B priloge 2, tega pravilnika, vključno s poročili o študijah s podrobnimi in popolnimi opisi opravljenih študij ter uporabljenih metod, oziroma s seznamom strokovne literature in virov, ki so bili pri tem uporabljeni,

b) izjavo s pregledom stranskih in neželenih učinkov nove snovi glede na predvidene načine njene uporabe,

c) predlog za razvrstitev in označitev nove snovi na podlagi predpisa, ki ureja razvrščanje, pakiranje in označevanje nevarnih snovi,

č) predlog varnostnega lista, če je snov razvrščena kot nevarna,

d) povzetek tehničnega dosjeja, ki ga je potrebno predložiti v elektronski obliki in v formatu, ki ga določi urad.

Prijavitelj lahko dokumentaciji iz prejšnjega odstavka priloži tudi izjavo proizvajalca, da je prijavitelj njegov edini pooblaščen zastopnik v primeru, ko prijavitelj nove snovi zastopa proizvajalca, ki nima sedeža na območju EU.

Kadar je potrebno lahko dokumentacija iz prvega odstavka vsebuje tudi vlogo za začasno omejitev posredovanja podatkov naknadnim prijaviteljem v skladu z drugim odstavkom 17. člena tega pravilnika. Ta začasna oprostitve lahko traja največ eno leto in o njej odloči urad.

Če predvidena količina snovi, ki jo prijavitelj namerava dati v promet, ne presega 100 kg na proizvajalca na leto, lahko tehnična dokumentacija vsebuje samo podatke, predpisane v stolpcu C priloge 2 tega pravilnika.

Prijavitelj, ki je uradu dostavil tehnično dokumentacijo v skladu s prejšnjim odstavkom, mora dopolniti tehnično dokumentacijo v skladu s stolpcem B priloge 2 tega pravilnika, preden količina snovi, ki jo daje v promet, doseže 100 kg na proizvajalca na leto, oziroma ko skupna količina te snovi, dana v promet, doseže 500 kg na proizvajalca.

Prijavitelj, ki je uradu dostavil tehnično dokumentacijo za skrajšano prijavo na podlagi prvega odstavka tega člena, mora uradu predložiti polno prijavo preden količina snovi, ki jo daje v promet, doseže 1 tono na proizvajalca na leto oziroma, ko skupna količina snovi, dane v promet, doseže 5 ton na proizvajalca.

Snovi, ki jih prijavitelj prijavi v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena, morajo biti pakirane in označene v skladu s predpisom, ki ureja razvrščanje, pakiranje in označevanje nevarnih snovi, na podlagi nevarnih lastnosti, ki jih prijavitelj pozna ali jih lahko realno oceni. Snovi, ki jih zaradi nepopolnih ali pomanjkljivih podatkov še ni mogoče popolnoma označiti na predpisan način, se označijo s tistimi podatki, ki so znani, na etiketi pa mora biti naveden tudi stavek: "Pozor, snov še ni popolnoma preskušena!".

10. člen

(posebni primeri dajanja v promet brez prijave)

Nove snovi se lahko dajejo v promet v količinah, manjših od 10 kg na proizvajalca ali uvoznika na leto brez prijave, vendar pod pogojem, da proizvajalec oziroma uvoznik te snovi uradu dostavi podatke iz 1. in 2. točke stolpca C priloge 2 tega pravilnika.

Nove snovi, ki so namenjene izključno znanstvenim raziskavam in razvoju v nadzorovanih pogojih, se lahko brez

prijave dajejo v promet v količinah, manjših od 100 kg na proizvajalca na leto pod pogojem, da proizvajalec ali uvoznik, ki uveljavlja izjemo po tem odstavku, o tem obvesti urad ter vodi evidenco z imenom in oznako snovi, količinami v prometu in podatki o njenih uporabnikih. Te podatke mora sporočiti uradu vsakokrat, ko urad to zahteva, do 31. 3. tekočega leta pa mora uradu poslati letni pregled teh snovi v prometu za preteklo leto.

Snovi, ki se dajejo v promet omejenemu številu uporabnikov za potrebe v uporabo usmerjenih raziskav in razvoja v količinah, ki so potrebne za tovrstne raziskave in razvoj, se lahko dajejo v promet brez prijave. Proizvajalec ali uvoznik mora v ta namen uradu dostaviti vlogo za začasno opustitev prijave nove snovi, ki mora vsebovati podatke, navedene v prilogi 8 tega pravilnika.

V skladu s prejšnjim odstavkom lahko urad, na podlagi predložene dokumentacije, odobri začasno opustitev prijave nove snovi za dvanajst mesecev. Po preteku tega obdobja lahko prijavitelj zaradi upravičenih potreb in s podrobno obrazložitvijo prosi za podaljšanje opustitve prijave nove snovi še za največ dvanajst mesecev, ali pa, če snov namerava dati v promet, le-to prijavi v skladu s tem pravilnikom. Če snovi po končanih raziskavah ne namerava dati v promet, je ni potrebno prijavljati.

Urad lahko na podlagi ocene predložene dokumentacije in predvidenega tveganja za ljudi in okolje zahteva enake pogoje, kot veljajo za samo snov, tudi za produkte, ki nastajajo pri teh raziskavah in razvoju.

Za razvrščanje, pakiranje in označevanje snovi iz tega člena veljajo določbe petega odstavka prejšnjega člena.

Če so snovi iz tega člena po 10. točki 2. člena zakona o kemikalijah razvrščene v skupine (f) do (o) (zelo strupene, strupene, rakotvorne, strupene za razmnoževanje ali mutagene), mora njihov proizvajalec ali uvoznik uradu poleg ostale predpisane dokumentacije posredovati tudi informacije in podatke po točkah 2.3., 2.4. in 2.5. iz stolpca A priloge 2 tega pravilnika, poleg teh pa tudi razpoložljive podatke o njihovi akutni toksičnosti.

11. člen

(tajnost podatkov)

Ob prijavi lahko prijavitelj podatke iz 6., 7. in 9. člena tega pravilnika, za katere meni, da bi mu njihovo razkritje lahko povzročilo gospodarsko škodo, označi kot tajne. Zahtevo po varovanju poslovnih tajnosti mora pisno obrazložiti. Če prijavitelj kasneje te podatke razkrije sam, mora o tem obvestiti urad. Urad lahko tudi sam po lastni presoji določi tiste podatke v prijavi, za katere meni, da bi lahko bili predmet industrijske ali komercialne zaščite.

Urad podatke, vključno s tistimi, ki so označeni kot tajni, posreduje Evropski komisiji in pristojnim organom v drugih državah članicah, pa tudi osebam, ki so neposredno udeležene v pravnih in upravnih postopkih nadzora novih snovi v prometu, ali sodelujejo pri upravnih postopkih. Vsi, ki so bili seznanjeni s tajnimi podatki, morajo z njimi ravnati v skladu s pravili o varovanju tajnih podatkov.

12. člen

(uporaba trgovskega imena)

Na zahtevo urada se nova snov izjemoma lahko uvrsti na seznam ELINCS pod njenim trgovskim imenom. Če snov ni razvrščena kot nevarna kemikalija, lahko ta izjema praviloma traja največ tri leta. V izjemnih primerih, ko urad oceni, da bi navedba pravega kemijskega imena po IUPAC nomenklaturi razkrila ključne podatke o proizvodnji ali tržni uporabi te snovi, se lahko snov v seznamu navaja pod trgovskim imenom vse dokler urad to ocenjuje za potrebno.

Nevarne snovi se lahko v seznamu ELINCS pod trgovskim imenom navajajo le, dokler se ne uvrstijo na seznam priloge I (Seznam nevarnih snovi, ki so enotno razvrščene in označene na ravni Evropske skupnosti), predpisa, ki ureja razvrščanje, pakiranje in označevanje nevarnih snovi.

13. člen

(postopek urada po prejemu polne prijave)

Urad po prejemu polne prijave nove snovi prijavitelju izda potrdilo o prejemu in pregleda prijavno dokumentacijo. Če je prijavnica popolna, najkasneje v 60 dneh od njenega prejema obvesti prijavitelja o sprejetju prijave in mu izda registracijsko številko, pod katero vpiše novo snov v seznam.

V primeru, da prijavnica dokumentacija ni popolna, urad od prijavitelja najkasneje v 60 dneh po prejemu prijavnice dokumentacije zahteva njeno dopolnitev. V tem primeru se za datum prejema polne prijave nove snovi šteje datum, ko prijavitelj dopolni prijavno dokumentacijo v skladu z zahtevami urada.

14. člen

(postopek urada po prejemu skrajšane prijave)

Urad po prejemu skrajšane prijave nove snovi pregleda prijavno dokumentacijo. Če je prijavnica dokumentacija popolna, najkasneje v 30 dneh od njenega prejema obvesti prijavitelja o sprejetju prijave in mu izda registracijsko številko, pod katero novo snov vpiše v seznam.

V primeru, da prijavnica dokumentacija ni popolna, urad od prijavitelja najkasneje v 30 dneh po prejemu prijavnice dokumentacije zahteva njeno dopolnitev. V tem primeru se za datum prejema skrajšane prijave nove snovi šteje datum, ko prijavitelj dopolni prijavno dokumentacijo v skladu z zahtevami urada.

15. člen

(dajanje novih snovi v promet)

Če urad ne določi drugače, lahko prijavitelj prijavljeno snov da v promet najprej 60 dni po prejemu polne prijave oziroma 30 dni od obvestila o prejemu skrajšane prijave. Če urad prijavitelja nove snovi po skrajšanem postopku obvesti o sprejetju prijave prej kot v 30 dneh, sme dati novo snov v promet, če je od obvestila o prejemu skrajšane prijave na uradu preteklo več kot 15 dni.

V primeru, da urad v roku, določenem v prejšnjem in tem členu, ne opravi nobenega dejanja, lahko prijavitelj da snov v promet.

16. člen

(naknadno sporočanje uradu)

Prijavitelj mora uradu sporočiti:

- a) nova spoznanja o vplivih prijavljene snovi na človeka in okolje,
- b) vsak nov način uporabe prijavljene snovi,
- c) vsako spremembo sestave prijavljene snovi po točki 1.3. priloge 2 tega pravilnika,
- č) vsako spremembo svojega statusa proizvajalca oziroma uvoznika,

kakor hitro prijavitelj pridobi ta podatek.

Ne glede na zahteve iz prejšnjega odstavka mora prijavitelj uradu letno, do 31. marca za preteklo koledarsko leto, sporočiti količine snovi, ki jih je dal v promet.

Uvozniki, ki uvažajo prijavljeno snov na podlagi skupne prijave, ki jo je uradu predložil pooblaščen zastopnik, morajo pooblaščenega zastopnika redno obveščati o količinah prijavljene snovi, ki so jo uvozili v EU.

17. člen

(večkratne prijave in preprečevanje podvajanja preskušanj na vretenčarjih)

Prijavitelj, ki namerava uradu prijaviti snov, ki je že prijavljena v skladu s tem pravilnikom, lahko v svoji prijavi pri navajanju podatkov po 3., 4. in 5. točki priloge 2 tega pravilnika uporabi podatke, ki jih je ob prejšnji prijavi navedel prvi prijavitelj, če lahko dokaže, da je snov, ki jo prijavlja, vključno s podatkom o stopnji čistote, identiteto dodatkov ter nečistot, identična predhodno prijavljeni, in če od prvega prijavitelja pridobi pisno soglasje, da te podatke lahko uporabi. Pri vseh ostalih točkah prijave sklicevanje na predhodne prijave ni možno.

Preden prijavitelj, ki namerava prijaviti novo snov, začne s preskušanjem na vretenčarjih za pridobitev podatkov, navedenih v 6. oziroma 9. členu tega pravilnika, mora od urada zahtevati podatke o morebitnih predhodnih prijavah te snovi ter o nazivu in naslovu predhodnih prijaviteljev. Pisni zahtevi mora priložiti dokazila, iz katerih je razvidna njegova resna namera za dajanje snovi v promet in količine, ki jih namerava dati v promet. V primeru, ko urad oceni, da je zahteva prijavitelja utemeljena in predhodni prijavitelji niso zahtevali oziroma jim ni bila odobrena začasna omejitev glede izvajanja 6. in 9. člena tega pravilnika, mora urad pri naslednjih prijavah po uradni dolžnosti upoštevati podatke, ki so jih predložili predhodni prijavitelji. Novemu prijavitelju posreduje podatke o predhodnih prijaviteljih, predhodne prijavitelje pa o tem obvesti in jim sporoči naziv in naslov naslednjega prijavitelja.

Predhodni in naslednji prijavitelji se morajo sporazumno dogovoriti o skupni uporabi podatkov in o sodelovanju pri nadaljnjih preskušanjih prijavljene snovi, z namenom da pridobljene podatke posredujejo naprej uradu v skladu s 6. in 9. členom tega pravilnika. Prav tako se morajo dogovoriti glede medsebojne delitve stroškov. Če dogovora ne sklenejo sporazumno, medsebojne obveznosti dosežejo v skladu s predpisi civilnega in obligacijskega prava.

18. člen

(ocena tveganja)

Urad po prejemu polne ali skrajšane prijave za novo snov izdelava oceno tveganja, ki ga dajanje v promet lahko predstavlja za človeka in okolje. Oceno tveganja se obnavlja na podlagi novih podatkov, pridobljenih v skladu s 6., 9. in 16. členom tega pravilnika. Za preverjanje, nadzor in izdelavo ocene tveganja lahko urad:

- a) od prijavitelja zahteva ustrezne količine vzorcev nove snovi, potrebne za analize,
- b) ne glede na pogoje iz 6. oziroma 9. člena tega pravilnika od prijavitelja kadarkoli zahteva katerekoli podatke iz priloge 3 tega pravilnika, oziroma dodatne podatke in preskuse oziroma študije, ki jih pri izdelavi ocene tveganja potrebuje.

Na podlagi izdelane ocene tveganja urad v okviru svojih pristojnosti v sodelovanju s pristojnimi organi drugih držav uvede ustrezne ukrepe za varen promet in uporabo nove snovi, predpiše ustrezna navodila za zmanjšanje ali preprečitev tveganja za človeka in okolje, ter izdelava usmeritve za nadaljnja preskušanja.

19. člen

(mednarodno sodelovanje)

Urad Evropski komisiji po prejemu prijave na podlagi 6. ali 9. člena tega pravilnika v najkrajšem možnem času posreduje:

- a) izvod prijave z vsemi podatki, navedenimi v 6. oziroma 9. členu tega pravilnika,

- rezultate dodatnih preskusov oziroma študij, izvedenih na podlagi 7. oziroma 9. člena tega pravilnika,
- vse podatke, ki jih pridobi na podlagi 16. člena tega pravilnika,

- podatke o dodatnih preskusih oziroma študijah nove snovi, ki jih je zahteval od prijavitelja v skladu s 16. členom tega pravilnika in obrazložitev za ta ukrep, ter pridobljene rezultate in njihovo oceno,

- podatke o izjemah na podlagi 4. in 10. člena tega pravilnika, ki so jih prijavitelji uveljavljali pri njem,
- oceno tveganja na podlagi prejšnjega člena.

Podatke iz prejšnjega odstavka lahko urad Evropski komisiji pošlje tudi v obliki povzetka, vendar mora pri tem zagotoviti, da je izvirna prijava na razpolago Evropski komisiji ali pristojnim organom drugih držav članic.

Če urad prejme prijavo nove snovi in z njo ravna v skladu s prvim odstavkom tega člena, lahko v zvezi z vsemi zadevami iz tega odstavka neposredno sodeluje s pristojnimi organi ostalih držav ali z Evropsko komisijo. Urad se lahko posvetuje s pristojnimi organi in v največji možni meri upošteva njihove pripombe in predloge pri določanju dodatnih ali nadaljnjih preskušanj nove snovi in pri izdelavi ocene tveganja.

V primeru, ko urad od Evropske komisije prejme kopijo prijave nove snovi, ki je bila vložena pri pristojnem organu v drugi državi, lahko neposredno s tem pristojnim organom ali z Evropsko komisijo naveže stike in z njima sodeluje pri vseh zadevah iz prvega odstavka tega člena, če se mu to zdi potrebno. Z njim se lahko posvetuje in mu posreduje svoje pripombe in predloge pri določanju dodatnih ali nadaljnjih preskušanj nove snovi in pri izdelavi ocene tveganja.

III. OCENJEVANJE TVEGANJA NOVIH SNOVI

20. člen

(organi, pristojni za izvajanje ocene tveganja)

Oceno tveganja pripravi urad. Za izdelavo ocene tveganja v celoti ali njenih posameznih delov lahko minister pristojen za zdravje, na predlog urada pooblasti zunanje institucije oziroma posamezne strokovnjake iz teh institucij.

21. člen

(načela ocenjevanja tveganja)

Proces ocenjevanja tveganja mora obsegati določitev nevarnih lastnosti in, če je primerno, oceno razmerja med odmerkom (koncentracijo) in učinkom, oceno izpostavljenosti in opredelitev tveganja. Tveganje snovi se ocenjuje na način in po postopku, določenim v tem, ter v 22. in 23. členu tega pravilnika.

Ne glede na prejšnji odstavek se ocenjevanje posebnih učinkov (npr. zmanjševanje ozonske plasti in podobno), za katerega postopki iz tega in 23. člena tega pravilnika niso primerni, izvede za vsak primer posebej. Urad pisnemu poročilu, ki ga dostavi Evropski komisiji, priloži obrazložitev in podroben opis tega ocenjevanja.

Pri ocenjevanju izpostavljenosti je potrebno upoštevati skupine prebivalstva in dele okolja, za katere je na podlagi razpoložljivih podatkov mogoče ugotoviti ali vsaj razumno predvidevati, da so ali bi bile lahko izpostavljene tej snovi. Še posebej je treba proučiti njeno proizvodnjo, prevoz, skladiščenje, pripravo pripravkov ali predelavo, uporabo, ter odlaganje oziroma recikliranje njenih ostankov in odpadkov.

Kot rezultat ocene tveganja se sprejme enega ali več naslednjih sklepov:

- a) snov ne vzbuja takojšnje skrbi in je ni potrebno ponovno proučevati, dokler ni na voljo nadaljnjih podatkov

o tej snovi na podlagi 7. člena, tretjega ali četrtega odstavka 9. člena, oziroma prvega odstavka 16. člena tega pravilnika,

b) snov vzbuja skrb. Urad določi dodatne podatke potrebne za revizijo ocene tveganja, ki jih zahteva od prijavitelja, ko količina snovi v prometu doseže naslednjo količinsko skupino, določeno v 7. členu tega pravilnika, oziroma v tretjem ali četrtem odstavku 9. člena tega pravilnika, in s katerimi zatem obnovi oceno tveganja,

c) snov vzbuja skrb in urad takoj zahteva dodatne podatke o snovi,

d) snov vzbuja skrb in urad takoj pripravi predloge za zmanjšanje tveganja.

V primeru, ko ocena tveganja vodi do sprejetja sklepov pod točkami b), c) ali d) iz prejšnjega odstavka, urad o tem obvesti prijavitelja. Prijavitelj lahko na sklepe ocene da svoje pripombe in predloži dodatne podatke, za katere meni, da vplivajo na rezultate in oceno tveganja. Preden urad Evropski komisiji v skladu z 19. in 25. členom tega pravilnika pošlje končno poročilo ocene tveganja, jo obnovi in pri tem upošteva vse podatke, ki so pomembni za rezultate ocene tveganja in bi lahko vplivali na njene sklepe.

Pri pripravi priporočil za zmanjšanje tveganja je potrebno upoštevati medsebojne povezave in vplive med različnimi skupinami prebivalstva oziroma kompleksnost in medsebojno odvisnost ekosistemov, zato morajo biti taka, da njihovo izvajanje ne poveča tveganja za kako drugo skupino prebivalstva ali del okolja.

Predlogi za zmanjševanje tveganja lahko med drugim vključujejo:

– spremembe ali dopolnitve razvrščanja, pakiranja in označevanja nove snovi, ki jo predlaga prijavitelj na podlagi 6. ali 9. člena tega pravilnika,

– spremembe ali dopolnitve varnostnega lista, ki ga predlaga prijavitelj nove snovi na podlagi 6. ali 9. člena tega pravilnika,

– spremembe ali dopolnitve predlaganega ravnanja s snovjo in varnostnih ukrepov, ki jih v tehničnem dosjeju prijave dokumentacije navede prijavitelj nove snovi po točkah 2.3., 2.4. in 2.5. priloge 2 tega pravilnika,

– navodila in napotke ustreznim upravnim in nadzornim organom za uvedbo primernih ukrepov za zaščito prebivalstva in okolja.

22. člen

(postopek ocenjevanja tveganja za zdravje človeka)

Za vsako snov, prijavljeno na podlagi 6. ali 9. člena tega pravilnika, se pripravi ocena tveganja za zdravje človeka. Pri tem se najprej ugotovijo vsaj tiste nevarne lastnosti, ki izvirajo iz njenih lastnosti in možnih škodljivih učinkov iz 1. točke priloge 4 tega pravilnika.

Po opravljeni ugotovitvi nevarnih lastnosti, se nadaljuje postopek ocenjevanja v naslednjih fazah:

1. ocena razmerja med odmerkom (koncentracijo) in učinkom, če je to primerno;

2. ocena izpostavljenosti za vse skupine prebivalstva (delavci, potrošniki in človek izpostavljen prek okolja), ki so ali bi lahko bile izpostavljene zaradi uporabe snovi.

Postopki za opredelitev tveganja morajo biti izvedeni v skladu s smernicami, ki so določene v prilogi 4 tega pravilnika.

Ne glede na določbe iz prejšnjega odstavka tega člena velja:

– v primeru, da je bil za določitev nevarnosti izveden preskus, katerega rezultati so pokazali, da snovi ni potrebno razvrstiti v skladu s predpisom o razvrščanju in označevanju nevarnih snovi, pri oceni tveganja ni potrebno slediti postop-

ku pod 1. in 2. točko iz drugega odstavka tega člena. V tem primeru se upošteva sklep a) četrtega odstavka prejšnjega člena in postopek ocenjevanja se ne nadaljuje,

– v primeru, da ustrezen preskus za ugotovitev nevarnosti v povezavi z določenim učinkom ali lastnostjo še ni bil opravljen, se ta učinek ali lastnost ne upošteva pri pripravi ocene tveganja. Ne glede na prejšnji stavek se ta učinek ali lastnost lahko upošteva v primeru, če obstajajo drugi pomisleki ali utemeljeni razlogi za skrb.

23. člen

(ocena tveganja za okolje)

Za vsako snov, prijavljeno na podlagi 6. ali 9. člena tega pravilnika, se pripravi ocena tveganja za okolje, v povezavi z učinki snovi na okolje. V prvi fazi ocena obsega določitev nevarnih lastnosti snovi. Po opravljeni ugotovitvi nevarnih lastnosti, se nadaljuje postopek ocenjevanja v naslednjih fazah:

1. ocena razmerja med odmerkom (koncentracijo) in učinkom, če je to primerno,

2. ocena izpostavljenosti za vse dele okolja (npr. vodni in kopenski ekosistemi, zrak...), ki so ali bi lahko bili izpostavljeni snovi.

Postopki za opredelitev tveganja morajo biti izvedeni v skladu s smernicami iz priloge 5 tega pravilnika.

Ne glede na določbe iz prejšnjega odstavka tega člena velja:

– v primeru, da je bila snov prijavljena po 7. členu tega pravilnika in na podlagi pravilnika o razvrščanju, označevanju in pakiranju nevarnih snovi ni razvrščena kot okolju nevarna, ocene ni potrebno nadaljevati, če ne obstajajo drugi tehni pomisleki, za oceno tveganja pa se sprejme sklep a) iz četrtega odstavka 21. člena tega pravilnika,

– v primeru prijavljenih snovi v skladu z določbami 9. člena tega pravilnika, pri katerih ni zadostnih podatkov, da bi snov lahko primerno razvrstili kot okolju nevarno, se na podlagi podatkov, ki so na voljo (kot so npr. fizikalno-kemijski podatki in toksikološke lastnosti), oceni ali obstajajo utemeljeni sumi za zaskrbljenost v povezavi z učinki na okolje. Pri oceni tveganja se ne izvedeta postopka pod točkami 1. in 2. iz prvega odstavka tega člena, razen v utemeljenih primerih. V tem primeru se upošteva sklep a) četrtega odstavka 21. člena tega pravilnika, postopek ocenjevanja pa se ne nadaljuje.

24. člen

(končna ocena tveganja)

Po končanem ocenjevanju tveganja je potrebna odločitev kateri od štirih sklepov iz četrtega odstavka 21. člena tega pravilnika je ustrezen, in če je potrebno se predlagajo nadaljnji ukrepi na podlagi petega odstavka 21. člena tega pravilnika.

Postopek ocenjevanja tveganja se obnovi in po potrebi revidira, ko urad od prijavitelja prejme dodatne podatke o snovi na podlagi 7., 9., 16. ali 18. člena tega pravilnika. Pri obnovi ocene tveganja se uporabljajo iste metode, načela in postopki, kot pri njeni prvotni izdelavi.

25. člen

(zaključno poročilo)

Ko je sprejet oziroma so sprejeti sklepi ocene tveganja v skladu s prejšnjim členom, urad izdelava pisno poročilo, ki mora vsebovati najmanj podatke iz priloge 5 tega pravilnika. Poročilo urad v skladu z 18. členom tega pravilnika posreduje Evropski komisiji in ga obnavlja po vsaki obnovi ocene tveganja na podlagi prejšnjega člena.

IV. PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

26. člen

(sporočanje podatkov za nove snovi)

Proizvajalci in uvozniki novih snovi morajo najkasneje šest mesecev po uveljavitvi tega pravilnika uradu predložiti sporočila o novih snoveh, ki jih imajo na dan uveljavitve tega pravilnika v prometu v Republiki Sloveniji.

Proizvajalci in uvozniki, ki dajo novo snov v promet v obdobju po uveljavitvi tega pravilnika ter najkasneje do dneva pristopa Republike Slovenije k EU, morajo uradu predložiti sporočilo o novi snovi v 30 dneh po prvem dajanju nove snovi v promet.

Zavezanci uradu v sporočilu iz prvega in drugega odstavka tega člena predložijo podatke po točkah 1., 2., 5. in 6. obrazca "Sporočilo o kemikaliji", ki je priloga 1 pravilnika o sporočanju podatkov za kemikalije (Uradni list RS, št. 73/99), ter naslednje podatke o novi snovi:

- kemijsko ime (IUPAC ime),
- strukturno formulo,
- CAS številko (če je na razpolago),
- količino nove snovi, ki je bila dana v promet v prejšnjem koledarskem letu oziroma pričakovano količino za tekoče koledarsko leto.

Določbe iz prejšnjega odstavka ne veljajo za

- nove snovi, ki se uvozijo iz katerekoli države članice EU, vendar samo v primeru, da je snov že prijavljena v EU,
- nove snovi, za katere je zavezanec (proizvajalec ali uvoznik) že posredoval sporočilo po pravilniku o sporočanju podatkov za kemikalije. V tem primeru zavezanci uradu dostavijo le potrdilo urada o posredovanem sporočilu.

Do pristopa Republike Slovenije k EU bo urad v sodelovanju z Evropsko komisijo na podlagi tega pravilnika za vsako sporočeno novo snov iz prvega in drugega odstavka tega člena posebej določil pogoje in obveznosti zavezancev za nadaljnje dajanje te snovi v promet.

27. člen

(veljavnost pravilnika)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Določbe pravilnika se, z izjemo 26. člena, uporabljajo z dnem pristopa Republike Slovenije k EU.

Št. 0220-1/02

Ljubljana, dne 30. julija 2002.

prof. dr. Dušan Keber, dr. med. l. r.
Minister
za zdravje

PRILOGE

PRILOGA 1

Posebna določila za prijavo novih polimernih snovi

1. člen
(skupinski pristop)

Za prijavo polimernih snovi, ki jih je glede na definicijo pod točko k) 2. člena tega pravilnika mogoče združiti v družino, zadostuje ena prijava, ki pa praviloma vsebuje dokumentacijo za polimera na spodnji in zgornji meji družine.

Pri prijavi družine, kjer spodnji mejni polimer ni aktiven ali pa je aktivnost spodnjega in gornjega mejnega polimera enaka, zadostuje ena sama tehnična dokumentacija. Če je spodnji mejni polimer aktiven, zgornji pa ne, je potrebno preskuse opraviti tudi na vmesnih polimerih in tako določiti prvi aktivni polimer v družini.

2. člen
(podatki za standardno prijavo polimerov)

Pregled podatkov, ki so potrebni za standardno prijavo polimerov, je zbran v prilogi 2 tega pravilnika za naslednje skupine polimerov:

- podatki za polimere, ki se dajejo v promet v količinah, ki presegajo 1 tona na leto oziroma katerih skupna količina v prometu presega 5 ton, so navedeni v stolpcu D,
- podatki za polimere, ki se dajejo v promet v količinah med 100 in 1000 kg na leto, oziroma v skupni količini med 500 in 5000 kg, so navedeni v stolpcu E,
- podatki za polimere, ki se dajejo v promet v količinah, manjših od 100 kg na leto, oziroma v skupni količini, manjši od 500 kg, so navedeni v stolpcu F.

3. člen
(skrajšana prijava)

Za težko razgradljive polimere, ki imajo visoko povprečno molsko maso in koncentracija topnih komponent v vodi po ekstrakciji ne presega 10 mg/l, se lahko izvede skrajšana prijava, če je letna količina polimera, ki se daje v promet, manjša od 1 tone, oziroma njegova skupna količina v prometu ne presega 5 ton. Podatki, ki jih mora prijavitelj navesti v tehničnem dosjeju ob skrajšani prijavi, so navedeni v stolpcu H priloge 2.

Skrajšana prijava se lahko izvede tudi za polimer, ki se daje v promet v količinah, ki presegajo količine, navedene v prejšnjem odstavku, vendar pod pogojem, da polimer poleg lastnosti, navedenih v prejšnjem odstavku, ne vsebuje več kot 1% nizkomolekularnih komponent z molsko maso, manjšo od 1000. Navedeni odstotek se nanaša samo na monomere in nizkomolekularne komponente, ki nastanejo iz njih, ne vključuje pa ostalih komponent (npr. nečistot, primesi ali dodatkov). Tehnična dokumentacija prijave mora v tem primeru vsebovati podatke, navedene v stolpcu G priloge 2.

2.	Podatki o snovi	x	x	x	x	x	x	x	x
2.0.	Proizvodnja: Podatki v tej točki morajo omogočati približno, vendar realistično oceno izpostavljenosti ljudi in okolja pri proizvodnem procesu; navajanje podrobnosti o samem proizvodnem procesu, še posebej pa podatkov, ki so poslovna skrivnost ali kakorkoli drugače zaupni, ni potrebno.	x	x	x	x	x	x	x	x
2.0.1.	Tehnološki proces, ki se uporablja za proizvodnjo	x	x	x	x	x	x	x	x
2.0.2.	Ocena izpostavljenosti zaradi proizvodnje <ul style="list-style-type: none"> v delovnem okolju v okolju 	x	x	x	x	x	x		x
2.1.	Predvidena uporaba snovi: podatki v tej točki morajo omogočati približno, vendar realistično oceno izpostavljenosti ljudi in okolja pri predvideni oziroma predlagani uporabi.	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.1.	Načini uporabe Za vsak način uporabe je potrebno navesti opis delovanja in pričakovane učinke	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.1.1.	Tehnološki procesi, ki se uporabljajo pri uporabi snovi (če so znani)	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.1.2.	Ocena izpostavljenosti zaradi uporabe (če je znana) <ul style="list-style-type: none"> v delovnem okolju v okolju 	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.1.3.	Oblika, v kateri se snov daje v promet (kot čista snov, kot pripravek ali v drugem proizvodu)	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.1.4.	Koncentracija snovi v pripravkih in proizvodih v prometu (če je znana)	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.1.5.	Podatki o biološki razgradljivosti polimere z relevantnimi podatki				x	x	x		
2.1.2.	Področja uporabe z oceno količin za vsako področje <ul style="list-style-type: none"> industrija kmetijstvo oziroma usposobljeni potrošniki splošna uporaba 	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.3.	Seznam prejemnikov snovi (če so znani in je njihova navedba mogoča)	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.4.	Količina in sestava odpadkov, ki nastajajo pri predlagani uporabi	x			x			x	x
2.2.	Ocena količin snovi za vsakega od predvidenih načinov oziroma področij uporabe	x	x	x	x	x	x	x	x
2.2.1.	Skupna proizvodnja ali uvoz v tonah na leto <ul style="list-style-type: none"> v prvem koledarskem letu v naslednjih koledarskih letih Če se navajajo podatki za snov, ki se proizvaja izven območja Evropske unije in za katero je poročevalec edini uradni zastopnik, je potrebno navesti podatke za vsakega uvoznika iz točke 0. posebej.	x	x	x	x	x	x	x	x
2.2.2.	Proizvodnja oziroma uvoz za vsak način oziroma področje uporabe iz točk 2.1.1. in 2.1.2., izražena v odstotkih <ul style="list-style-type: none"> v prvem koledarskem letu v naslednjih koledarskih letih 	x	x	x	x	x	x	x	x
2.3.	Ravnanje s snovjo in varnostni ukrepi	x	x	x	x	x	x	x	x
2.3.1.	Ravnanje s snovjo	x	x	x	x	x	x	x	x
2.3.2.	Skladiščenje	x	x	x	x	x	x	x	x
2.3.3.	Prevoz	x	x	x	x	x	x	x	x
2.3.4.	Gorenje (podatki o plinih, ki nastajajo pri zgorevanju)	x	x	x	x	x	x	x	x
2.3.5.	Druge možne nevarne lastnosti, posebej reakcija z vodo	x	x	x	x	x	x	x	x
2.3.6.	Podatki o eksplozivnosti, kadar je snov v obliki prašnih delcev	x			x			x	x
2.4.	Ukrepanje v primeru izpustov	x	x	x	x	x	x	x	x
2.5.	Ukrepanje v primeru poškodb in zastrupitev	x	x	x	x	x	x	x	x
2.6.	Pakiranje	x	x	x	x	x	x	x	x
3.	Fizikalne in kemijske lastnosti snovi	x	x	x	x	x	x	x	x
3.0.	Opis snovi pri 20°C in 101,3 kPa	x	x	x	x	x	x	x	x
3.1.	Tališče	x	x		x	x			x
3.2.	Vrelišče	x	x		x	x			
3.3.	Relativna gostota	x			x				x
3.4.	Parni tlak	x	¹		x	¹			
3.5.	Površinska napetost	x			x				

3.6.	Topnost v vodi	x	x		x	x			
3.6.1.	Podatki o vodni ekstrakciji in topnosti v vodi				x	x		x	x
3.6.1.1.	Podatki o dolgoročni topnosti in ekstrakciji z vodo in nadaljnji preskusi				¹			x ¹	
3.7.	Porazdelitveni koeficient n-oktanol/voda	x	x		x	x			
3.8.	Plamenišče	x	x	x	x	x	x		
3.9.	Vnetljivost	x	x	x	x	x	x	x	x
3.10.	Eksplozivne lastnosti	x			x				x
3.11.	Temperatura samovžiga	x			x				x
3.12.	Oksidativne lastnosti	x			x				
3.13.	Podatki o velikosti delcev (granulometrični podatki) Za snovi, ki se bodo dale v promet v obliki, ki lahko povzroči nevarnost izpostavljanja z vdihavanjem, je treba izvesti preskus, s katerim se določi porazdelitev velikosti delcev.	x			x				x
3.14.	Termična stabilnost								x
3.15.	Podatki o ekstrakciji <ul style="list-style-type: none"> v vodi pri pH 2 in pH 9, 37°C v cikloheksanu 								x
3.16.	Podatki o obstojnosti na svetlobi				¹				x ¹
4.	Toksikološke študije	x	x	x	x	x	x	x	x ²
4.1.	Akutna toksičnost Za določitev akutne toksičnosti trdnih in tekočih snovi je potrebno obvezno upoštevati peroralni vnos, za plinaste in lahko hlapne snovi pa vnos z vdihavanjem. Pri polni prijavi je potrebno izvesti preskuse z vsaj še eno od poti vnosa, navedenih v točkah 4.1.2. ali 4.1.3.; izbira je odvisna od lastnosti snovi in možne izpostavljenosti pri ljudeh. Pri skrajšani prijavi zadošča preskus z eno potjo vnosa.	x	x	x	x	x	x		
4.1.1.	Pri zaužitju	x	x	x	x	x	x		
4.1.2.	Z vdihavanjem	x	x	x	x	x	x		
4.1.3.	Preko kože	x			x				
4.1.5.	Draženje kože	x	x		x	x			
4.1.6.	Draženje oči	x	x		x	x			
4.1.7.	Preobčutljivost v stiku s kožo (senzibilizacija)	x	x		x	x			
4.2.	Ponovljivi odmerki Način vnosa mora biti izbran tako, da ustreza naravi snovi in najbolj verjetnemu načinu vnosa pri ljudeh. Če ne obstajajo kontraindikacije, je najprimernejši peroralni vnos.	x			x				
4.2.1.	Toksičnost pri ponovljivih odmerkih (28-dnevna)	x			x				
4.3.	Drugi učinki	x	x		x	x			
4.3.1.	Mutagenost Snov mora biti preiskana v v dveh preskusih. Eden mora biti bakteriološki (povratna mutacija) z in brez metabolične aktivacije. Pri drugem preskusu je potrebno določiti kromosomske aberacije in poškodbe kromosomov genskega materiala, ki ni bakterijskega izvora. Če ni posebnih kontraindikacij, se preskus izvede in vitro z in brez metabolične aktivacije. V primeru, da katerikoli od teh dveh preskusov da pozitivne rezultate, je treba izvesti nadaljnja preskušanja, navedena v prilogi 7.	x	x		x	x			
4.3.2.	Pregled strupenosti za razmnoževanje	x			x				
4.3.3.	Toksikokinetična ocena snovi, izdelana na podlagi osnovnega nabora podatkov in drugih relevantnih podatkov.	x			x				
5.	Ekotoksikološke študije	x	x		x	x			x ²
5.1.	Učinki na posamezne organizme	x			x				
5.1.1.	Akutna toksičnost za ribe	x			x				
5.1.2.	Akutna toksičnost za vodne bolhe	x	¹		x	¹			
5.1.3.	Preskus zaviranja rasti alg	x			x				
5.1.6.	Zaviranje bakterij V primerih, ko bi lahko zaviralni učinki snovi na bakterije vplivali na biološko razgradnjo, je potrebno preskus na zaviranje bakterij izvesti pred študijami biološke razgradnje.	x			x				

5.2.	Razgradnja <ul style="list-style-type: none"> • biotska • fizikalno-kemijska (abiotična); če snov ni biorazgradljiva, je potrebno proučiti hitrost in stopnjo hidrolize v odvisnosti od pH. 	x			x				
		x	x		x	x			
		x			x				
5.3.	Preskus absorpcije in desorpcije	x			x				
6.	Metode za pretvorbe v neškodljivo obliko	x			x				x
6.1.	V industriji in pri profesionalni uporabi	x			x				x
6.1.1.	Možnost recikliranja	x			x				x
6.1.2.	Zmanjševanje stranskih oziroma neželenih učinkov	x			x				x
6.1.3.	Uničevanje: <ul style="list-style-type: none"> • nadzorovano odlaganje • sežig • vodne čistilne naprave • ostalo 	x			x				x
6.2.	Za široko potrošnjo	x			x				x
6.2.1.	Možnost recikliranja	x			x				x
6.2.2.	Zmanjševanje stranskih oziroma neželenih učinkov	x			x				x
6.2.3.	Uničevanje: <ul style="list-style-type: none"> • nadzorovano odlaganje • sežig • vodne čistilne naprave • ostalo 	x			x				x
7	Podatki o izvajalcih raziskav	x	x	x	x	x	x	x	x
7.1.	Ime oziroma naziv	x	x	x	x	x	x	x	x
7.2.	Naslov	x	x	x	x	x	x	x	x
7.3.	Telefonske in telefaks številke, elektronski naslov	x	x	x	x	x	x	x	x
7.4.	Ime kontaktne oziroma odgovorne osebe	x	x	x	x	x	x	x	x

¹ Podatek lahko urad zahteva, če oceni, da je potreben za oceno tveganja

² Urad lahko po proučitvi vsake prijave posebej na osnovi funkcionalnih skupin, strukturnih in fizikalnih lastnosti, poznavanja lastnosti nizkomolekularnih komponent polimere ali možne izpostavljenosti, zahteva katerikoli po datke iz točk 4 in 5, vendar zaradi tega ne sme podaljševati roka potrditve prijave.

PRILOGA 3

Dodatne študije in raziskave na podlagi točke c) prvega odstavka 7. člena tega pravilnika

Prva stopnja

Fizikalno-kemijske študije

Dodatne študije fizikalno-kemijskih lastnosti, glede na rezultate študij iz priloge 2 kot npr.:

- razvoj analitskih metod za odkrivanje in spremljanje snovi ali njenih produktov,
- raziskave produktov termičnega razkroja...

Toksikološke študije

- Študije plodnosti, opravljene na eni vrsti, eni generaciji, obeh spolih in z najprimernejšim načinom vnosa. Če so rezultati študije pri prvi generaciji dvoumni, se študija podaljša še na drugo generacijo. S temi študijami je s primerno izbiro odmerkov mogoče pridobiti tudi že nekaj osnovnih podatkov o strupenosti za razmnoževanje. Pozitivni rezultati v tej fazi se morajo potrditi s samostojno študijo strupenosti za razmnoževanje.
- Študija strupenosti za razmnoževanje, ki se izvede na eni vrsti in z najprimernejšim načinom vnosa. Te študije se izvedejo, če te lastnosti kemikalije niso bile raziskane pri študiji plodnosti.
- Študije subkronične oziroma kronične toksičnosti, vključno s specifičnimi študijami, ki potekajo na eni vrsti, obeh spolih in z najprimernejšim načinom vnosa, se izvedejo v primeru, ko rezultati študij pri ponovljivih odmerkih, navedenih v prilogi 2, pokažejo potrebo po dodatnih raziskavah. Taki znaki so npr.:
 - hujše ali nepovratne poškodbe,
 - zelo nizke ali nedoločljive spodnje meje učinkovanja (NOAEL),
 - sorodnost med kemijsko strukturo proučevane snovi in snovi s znanimi nevarnimi lastnostmi.
- Dodatne študije mutageneze oziroma presejevalna študija rakotvornosti.
Če sta oba preskusa v osnovnem naboru negativna, se izvedejo nadaljnji preskusi glede na specifične lastnosti in predviden način uporabe snovi. Če so rezultati v eni ali obeh osnovnih preskušanju osnovnega nabora pozitivni, se izvede dodatna študija drugih učinkov v drugih *in vivo* metodah.
- Osnovne toksikokinetične študije

Ekotoksikološke študije

- dolgotrajne toksikološke študije za vodno bolho (*Daphnia magna*), 21 dni,
- preskus na višjih rastlinah,
- preskus na deževnikih,
- nadaljnje toksikološke študije za ribe,
- preskusi bioakumulacije, ki se izvedejo na eni živalski vrsti, najbolje na ribah,
- dodatne študije o razgradnji snovi, če s študijami, navedenimi v prilogi 2 tega pravilnika, ni bilo mogoče določiti ustrezne stopnje razgradnje,
- nadaljnje študije absorpcije in desorpcije, glede na rezultate študij, navedenih v prilogi 2.

Druga stopnja

Toksikološke študije

Če ni utemeljenih razlogov, podprtih z nedvoumnimi dokazi, da določene študije niso potrebne, program toksikoloških študij obsega naslednja področja:

- študijo kronične toksičnosti,
- študijo rakotvornosti,
- študijo plodnosti oziroma razmnoževanja na treh ali več generacijah; raziskave se izvedejo, če so na prvi stopnji potrjeni tovrstni učinki snovi,
- študije toksičnosti na razvoj v predporodni in poporodni dobi,
- študije teratogenosti na vrstah, ki niso bile upoštevane v študijah na prvi stopnji,
- dodatne toksikokinetične študije, ki vključujejo biotransformacijo in farmakokinetiko,
- dodatni preskusi sistemske toksičnosti in toksičnosti na posamezne organe.

Ekotoksikološke študije

- dodatni preskusi akumulacije, razgradnje, gibanja ter absorpcije in desorpcije snovi v okolju,
- nadaljnje toksikološke študije za ribe,
- toksikološke študije s pticami,
- dodatne toksikološke študije z ostalimi organizmi.

PRILOGA 4

Osnovna načela ocene tveganja za človeka

Pri oceni tveganja je treba upoštevati spodaj navedene možne učinke, ki nastanejo zaradi uporabe snovi, ter populacije, za katere je verjetno, da bodo izpostavljene temu pripravku.

Toksični učinki:

- akutna toksičnost,
- dražilnost,
- jedkost,
- preobčutljivost (senzibilizacija),
- kronična toksičnost,
- mutagenost,
- rakotvornost,
- strupenost za razmnoževanje.

Fizikalno-kemijske lastnosti:

- eksplozivne lastnosti,
- vnetljivost,
- oksidativne lastnosti.

Skupine prebivalstva:

- delavci in poklicni uporabniki,
- potrošniki,
- osebe, posredno izpostavljene prek okolja.

1. Ugotovitev nevarnih lastnosti

V primerih iz drugega odstavka 22. člena tega pravilnika, ko so bile za ugotovitev posameznih nevarnih lastnosti izvedene ustrezne študije in na podlagi rezultatov snovi ni potrebno razvrstiti, je potrebno pregledati ostale razpoložljive podatke (npr. pozitivni rezultati *in vitro* poskusov mutagenosti...). Če tudi iz teh podatkov ni mogoče sklepati o nevarnih lastnostih snovi, opredelitev tveganja v zvezi s temi lastnostmi ni potrebna.

V primerih, ko za določitev posameznih nevarnih lastnosti ustrezne študije niso bile opravljene, se le-te lahko oceni iz drugih razpoložljivih podatkov (izpostavljenost, ocena na podlagi strukturne sorodnosti). Če na ta način ni mogoče pričakovati škodljivih učinkov, opredelitev tveganja v zvezi s temi lastnostmi ni potrebna.

2. Ocena razmerja med odmerkom (koncentracijo) in učinkom

Za toksičnost pri ponavljajočih se odmerkih in strupenosti za razmnoževanje se najprej določi krivuljo odziva v odvisnosti od odmerka (koncentracije) in če je mogoče, ugotovi, pri katerem odmerku (koncentraciji) ni več mogoče opaziti neželenih učinkov (NOAEL). Če iz krivulje ni mogoče določiti NOAEL, se za referenčno vrednost določi najnižji odmerek (koncentracija), pri kateri je mogoče opaziti neželen učinek (LOAEL).

Za oceno akutne toksičnosti, jedkosti in dražilnosti običajno ni mogoče določiti L/NOAEL po zahtevah tega pravilnika. Za akutno toksičnost se določi LD₅₀, LC₅₀, ali diskriminatorni odmerek iz testov s konstantnim odmerkom. Za oceno jedkosti in dražilnosti zadostuje ocena jedkih in dražilnih učinkov snovi same po sebi.

Mutagenost in rakotvornost se ocenjujeta na podlagi ocene strukturnih, fizikalnih ali kemijskih lastnosti snovi, ki lahko povzročijo mutacije ali nastanek raka. Če je iz podatkov razvidno, da je snov mutagena, ni pa genotoksična, je zanjo potrebno določiti L/NOAEL.

Za oceno preobčutljivosti kože in preobčutljivosti dihal zadošča ocena teh lastnosti, ki jih ima kemikalija sama po sebi.

3. Ocena izpostavljenosti

Ocena izpostavljenosti je kvantitativna ali kvalitativna ocena odmerka ali koncentracije snovi, ki ji bodo izpostavljene različne skupine prebivalstva. Ocena izpostavljenosti se izdelava za vse skupine (delavci-poklicni uporabniki, potrošniki in populacija izpostavljena posredno prek okolja), za katere je možno predvideti, da bodo izpostavljene snovi, vzorec izpostavljenosti pa mora upoštevati obe komponenti (prostorsko in časovno).

Ocena izpostavljenosti temelji na podatkih, ki jih ob prijavi nove snovi predloži prijavitelj na podlagi tega pravilnika in njegovih prilog, kakor tudi na podlagi drugih razpoložljivih podatkih. Pri izdelavi ocene izpostavljenosti se zlasti upoštevajo:

- rezultati ustreznih meritev izpostavljenosti,
- količina nove snovi v prometu,
- oblika, v kakršni se snov daje v promet ali uporablja (kot čista snov ali v pripravkih),
- kategorije uporabe,
- podatki o procesih, kjer se snov proizvaja in uporablja,
- fizikalne in kemijske lastnosti snovi, vključno s tistimi njenimi oblikami, ki nastanejo pri procesu (aerosoli...),
- možne poti izpostavljenosti in sposobnost absorpcije,
- pogostost in čas izpostavljenosti,
- lastnosti in velikost izpostavljenih skupin.

Pri izdelavi ocene izpostavljenosti s pomočjo modelov in ocen se upoštevajo rezultati meritev (monitoringa) snovi s podobnimi načini uporabe in vzorci izpostavljenosti.

Če se nova snov daje v promet v pripravku, je ocena izpostavljenosti za to snov potrebna v primeru, ko je pripravek zaradi svojih nevarnih lastnosti razvrščen v skladu s pravilnikom o razvrščanju, pakiranju in označevanju nevarnih pripravkov (Uradni list RS, št. 73/99, 45/00, 4/01 in 28/01), oziroma ko za to obstajajo drugi utemeljeni razlogi.

Pri oceni izpostavljenosti za fizikalno-kemijske učinke se določijo samo načini in pogoji uporabe, ki jih je mogoče predvideti iz podatkov v tehnični dokumentaciji.

4. Opredelitev tveganja

Za vsak učinek iz prve točke te priloge, za katerega je bila določena vrednost LOAEL ali NOAEL, se v postopku ocene tveganja ta vrednost primerja z ocenjenim odmerkom ali koncentracijo izpostavljenih skupin. Če sta obe vrednosti izraženi kvantitativno, se izračuna njuno razmerje. Na podlagi te primerjave oziroma izračunanega količnika, se sprejme zaključek iz četrtega odstavka 21. člena tega pravilnika.

Če vrednosti NOAEL ali LOAEL za katerikoli učinek ni mogoče določiti, na podlagi preskusov pa je mogoče opaziti vpliv odmerka oziroma koncentracije na intenzivnost učinka ali sklepati o resnosti učinka, se na podlagi teh in ostalih podatkov, ki so v zvezi z oceno izpostavljenosti, oceni verjetnost nastanka tega učinka. Na podlagi te ocene se predlaga eden ali več zaključkov iz četrtega odstavka 21. člena tega pravilnika.

Pri obravnavi in končnih sklepih ocene je potrebno upoštevati naslednje dejavnike:

- negotovost, ki izvira iz eksperimentalnih podatkov ter bioloških, farmakokinetičnih in farmakodinamičnih razlik med vrstami in med osebki iste vrste,
- vrsto in resnost učinka,
- specifične lastnosti skupine, na katero se nanaša ocena izpostavljenosti.

Opredelevitev tveganja zaradi fizikalno-kemijskih lastnosti izhaja iz ocene verjetnosti, da se ob pričakovanih načinih in pogojih uporabe pojavijo neželeni učinki. Če teh učinkov ni mogoče pričakovati, se za to tveganje običajno sprejme zaključek prve alinee četrtega odstavka 21. člena, v nasprotnem primeru pa zaključek četrte alinee četrtega odstavka iz 21. člena tega pravilnika.

PRILOGA 5

Osnovna načela ocene tveganja za okolje

1. Ugotovitev nevarnih lastnosti

Za snov, ki v skladu z drugim odstavkom 23. člena tega pravilnika ni razvrščena kot nevarna za okolje, se preučijo njene druge lastnosti, kot npr:

- velika zmožnost bioakumulacije,
- posebna časovna odvisnost toksičnosti,
- pomembni rezultati toksikoloških preskusov, kot npr. razvrstitev v skupino mutagenih, strupenih ali zelo strupenih kemikalij ali kot škodljive kemikalije z R40 ali R48...,
- strukturne lastnosti,

in na podlagi le-teh oceni, ali je oceno potrebno nadaljevati.

Če se ugotovi, da za snov, ki ni bila razvrščena kot nevarna za okolje, obstajajo utemeljeni razlogi za nadaljevanje ocene, podatki o njenih učinkih na organizme pa so pomanjkljivi, se po proučitvi sprejme zaključek druge ali tretje alinee četrtega odstavka 21. člena tega pravilnika.

2. Ocena razmerja med odmerkom oziroma koncentracijo in učinkom

Cilj ocene razmerja med odmerkom oziroma koncentracijo in učinkom je določitev tiste koncentracije snovi, pri kateri ni več mogoče opaziti neželenih učinkov na organizmih (PNEC). PNEC izhaja iz toksikoloških vrednosti, določenih s preskusi učinkov snovi na organizme (LD_{50} , LC_{50} , ED_{50} , EC_{50} , ID_{50}), deljenih z ustreznim varnostnim faktorjem. Varnostni faktor je število, ki predstavlja stopnjo negotovosti pri prenosu eksperimentalnih podatkov na omejenem številu vrst in osebkov ene vrste v kompleksne naravne sisteme. V splošnem velja, da se z intenzivnostjo, obsežnostjo in trajanjem preskusov manjšata negotovost in s tem varnostni faktor.

3. Ocena izpostavljenosti

Z oceno izpostavljenosti se ocenijo predvidene koncentracije snovi v okolju (PEC). Če PEC ni mogoče določiti z neposrednimi meritvami, se namesto nje lahko uporabi kvalitativna ocena koncentracije oziroma izpostavljenosti.

PEC ali kvalitativna ocena izpostavljenosti se izdelata samo za tiste elemente okolja, v katerih je mogoče pričakovati prisotnost snovi. Izdelata se na podlagi podatkov iz tehnične dokumentacije, predvsem iz:

- ustrezno izmerjenih podatkov o izpostavljenosti,
- količine snovi v uporabi,
- oblike, v kakršni se snov daje v promet in uporabo (kot čista snov ali v pripravkih),
- kategorij uporabe,
- podatkov o proizvodnih procesih,
- fizikalnih in kemijskih lastnosti snovi, zlasti tališča, vrelišča, parnega tlaka, površinske napetosti, topnosti v vodi in porazdelitvenega koeficienta n- oktanol/voda,
- možnih poti do posameznih delov okolja, sposobnosti absorpcije, desorpcije in razgradnje,
- pogostosti in časa izpostavljenosti.

Za oceno izpostavljenosti snovi, ki se dajejo v promet v količinah, ki so manjše od 10 ton na leto oziroma v skupni količini, ki ne presega 50 ton, se PEC ali kvantitativna ocena izpostavljenosti običajno določita na splošno določenem lokalnem okolju.

4. Opredelitev tveganja

Za vsak del okolja, se v postopku ocene tveganja vrednost PEC primerja z vrednostjo PNEC, tako, da se določi njuno razmerje (PEC/PNEC). Če je to razmerje enako ali manjše od 1, se predlaga zaključek iz četrtega odstavka 21. člena tega pravilnika. Če je razmerje PEC/PNEC večje od 1, se oceni razmerje in glede na njegovo vrednost in druge pomembne okoliščine sprejme primeren zaključek.

Če PEC/PNEC razmerja ni mogoče določiti, se opredelitev tveganja in predlog zaključka izdela opisno kot ocena verjetnosti nastanka neželenih učinkov v okolju ob pričakovanih pogojih in načinih uporabe, pri čemer se upoštevajo tudi možni vplivi in dejavniki iz 1. točke te priloge.

Ocena tveganja za okolje se lahko ločeno izdela za več delov okolja. V teh primerih se določi zaključek za vsak del posebej, na koncu pa združeno celovito oceno o vplivu snovi na okolje.

PRILOGA 6

Pregled in opis vsebine povzetka ocene tveganja

Na podlagi ocene tveganja urad izdela pisni povzetek ocene tveganja in ga dostavi Evropski komisiji v skladu z 19. in 25. členom tega pravilnika. Povzetek vsebuje naslednje elemente:

- povzetek zaključkov kot rezultat ocene tveganja, izdelane na podlagi 25. člena tega pravilnika,
- izjavo, da na podlagi razpoložljivih in proučenih podatkov snov ne predstavlja neposrednega razloga za nadaljnjo obravnavo, dokler se ne pojavijo novi podatki na podlagi 7. člena, tretjega ali četrtega odstavka 9. člena, oziroma prvega odstavka 16. člena tega pravilnika, če za vse neželene učinke, za vse skupine prebivalstva in za vse dele okolja velja zaključek prve alineje četrtega odstavka 21. člena tega pravilnika,
- navedbo in pojasnitev zahtevanih dodatnih preiskav, ki jih je zahteval od prijavitelja, če vsaj za enega od neželenih učinkov, skupino prebivalstva ali za del okolja velja zaključek druge ali tretje alineje četrtega odstavka 21. člena tega pravilnika,

- opis in pojasnitev priporočil za omejitev tveganja, ki jih je sprejel, če vsaj za enega od neželenih učinkov, skupino prebivalstva ali za del okolja velja zaključek četrte alineje četrtega odstavka 21. člena tega pravilnika,
- povzetek pripomb, ki jih je na zaključek ocene tveganja podal prijavitelj in vse dodatne informacije, ki jih je le-ta dal na razpolago, če je urad ukrepal v skladu s petim odstavkom 21. člena tega pravilnika,
- navedbo razmerij med izpostavljenostjo in učinkom, opisanem v 4. točki prilog 1 in 2, če ocena tveganja temelji na teh razmerjih.

PRILOGA 7

Standardne preskusne metode za ugotavljanje fizikalno-kemijskih, toksikoloških in ekotoksikoloških lastnosti snovi in pripravkov

Standardne metode za preskušanje snovi in pripravkov se s tem pravilnikom uveljavljajo v angleškem originalu v skladu z direktivami EU, ki se objavljajo v Uradnem listu EU in so na razpolago pri Evropskem dokumentacijskem centru pri Ekonomski fakulteti, Kardeljeva ploščad 17, 1100 Ljubljana.

PRILOGA 8

Podatki potrebni za začasno opustitev prijave nove snovi

1. Identiteta snovi (struktura, IUPAC ime, CAS številka, nečistote, podatki o spektrih etc.)
2. Predvideno področje uporabe snovi
3. Kakšno delo na področju raziskav in razvoja je že bilo opravljeno
4. Utemeljitev za izjemo
5. Povzetek načrta za raziskavo in razvoj, vključno z navedbo in opisom procesov, ki bodo raziskovani, predlagan časovni razpored ter predlagan datum začetka
6. Parametri, ki bodo raziskovani
7. Navedba in obrazložitev skupne količine, ki se namerava uporabiti za predlagano raziskavo in razvoj (utemeljitev števila serij proizvodnje in količine uporabljene v posamezni seriji etc).
8. Ime in naslov proizvajalca snovi (v primeru, da ni predlagatelj)
9. Stranke (uporabniki), ki bodo prejeli snov (imen, naslov ter kontaktna oseba)
10. Ali je bila zahteva dana tudi v kateri drugi državi v EU? DA/NE
11. Izjavo, da bodo s snovjo ali s pripravki, ki jo vsebujejo, ravnali le delavci uporabnikov v nadzorovanih pogojih in da snov oziroma pripravki, ki jo vsebujejo v nobenem primeru ne bodo na razpolago za splošno uporabo.
12. Podatki kako bo uporabnik oziroma uporabniki snovi zagotovili zaščito ljudi in okolja (npr. označitev "Pozor, snov še ni popolnoma preizkušena" – postopki za odstranjevanje)
13. Podatki o opravljenih preskusih snovi, ki so že na razpolago (samo končni rezultati)
14. Predviden datum za prijavo snovi
15. Podatek o tem ali se snov namerava uporabiti za proizvodnjo določenih predmetov, ki bi bili na voljo za splošno uporabo.

3483. Minimalna zajamčena donosnost na vplačano čisto premijo prostovoljnega dodatnega zavarovanja za mesec julij 2002

Na podlagi šestega odstavka 298. člena zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 106/99, 72/00, 81/00, 124/00, 52/01, 109/01) objavlja minister za finance

minimalno zajamčeno donosnost na vplačano čisto premijo prostovoljnega dodatnega zavarovanja za mesec julij 2002

Minimalna zajamčena donosnost, izračunana na podlagi 298. člena zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 106/99, 72/00, 81/00, 124/00, 52/01, 109/01) in pravilnika o izračunu povprečnega donosa na državne vrednostne papirje (Uradni list RS, št. 21/01) za mesec julij 2002 znaša 7,46% na letni ravni, oziroma 0,61 % na mesečni ravni.

Št. 10525/02
Ljubljana, dne 5. avgusta 2002.

mag. Anton Rop l. r.
Minister
za finance

OBČINE**KOČEVJE****3484. Odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o volitvah v svete krajevnih skupnosti Občine Kočevje**

Na podlagi 19.a člena zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93, 6/94 – odl. US, 45/94 – odl. US, 57/94, 14/95, 20/95 – odl. US, 63/95 – obvezna razlaga, 73/95 – odl. US, 9/96 – odl. US, 39/96 – odl. US, 44/96 – odl. US, 26/97, 70/97, 10/98, 68/98 – odl. US, 74/98, 12/99 – sklep US, 16/99 – popravek sklepa US, 59/99 – odl. US, 70/00, 100/00 – sklep US, 16/02 – sklep US in 51/02), 109. člena zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 72/93, 7/94, 33/94, 70/95 in 51/02) ter na podlagi 27. člena statuta Občine Kočevje (Uradni list RS, št. 23/99, 53/99 – popr.) je Občinski svet občine Kočevje na 31. redni seji dne 11. 7. 2002 sprejel

O D L O K**o spremembi in dopolnitvi odloka o volitvah v svete krajevnih skupnosti Občine Kočevje**

1. člen

V odloku o volitvah v svete krajevnih skupnosti Občine Kočevje (Uradni list RS, št. 56/96 in 65/98) se 6. člen spremeni tako, da se glasi:

Svet Krajevne skupnosti Stara Cerkev šteje deset članov.

Za volitve članov sveta KS se določi deset volilnih enot, in sicer:

1. volilna enota obsega naselja Gornje Ložine, Dolnje Ložine in Nove Ložine.

V 1. volilni enoti se voli enega člana sveta KS.

2. volilna enota obsega naselji Koblarji in Mrtvice.

V 2. volilni enoti se voli enega člana sveta KS.

3. volilna enota obsega naselje Slovenska vas.

V 3. volilni enoti se voli enega člana sveta KS.

4. volilna enota obsega naselje Breg pri Kočevju.

V 4. volilni enoti se voli enega člana sveta KS.

5. volilna enota obsega naselje Mlaka pri Kočevju.

V 5. volilni enoti se voli enega člana sveta KS.

6. volilna enota obsega naselje Stara Cerkev.

V 6. volilni enoti se voli enega člana sveta KS.

7. volilna enota obsega naselje Konca vas.

V 7. volilni enoti se voli enega člana sveta KS.

8. volilna enota obsega naselji Gorenje in Mala Gora.

V 8. volilni enoti se voli enega člana sveta KS.

9. volilna enota obsega naselja Stari Log, Smuka, Pu-gled, Kleč, Komolec, Topla Reber in Trnovec.

V 9. volilni enoti se voli enega člana sveta KS.

10. volilna enota obsega naselja Polom, Seč in Vrbo-vec.

V 10. volilni enoti se voli enega člana sveta KS.

2. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Ura-dnem listu Republike Slovenije.

Št. 008-1/96-112

Kočevje, dne 12. julija 2002.

Župan

Občine Kočevje

Janko Veber, univ. dipl. inž. grad. l. r.

3485. Spremembe in dopolnitve statuta Občine Kočevje

Na podlagi 64. člena zakona o lokalni samoupravi (Ura-dni list RS, št. 72/93, 6/94 – odl. US, 45/94 – odl. US, 57/94, 14/95, 20/95 – odl. US, 63/95 – obvezna razlaga, 73/95 – odl. US, 9/96 – odl. US, 39/96 – odl. US, 44/96 – odl. US, 26/97, 70/97, 10/98, 68/98 – odl. US, 74/98, 12/99 – sklep US, 16/99 – popr. sklepa US, 59/99 – odl. US, 70/00, 100/00 – sklep US, 16/02 – sklep US in 51/02), 27. člen statuta Občine Kočevje (Ura-dni list RS, št. 23/99 in 53/99 – popr.) je Občinski svet občine Kočevje na 31. redni seji dne 11. 7. 2002 sprejel

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE STATUTA Občine Kočevje

1. člen

V statutu Občine Kočevje (Uradni list RS, št. 23/99 in 53/99 – popr.) se v 1. členu po abecednem vrstnem redu dodata še imeni naslednjih naselij: Griček pri Željnah in Podjetniško naselje Kočevje.

2. člen

V šestem odstavku 6. člena se po abecednem redu doda ime naselje »Griček pri Željnah«, v sedmem odstavku istega člena pa se po abecednem redu doda ime naselja »Podjetniško naselje Kočevje«.

3. člen

V 23. členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Občina ima tudi druge organe, katerih ustanovitev in naloge določa zakon.«

Dosedanji tretji, četrti, peti, šesti in sedmi odstavek postanejo četrti, peti, šesti, sedmi in osmi odstavek.

4. člen

V 25. členu se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»Odgovorno osebo občine, ki zagotavlja javnost dela, določi župan«.

5. člen

V 27. členu se na koncu prvega odstavka doda nov stavek, ki se glasi:

»Občinski svet šteje 25 članov, pri čemer je en član občinskega sveta predstavnik v občini naseljene romske skupnosti in se ga voli po večinskem načelu.«

6. člen

Drugi odstavek 34. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Če zakon ali ta statut ne določata drugače, sprejema občinski svet odločitve z večino opredeljenih glasov navzo-čih članov.«

V tretjem odstavku 34. člena se za besedo »statut« doda besedilo »oziroma poslovnik občinskega sveta«.

7. člen

V tretjem odstavku 45. člena se beseda »ugotovljene« nadomesti z besedo »ugotavljanje«.

8. člen

V prvem odstavku 46. člena se prvi stavek spremeni tako, da se glasi:

»Nadzorni odbor ima pet članov, ki jih imenuje občinski svet izmed občanov najkasneje v 45 dneh po svoji prvi seji.«

9. člen

V tretjem odstavku 48. člena se na koncu črta besedilo »z večino glasov navzočih članov«.

10. člen

V 65. členu se na koncu stavka doda besedilo: »na predlog tajnika občine«.

11. člen

V drugem odstavku 69. člena se besedi »občinske uprave« nadomestita z besedo »občine«.

12. člen

V 98. členu se doda nov tretji odstavek, ki se glasi: »Splošna razmerja ureja občinski svet tudi s sklepi, kadar o njih ne odloči z akti iz prvega in drugega odstavka tega člena.«

13. člen

V 105. členu se črta tretji odstavek.

14. člen

Te spremembe in dopolnitve statuta začnejo veljati na-slednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 013-3/95-112

Kočevje, dne 12. julija 2002.

Župan

Občine Kočevje

Janko Veber, univ. dipl. inž. grad. l. r.

3486. Sklep o javni razgrnitvi osnutka sprememb in dopolnitev odloka o zazidalnem načrtu Mestni Log-Dolga vas, I. faza, cona 2 – nova osnovna šola

Na podlagi 37., 38. in 39. člena zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84, 37/85, 29/86 in 43/89, Uradni list RS, št. 26/90, 18/93, 47/93, 71/93 in 44/97) in 33. člena zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93, 57/94, 14/95, 26/97, 70/97, 10/98 in 74/98) ter 27. člena statuta Občine Kočevje (Uradni list RS, št. 23/99 in 53/99 – popravek) je Občinski svet občine Kočevje na 31. redni seji dne 11. 7. 2002 sprejel

S K L E P**o javni razgrnitvi osnutka sprememb in dopolnitev odloka o zazidalnem načrtu Mestni Log-Dolga vas, I. faza, cona 2 – nova osnovna šola****1. člen**

Javno se razgrne osnutek sprememb in dopolnitev Odloka o zazidalnem načrtu Mestni Log-Dolga vas, I. faza, cona 2 – nova osnovna šola (Uradni list RS, št. 5/95), ki ga je izdelalo podjetje Arhe d.o.o., Židovska steza 4 iz Ljubljane, za dobo enega meseca.

2. člen

Osnutek bo javno razgrnjen v prostorih Občine Kočevje, Ljubljanska 26, Kočevje in Krajevne skupnosti Kočevje mesto, TZO 8, Kočevje.

3. člen

V času javne razgrnitve bo Oddelek za okolje in prostor občine Kočevje organiziral javno razpravo (obravnavo) o Osnutku ureditvenega načrta. O kraju in času razprave bodo občani obveščeni naknadno preko lokalnih medijev.

4. člen

Zainteresirani lahko v času javne razgrnitve vpišejo svoje pripombe in predloge v knjigo pripomb, ki bo na mestu javne razgrnitve, ali pa jo pisno posredujejo na naslov: Občina Kočevje, Oddelek za okolje in prostor, Ljubljanska 26, 1330 Kočevje. Rok za pripombe in predloge poteče z zaključnim dnem javne razgrnitve.

5. člen

Ta sklep začne veljati z dnem objave v Uradnem listu RS.

Št. 352-42/02-141

Kočevje, dne 12. julija 2002.

Župan
Občine Kočevje
Janko Veber, univ. dipl. inž. grad. I. r.

3487. Sklep o javni razgrnitvi osnutka sprememb in dopolnitev odloka o prostorsko ureditvenih pogojih za Kočevsko Polje (PUP2) v Občini Kočevje

Na podlagi 37., 38. in 39. člena zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84, 37/85, 29/86 in 43/89, Uradni list RS, št. 26/90, 18/93, 47/93, 71/93 in 44/97) in 33. člena zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93, 57/94, 14/95, 26/97, 70/97, 10/98 in 74/98) ter 27. člena statuta Občine Kočevje (Uradni list RS, št. 23/99 in 53/99 – popr.) je Občinski svet občine Kočevje na 31. redni seji dne 11. 7. 2002 sprejel

S K L E P**o javni razgrnitvi osnutka sprememb in dopolnitev odloka o prostorsko ureditvenih pogojih za Kočevsko Polje (PUP2) v Občini Kočevje****1. člen**

Javno se razgrne osnutek sprememb in dopolnitev odloka o prostorsko ureditvenih pogojih za Kočevsko Polje (PUP2) v občini Kočevje (Uradni list RS, št. 64/95), ki ga je izdelalo podjetje Populus d.o.o. iz Ljubljane, za dobo enega meseca.

2. člen

Osnutek bo javno razgrnjen v prostorih Občine Kočevje, Ljubljanska 26, Kočevje, Krajevne skupnosti Stara Cerkev, Stara Cerkev 48, Krajevne skupnosti Šalka vas, Šalka vas 38 in Krajevne skupnosti Ivan Omerza, Livold.

3. člen

V času javne razgrnitve bo Oddelek za okolje in prostor občine Kočevje organiziral javno razpravo (obravnavo) o osnutku ureditvenega načrta. O kraju in času razprave bodo občani obveščeni naknadno preko lokalnih medijev.

4. člen

Zainteresirani lahko v času javne razgrnitve vpišejo svoje pripombe in predloge v knjigo pripomb, ki bo na mestu javne razgrnitve, ali pa jo pisno posredujejo na naslov: Občina Kočevje, Oddelek za okolje in prostor, Ljubljanska 26, 1330 Kočevje. Rok za pripombe in predloge poteče z zaključnim dnem javne razgrnitve.

5. člen

Ta sklep začne veljati z dnevom objave v Uradnem listu RS.

Št. 352-63/01-141

Kočevje, dne 12. julija 2002.

Župan
Občine Kočevje
Janko Veber, univ. dipl. inž. grad. I. r.

3488. Sklep o imenovanju občinske volilne komisije

Na podlagi 33., 35., 36. in 38. člena zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 72/93, 7/94, 33/94, 61/95, 70/95 in 51/02), 27. člena statuta Občine Kočevje (Uradni list RS, št. 23/99 in 53/99 – popr.) in 74. člena poslovnika Občinskega sveta občine Kočevje (Uradni list RS, št. 68/99) ter na predlog Komisije za volitve, imenovanja in mandatna vprašanja, je Občinski svet občine Kočevje na 31. redni seji dne 11. 7. 2002 sprejel naslednji

S K L E P
o imenovanju občinske volilne komisije

I

V posebno občinsko volilno komisijo se imenujejo:
za predsednika: Marta Briški, rojena 8. 7. 1960, Boro-
va pot 2, 1330 Kočevje
za namestnika predsednika: Šeherezada Delič, rojena
26. 6. 1970, Roška c. 43, 1330 Kočevje
za člana: Franc Gornik, rojen 29. 11. 1948, Ulica
heroja Marinclja 7, 1330 Kočevje
za nam. člana: Adolf Grabrijan, rojen 7. 11. 1948,
Livold 29 B, 1330 Kočevje
za člana: Miroslava Dimitrijevič, rojena 14. 12. 1954,
Ob Mahovniški cesti 10, 1330 Kočevje
za nam. člana: Marjeta Tomazin, rojena 20. 7. 1969,
Cesta na Trato 12, 1330 Kočevje
za člana: Anđelika Grm, rojena 11. 5. 1977, Trata XIV
36, 1330 Kočevje
za nam. člana: Oranela Grm, rojena 17. 4. 1979,
Trata XIV 36, 1330 Kočevje

II

Mandatna doba posebne občinske volilne komisije tra-
ja štiri leta. Ta sklep začne veljati z dnem sprejema in se ga
objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 061-11/98-20
Kočevje, dne 12. julija 2002.

Župan
Občine Kočevje
Janko Veber, univ. dipl. inž. grad. l. r.

3489. Sklep o ukinitvi zemljišča v splošni rabi

Občinski svet občine Kočevje je na 31. redni seji dne
11. 7. 2002 na podlagi 27. člena statuta Občine Kočevje
(Uradni list RS, št. 23/99 in 53/99 – popr.) ter 74. člen in
drugi odstavek 83. člena poslovnika Občinskega sveta ob-
čine Kočevje (Uradni list RS, št. 68/99) sprejel

S K L E P
o ukinitvi zemljišča v splošni rabi

I

S tem sklepom se ukine status zemljišča v splošni rabi
za: zemljišče s parc. št. 207/5 – pot v izmeri 416 m²,
pripisano k vl. št. 316, k.o. Željne.

II

Parcela navedena v I. točki tega sklepa postane last
Občine Kočevje, Ljubljanska c. 26, Kočevje.

III

Ta sklep začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem
listu Republike Slovenije.

Št. 465-10/02-143
Kočevje, dne 12. julija 2002.

Župan
Občine Kočevje
Janko Veber, univ. dipl. inž. grad. l. r.

3490. Pravilnik za vrednotenje športnih programov v Občini Kočevje

Na podlagi 3., 7. in 9. člena zakona o športu (Uradni
list RS, št. 22/98), v skladu z nacionalnim programom špor-
ta v RS (Uradni list RS, št. 24/00) in 51. člena statuta
Občine Kočevje (Uradni list RS, št. 23/99 in 53/99 –
popravek) je Občinski svet občine Kočevje na 31. redni seji
dne 11. 7. 2002 sprejel

P R A V I L N I K
za vrednotenje športnih programov
v Občini Kočevje

1. SPLOŠNE DOLOČBE

I. člen

S tem pravilnikom se določa pogoje, merila in postop-
ke za vrednotenje in razdelitev sredstev, namenjenih za sofi-
nanciranje letnih programov športa v Občini Kočevje (v na-
daljevanju: športni programi).

2. člen

Sredstva za programe, določene v letnem programu
športa, se v okviru občinskega proračuna Občine Kočevje
razdelijo izbranim izvajalcem na podlagi javnega razpisa.

3. člen

Pravico do sofinanciranja športnih programov imajo no-
silci in izvajalci športne dejavnosti, ki izpolnjujejo naslednje
pogoje:

- da imajo sedež v občini in v njej pretežno izvajajo
svojo dejavnost,
- da imajo zagotovljene materialne, kadrovske, organi-
zacijske in praviloma prostorske pogoje za uresničitev načr-
tovanih športnih aktivnosti,
- da imajo organizirano redno dejavnost, za katero so
registrirani, najmanj 35 tednov v letu,
- društva, da imajo urejeno evidenco o članstvu in o
plačani članarini, če so registrirana po zakonu o društvih,
- drugi izvajalci, da so na podlagi zakonskih predpisov
registrirani za opravljanje dejavnosti na področju športa.

4. člen

Izvajalci športnih programov so:

- športna društva,
- zveze športnih društev, ki jih ustanovijo športna druš-
tva za posamezna območja oziroma panoge,
- zavodi, gospodarske družbe, zasebniki in druge or-
ganizacije, ki so na podlagi zakonskih predpisov registrirane
za opravljanje dejavnosti na področju športa,
- zavodi s področja vzgoje in izobraževanja,

Športna društva in njihova združenja imajo pod enakimi pogoji prednost pri izvajanju nacionalnega programa.

2. VSEBINSKE DOLOČBE

5. člen

Občina zagotavlja sredstva za izbrane programe v okviru sprejetega proračuna za tekoče leto.

Vrsta in obseg programov, ki se sofinancirajo po tem pravilniku, je opredeljena v normativih za vrednotenje programov športa, ki so obvezni in sestavni del tega pravilnika. Po teh normativih se določa tudi vrednost programov.

Če sredstva, ki so na razpolago za sofinanciranje letnega programa, ne zadoščajo za realizacijo nacionalnega programa v posameznem letu v celoti, se v letnem programu upoštevajo prednostne naloge, ki so pomembne za občino, pri čemer se upošteva tradicijo, dosežke in posebnosti športa v občini. Pri določanju letnih programov, ki opredeljujejo financiranje nacionalnega programa, je potrebno upoštevati prednostne naloge. Naloge so razvrščene v dve skupini. Prednost pri sofinanciranju imajo naloge iz prve skupine:

Prva skupina:

- interesna športna vzgoja otrok in mladine,
- športna vzgoja otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport,
- športna vzgoja otrok in mladine s posebnimi potrebami (z motnjami v razvoju),
- kakovostni šport,
- vrhunski šport,
- šport invalidov,
- šolanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov,
- izgradnja in vzdrževanje javnih športnih objektov,
- delovanje društev in občinskih športnih zvez,
- informatika v športu,
- propagandna dejavnost v športu,
- mednarodna dejavnost v športu.

Druga skupina:

- športna dejavnost študentov,
- športna rekreacija,
- znanstveno - raziskovalna dejavnost v športu
- informiranje o športu v medijih,
- založniška dejavnost v športu,
- razvojno-raziskovalna dejavnost, meritve, analize in svetovanja,
- eksperimentalni programi v športu,
- velike mednarodne športne dejavnosti,
- promocijske športne prireditve,
- letna priznanja športnikom in športnim delavcem.

6. člen

Ob sofinanciranju športnih programov, navedenih v 5. členu tega pravilnika, se zagotavljajo sredstva za sofinanciranje delovanja Športne zveze Kočevje (v nadaljevanju: zveza), ki opravlja za potrebe Občine Kočevje naslednje naloge:

- povezuje in usklajuje programe izvajalcev športa v občini,
- pripravi predlog letnega programa športa,
- pripravi predlog sofinanciranja športnih programov,
- nudi strokovno in organizacijsko pomoč izvajalcem športnih programov v občini,
- nadzira izvajanje letnih programov športa v občini,
- upravlja športne objekte in skrbi za njihovo tekoče vzdrževanje,
- sodeluje pri planiranju investicij v športne objekte.

Medsebojne pravice in obveznosti med občino in zvezo, ki izhajajo iz prvega odstavka tega člena, se uredi z ustrežno pogodbo.

7. člen

Vrednotenje športnih objektov (vzdrževanje in druga vprašanja), ki so v lasti občine oziroma zveze, ni predmet tega pravilnika in je opredeljeno v posebnem pravilniku.

3. POSTOPEK DODELJEVANJA FINANČNIH SREDSTEV

a) Letni program športa

8. člen

Letni program športa s prioritetai financiranja v posameznem proračunskem letu pripravi občinska uprava na predlog izvršnega odbora občinske športne zveze, sprejme pa ga občinski svet.

V letnem programu športa se določi naslednje:

- programe športa, ki se sofinancirajo v tekočem proračunskem letu,
- obseg in vrsto dejavnosti, ki se sofinancira pri posameznih programih,
- delež sredstev za posamezne programe.

Finančni obseg letnega programa športa je odvisen od razpoložljivih sredstev v proračunu za posamezno proračunsko leto.

b) Razpis

9. člen

Na podlagi sprejetega letnega programa športa se določijo podrobnejši razpisni pogoji za izbor programov ter število razpisanih programov. Besedilo javnega razpisa, razpisno dokumentacijo, datum objave javnega razpisa in razpisni rok določi župan s sklepom.

10. člen

Objava javnega razpisa mora vsebovati:

- navedbo naročnika,
- programe, ki so predmet sofinanciranja,
- pogoje, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci, njihovi programi ali projekti,
- določitev obdobja za porabo sredstev,
- razpisni rok,
- način dostave predlogov,
- navedbo oseb, pooblaščenih za dajanje informacij,
- informacijo o razpisni dokumentaciji,
- rok, v katerem bodo predlagatelji obveščeni o izidu javnega razpisa.

Razpisni rok ne sme biti krajši od enega meseca in ne daljši od 45 dni.

Javni razpis se objavi v lokalnem časopisu in na oglasnih deskah v Športnem domu Gaj in Občini Kočevje.

11. člen

Zveza zbere, obdeli in pripravi predlog izbora programov ter predlog delitve razpoložljivih sredstev, ki jih za sofinanciranje športnih programov zagotavlja proračun občine. Predlog potrdi strokovna komisija, ki jo imenuje in razrešuje župan.

Strokovna komisija je sestavljena iz petih članov v sestavi: en predstavnik občinske uprave, en predstavnik Zveze, en predstavnik odbora za kulturo in šport, en predstavnik zavoda iz področja vzgoje in izobraževanja, en predstavnik tekmovalnega športa.

12. člen

O izidu razpisa se vse prijavitelne obvesti s sklepom župana. Zoper ta sklep je možno podati ugovor najkasneje v roku osem dni od prejetega sklepa. Župan svojo dokončno odločitev, zoper katero ni možna pritožba, posreduje v roku osmih dni od prejema pritožbe.

13. člen

Župan sklene za vsako leto posebej pogodbe z izvajalci športnih programov. Če izbrani izvajalec ne podpiše pogodbe v roku petnajstih dni od prejema pogodbe, se šteje, da je odstopil od svoje zahteve za sofinanciranje.

Pogodbe opredeljujejo vsebino in obseg programov, čas realizacije programov, pričakovane dosežke, obseg sredstev iz občinskega proračuna in druge medsebojne pravice in obveznosti.

Izvajalci programov morajo po opravljenih nalogah oziroma v časovnih razdobjih, določenih s pogodbo o izvedbi programov športa, predložiti dokazila o izpolnitvi prevzetih obveznosti.

Kolikor izvajalci ne izpolnjujejo obveznosti, določenih s pogodbo, se jim za ta del programa ukinejo finančna sredstva.

Izvajalec, ki krši določila iz prejšnjega odstavka tega člena, ne more kandidirati za sredstva občine na naslednjem javnem razpisu.

4. KONČNE DOLOČBE

14. člen

Spremembe in dopolnitve pravilnika se sprejemajo po enakem postopku kot sam pravilnik.

15. člen

Z začetkom veljavnosti tega pravilnika preneha veljati pravilnik za vrednotenje športnih programov v Občini Kočevje, ki ga je Občinski svet občine Kočevje sprejel dne 29. 10. 1998, in normativi za vrednotenje športnih programov, ki so sestavni del tega pravilnika.

16. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 621-6/02-153

Kočevje, dne 12. julija 2002.

Župan

Občine Kočevje

Janko Veber, univ. dipl. inž. grad. l. r.

TURNIŠČE**3491. Sklep o imenovanju Občinske volilne komisije občine Turnišče**

Na podlagi 35. in 38. člena zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 72/93, 7/94, 33/94, 70/95 in 51/02) in 19. člena statuta Občine Turnišče (Uradni list RS, št. 52/99, 9/01, 108/01 in 65/02) je Občinski svet občine Turnišče na 8. izredni seji sprejel

SKLEP**o imenovanju Občinske volilne komisije Občine Turnišče**

1. člen

V Občinsko volilno komisijo Občine Turnišče se imenujejo:

- za predsednico: Jasna Bračič Szabo, dipl. pravica, Kidričeva 15, 9220 Lendava,
- za namestnika predsednice: Andrej Litrop, dipl. pravnik, Renkovci 109, 9224 Turnišče,
- za člana: Jožef Režonja, obutveni tehnik, Ulica Štefana Kovača 29, 9224 Turnišče,
- za namestnika člana: Ciril Cigut, trgovec, Ulica 4. maja 20, 9224 Turnišče,
- za članico: Marija Gönc, dipl. upr. org., Ulica Štefana Kovača 104, 9224 Turnišče,
- za namestnika člana: Jožef Gjerkeš, sam. podj., Nedelica 95/a, 9224 Turnišče,
- za člana: Jožef Balažič, varnostni inž., Gomilica 122/b, 9224 Turnišče,
- za namestnika člana: Goran Šarkezi, delavec, Gomilica 58/b, 9224 Turnišče.

2. člen

Mandatna doba občinske volilne komisije traja štiri leta.

3. člen

Ta sklep začne veljati z dnem sprejema in se objavi v Uradnem listu RS.

Št. 257/2002-8

Turnišče, dne 29. julija 2002.

Župan

Občine Turnišče

Jožef Kocet l. r.

3492. Sklep o pogojih za pridobitev pravice do uporabe plakatnih mest za volitve predsednika države, članov državnega sveta in lokalne volitve v letu 2002

Na podlagi 8. člena zakona o volilni kampanji (Uradni list RS, št. 62/94 in 17/95), 7. člena odloka o plakatiranju (Uradni list RS, št. 43/97) ter 50. člena statuta Občine Turnišče (Uradni list RS, št. 52/99, 9/01, 10/01 in 65/02) izdajam

SKLEP**o pogojih za pridobitev pravice do uporabe plakatnih mest za volitve predsednika države, članov državnega sveta in lokalne volitve v letu 2002**

I

Vsaka stranka, ki sodeluje na volitvah predsednika države, članov državnega sveta in lokalnih volitev v letu 2002 lahko pridobi v vasi Turnišče 3 m² plakatnega prostora na rednih plakatnih mestih (na vsakem plakatnem mestu po 1 m²) in v vaseh Gomilice, Nedelica in Renkovci po 1 m² plakatnega prostora na rednih plakatnih mestih.

2

Za potrebe lokalnih volitev se postavi šest dodatnih plakatnih mest, in sicer v Turnišču 3 plakatna mesta, v ostalih vaseh pa po eno plakatno mesto.

3

Prostor na rednem plakatnem mestu je brezplačen, za 1 m² plakatnega prostora na dodatnem plakatnem mestu pa se plača 6.000 SIT po 1 m² plakatnega prostora. Plačilo od uporabe plakatnega prostora je prihodek proračuna Občine Turnišče.

4

Organizatorji plakatiranja morajo vse plakate potrditi pri Občinski upravi občine Turnišče. Vsi nepotrjeni plakati se odstranijo na stroške izvajalca plakatiranja.

5

Za izvajanje plakatiranja se uporabljajo določbe odloka o plakatiranju v Občini Turnišče (Uradni list RS, št. 43/97).

6

Sklep je bil potrjen na 8. izredni seji Občinskega sveta občine Turnišče 29. 7. 2002.

Št. 260/02-8

Turnišče, dne 29. julija 2002.

Župan
Občine Turnišče
Jože Kocet l. r.

3493. Razpis rednih volitev v organe krajevnih skupnosti na območju Občine Turnišče

Na podlagi 110. člena in prvega odstavka 111. člena zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 72/93, 7/94, 33/94, 70/95 in 51/2002) in 66. člena statuta Občine Turnišče (Uradni list RS, št. 52/99, 9/01, 108/01 in 65/02)

r a z p i s u j e m redne volitve v organe krajevnih skupnosti na območju Občine Turnišče

1. člen

Redne volitve v svete Krajevnih skupnosti Turnišče, Gomilice, Nedelica in Renkovci se opravijo v nedeljo, 10. novembra 2002.

2. člen

Za dan razpisa volitev s katerim začnejo teči roki za volilna opravila se šteje 2. september 2002.

3. člen

Za izvedbo volitev skrbi občinska volilna komisija.

Št. 001/2002

Turnišče, dne 29. julija 2002.

Župan
Občine Turnišče
Jože Kocet l. r.

VSEBINA

	Stran		Stran
MINISTRSTVA		3485. Spremembe in dopolnitve statuta Občine Kočevje	8175
3477. Pravilnik o tlačnih posodah tipa jeklenke	8069	3486. Sklep o javni razgrnitvi osnutka sprememb in dopolnitev odloka o zazidalnem načrtu Mestni Log-Dolga vas, I. faza, cona 2 – nova osnovna šola	8176
3478. Pravilnik o jeklenih plinskih jeklenkah iz celega	8078	3487. Sklep o javni razgrnitvi osnutka sprememb in dopolnitev odloka o prostorsko ureditvenih pogojih za Kočevsko Polje (PUP2) v Občini Kočevje	8176
3479. Pravilnik o plinskih jeklenkah iz nelegiranega aluminija ali aluminijevih zlitin iz celega	8100	3488. Sklep o imenovanju občinske volilne komisije	8177
3480. Pravilnik o varjenih plinskih jeklenkah iz nelegiranega jekla	8126	3489. Sklep o ukinitvi zemljišča v splošni rabi	8177
3481. Pravilnik o biorazgradljivosti in označevanju detergentov	8154	3490. Pravilnik za vrednotenje športnih programov v Občini Kočevje	8177
3482. Pravilnik o postopku prijave in načinu ocenjevanja novih snovi	8156	TURNIŠČE	
3483. Minimalna zajamčena donosnost na vplačano čisto premijo prostovoljnega dodatnega zavarovanja za mesec julij 2002	8174	3491. Sklep o imenovanju Občinske volilne komisije občine Turnišče	8179
OBČINE		3492. Sklep o pogojih za pridobitev pravice do uporabe plakatnih mest za volitve predsednika države, članov državnega sveta in lokalne volitve v letu 2002	8179
KOČEVJE		3493. Razpis rednih volitev v organe krajevnih skupnosti na območju Občine Turnišče	8180
3484. Odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o volitvah v svete krajevnih skupnosti Občine Kočevje	8174		

ISSN 1318-0576

